

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

**Кадала В.В., Гузенко О.П., Хайлова Т.В.,
Котковський В.С.**

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Навчальний посібник

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора В.М. Бесчастного*

Кривий Ріг

2019

УДК 30(075.8)
ББК 65.01я73

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу авторів забороняється*

Рецензенти:

Я. О. Ізмайлов – доктор економічних наук, доцент ПВНЗ «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій»

К. М. Вітман - доктор політичних наук, професор Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений працівник освіти України

Б. В. Дервянко – доктор юридичних наук, професор Донецького юридичного інституту МВС України

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького юридичного інституту МВС України
(Протокол №11 від 26.06.2019 р.)*

Кадала В.В. Основи економічної теорії: навчальний посібник / [В.В. Кадала, О.П. Гузенко, Т.В. Хайлова, В.С. Котковський] ; за заг. ред. В.М. Бесчастного. – Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. 442 с.

Навчальний посібник підготовлений відповідно до програми дисципліни «Основи економічної теорії». В посібнику розглядаються теоретичні та методологічні основи економічної теорії. Розробка містить науково-пізнавальний, ілюстративно-пізнавальний блоки та блок поточно-модульного контролю. До кожної теми дисципліни включено напрями наукових досліджень та проблемно – дискусійні питання. Розроблені тестові завдання по кожній темі підкріплено матрицею відповідей. Надано варіанти контрольних модульних завдань та комплексний пакет тестового контролю знань з дисципліни «Основи економічної теорії». Велику увагу приділено формуванню блоку основних термінів і понять, які розкривають змістовність основ економічної теорії.

Навчальний посібник розраховано на студентів економічних та юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Розробка може бути корисною для аспірантів, викладачів, керівників, менеджерів та спеціалістів, які займаються проблемами економіки.

УДК 30(075.8)
ББК 65.01я73

© В.В. Кадала, О.П. Гузенко,
Т.В. Хайлова, В.В. Котковський, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
ПОЯСНЕННЯ ПОЗНАЧОК	10
ЧАСТИНА ПЕРША: НАУКОВО – ПІЗНАВАЛЬНИЙ БЛОК ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»	11
РОЗДІЛ 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	11
1.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	11
1.2. Запитання для самоперевірки знань.....	12
1.3. Теми рефератів.....	13
1.4. Напрями наукових досліджень.....	14
1.5. Проблемно-дискусійні питання.....	14
1.6. Тестові завдання.....	15
1.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	22
РОЗДІЛ 2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА. ТОВАРНА ЕКОНОМІКА	23
2.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	23
2.2. Запитання для самоперевірки знань.....	24
2.3. Теми рефератів.....	25
2.4. Напрями наукових досліджень.....	25
2.5. Проблемно-дискусійні питання.....	26
2.6. Тестові завдання.....	27
2.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	34
РОЗДІЛ 3. РИНОК, ЙОГО ФУНКЦІЇ ТА СТРУКТУРА	35
3.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	35
3.2. Запитання для самоперевірки знань.....	36
3.3. Теми рефератів.....	37
3.4. Напрями наукових досліджень.....	38
3.5. Проблемно-дискусійні питання.....	38
3.6. Тестові завдання.....	39

3.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	45
РОЗДІЛ 4. МОНОПОЛІЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ.....	46
4.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	46
4.2. Запитання для самоперевірки знань.....	47
4.3. Теми рефератів.....	48
4.4. Напрями наукових досліджень.....	49
4.5. Проблемно-дискусійні питання.....	49
4.6. Тестові завдання.....	50
4.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	57
РОЗДІЛ 5. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА. ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ.....	58
5.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	58
5.2. Запитання для самоперевірки знань.....	59
5.3. Теми рефератів.....	60
5.4. Напрями наукових досліджень.....	61
5.5. Проблемно-дискусійні питання.....	61
5.6. Тестові завдання.....	62
5.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	69
РОЗДІЛ 6. ФІНАНСОВА СИСТЕМА КРАЇНИ. ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ. ПОДАТКИ.....	70
6.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	70
6.2. Запитання для самоперевірки знань.....	71
6.3. Теми рефератів.....	72
6.4. Напрями наукових досліджень.....	73
6.5. Проблемно-дискусійні питання.....	73
6.6. Тестові завдання.....	74
6.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	80
РОЗДІЛ 7. ІНФЛЯЦІЯ ТА БЕЗРОБІТТЯ.....	81
7.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	81
7.2. Запитання для самоперевірки знань.....	82

7.3. Теми рефератів.....	83
7.4. Напрями наукових досліджень.....	84
7.5. Проблемно-дискусійні питання.....	85
7.6. Тестові завдання.....	85
7.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	92
РОЗДІЛ 8. СВІТОВА СИСТЕМА ГОСПОДАРСТВА, ЇЇ	
ОСНОВНІ РИСИ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ.....	93
8.1. Мета, завдання та міні-лексикон.....	93
8.2. Запитання для самоперевірки знань.....	94
8.3. Теми рефератів.....	95
8.4. Напрями наукових досліджень.....	96
8.5. Проблемно-дискусійні питання.....	96
8.6. Тестові завдання.....	97
8.7. Матриця відповідей до тестових завдань.....	104
ЧАСТИНА ДРУГА: ІЛЮСТРАТИВНО – ПІЗНАВАЛЬНИЙ	
БЛОК ІЗ ДИСЦИПЛІНИ « ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»...	105
Розділ 1. Предмет і метод економічної теорії.....	105
Розділ 2. Форми організації виробництва. товарна економіка.....	110
Розділ 3. Ринок, його функції та структура.....	116
Розділ 4. Монополія та конкуренція.....	121
Розділ 5. Національна економіка. основні макроекономічні показники.	126
Розділ 6. Фінансова система країни. державний бюджет. Податки....	133
Розділ 7. Інфляція та безробіття.....	139
Розділ 8. Світова система господарства, її основні риси та напрями розвитку.....	147
ЧАСТИНА ТРЕТЯ: БЛОК ЗАВДАНЬ ПОТОЧНО –	
МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ	
ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ».....	153
3.1. Зразок варіантів модульних (контрольних) завдань з дисципліни «основи економічної теорії» (перший блок).....	156

3.2. Зразок варіантів модульних (контрольних) завдань з дисципліни «основи економічної теорії» (другий блок).....	217
3.3. Зразок варіантів комплексного тестового контролю з дисципліни «основи економічної теорії».....	282
БЛОК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ».....	400
БЛОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	426
1. Базові науково-навчальні літературні джерела.....	426
2. Допоміжні науково-навчальні літературні джерела.....	427
3. Інформаційні ресурси.....	429

ПЕРЕДМОВА

*Щастя полягає в радості досягнення мети
і гострих відчуттях творчого зусилля.*

Франклін Делано Рузвельт

Сучасність доводить, що економічні знання потрібні в усіх ланках управління незалежно від напрямку роботи, яку виконує суспільство. Базою складовою зазначених знань виступають основи економічної теорії. Зазначена дисципліна знаходить своє місце при підготовці фахівців правового, управлінського та економічного спрямування.

Метою дисципліни «Основи економічної теорії» є пізнання економічної теорії, її предмету, методів та функцій; розкриття змісту сучасних шкіл економічної теорії; закономірностей розвитку ринкової економіки та суспільного відтворення, закономірностей економічного зростання та циклічних коливань; сучасні процеси глобалізації з урахуванням особливостей, характерних для України, ознайомлення, вивчення та оволодіння категоріальним апаратом економічної науки.

Для досягнення поставленої мети до складу основних завдань дисципліни **«Основи економічної теорії» включено:** набуття знань щодо суті економічних явищ та процесів; вивчення економічного змісту відносин власності, та становлення нових господарських форм; вивчення шляхів створення ефективної системи зайнятості населення, вирішення соціальних питань в ринковій економіці; набуття вмінь щодо тлумачення особливостей становлення та розвитку соціально-економічних процесів в умовах сучасної ринкової економіки України; набуття навичок прийняття практичних рішень щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

Метою розробки навчального посібника є надання можливості майбутнім фахівцям здобути теоретичні знання в сфері економічної теорії із адаптацією отриманих знань в системі вирішення економічних та фінансових

проблем, з забезпеченням оцінки отриманих знань в контексті поточно-модульного контролю.

Тематично-проблемна спрямованість розробки ґрунтується на всіх темах дисципліни «Основи економічної теорії» і побудована на підставі навчальної програми, яка забезпечує викладання матеріалу в логічній послідовності.

У навчальному посібнику автори виклали своє бачення процесу опанування основних науково-пізнавальних елементів основ економічної теорії. Розробка містить три основні частини. Перша частина присвячена теоретичним сегментам основ економічної теорії із розкриттям елементів навчального циклу. Ключовими складовими першої частини навчального посібника є розкриття змісту всіх тем дисципліни в контексті: мети, завдання, мінілексікону; запитань для самоперевірки знань; тем рефератів та напрямків наукового дослідження; проблемно-дискусійних питань; тестових завдань із матрицею відповіді на них.

У другій частині навчального посібника представлено авторські розробки схем, таблиць та ілюстрацій, які доповнюють змістовність теоретичного аспекту основ економічної теорії. При розробці ілюстративно-пізнавального блоку автори включили основні елементи кожної теми дисципліни «Основи економічної теорії».

Третя частина навчального посібника висвітлює систему оцінювання знань студентів за результатами поточно-модульного контролю. Особливістю зазначеної частини розробки є надання повного пакету варіантів тестового контролю знань, який охоплює весь обсяг програми з даної дисципліни. Водночас автори наводять зразок варіантів модульних (контрольних) завдань, які забезпечують виконання вимог, висунутих поточно-модульною системою оцінювання знань студентів.

Значну увагу при розробці навчального посібника автори приділили змістовності блоку основних термінів і понять з дисципліни «Основи економічної теорії». До складу даного розділу було включено 266 фундаментальних дефініцій і категорій, які нададуть можливість читачеві більш поглиблено розкрити поставлені питання та завдання з проблем економічної теорії.

Під час опрацювання цього навчального посібника автори мали на меті дати можливість майбутнім фахівцям оволодіти теоретичними аспектами економічної теорії, що сприятиме в майбутньому їхньому більш предметному розумінню питань, які підлягають вирішенню в умовах регульованої ринкової економіки.

Авторський колектив навчального посібника представлено: **завідувачем кафедри** господарсько-правових дисциплін Донецького юридичного інституту МВС України, кандидатом юридичних наук, доцентом **Кадалю В.В.**, доцентом кафедри господарсько-правових дисциплін ДЮІ МВС України, кандидатом економічних наук, доцентом **Гузенко О.П.**, доцентом кафедри господарсько-правових дисциплін ДЮІ МВС України, кандидатом наук з державного управління, доцентом **Хайловою Т.В.** та доктором економічних наук, доцентом кафедри соціально - політичних та економічних дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» **Котковським В.С.**

Автори висловлюють щирю подяку рецензентам: доктору економічних наук, доценту ПВНЗ «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» **Я.О. Ізмайлову**; доктору політичних наук, професору Національного університету «Одеська юридична академія», заслуженому працівнику освіти України **К.М. Вітману**; доктору юридичних наук, професору Донецького юридичного інституту МВС України **Б.В. Деревянку**.

Окрема подяка за надану допомогу в комп'ютерній верстці другої частини навчального посібника **О.Л. Куксі**, методисту факультету № 3 Донецького юридичного інституту МВС України.

На думку авторів навчальний посібник може бути корисним для студентів економічних та юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також для аспірантів, викладачів, керівників, менеджерів та спеціалістів, які займаються проблемами економіки.

Ректор ДЮІ МВС України

Віктор БЕСЧАСТНИЙ

☞ Пояснення позначок ☜

Наведені нижче позначки, використані в навчальному посібнику, мають такі значення:

Мета, завдання та міні-лексикон

Ілюстративно-пізнавальний блок

Запитання для самоперевірки знань

Теми рефератів

Напрямки наукових досліджень

Тестові завдання

Матриці відповідей до тестових завдань

Проблемно-дискусійні питання

Зразок варіантів тестового контролю знань з дисципліни

«Основи економічної теорії»

Зразок варіантів модульних (контрольних) завдань

Блок основних термінів і понять з дисципліни «Основи економічної теорії» (глосарій)

ЧАСТИНА ПЕРША

НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ БЛОК З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

РОЗДІЛ 1.

ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

1.1. Мета, завдання та мінілексікон

Мета

❖ сформулювати уявлення студентів про предмет і метод економічної теорії та навчити їх правильно застосувати знання в дискусійних питаннях.

Завдання

- вивчення основних положень економічної теорії;
- встановлення предмету економічної науки та функцій економічної теорії;
- розгляд етапів історичного розвитку економічної науки;
- дослідження методології економічної теорії;
- встановлення взаємозв'язку між економічною теорією і економічною політикою країни.

➤ економіка;	➤ принципи;
➤ економічна наука;	➤ закони;
➤ економічна теорія;	➤ теорія;
➤ предмет економічної науки;	➤ економічна політика;
➤ функції економічної теорії	➤ економічна стратегія;
➤ метод;	➤ економічна тактика;
➤ загальнонаукові методи;	➤ позитивна економіка;
➤ постулати;	➤ нормативна економіка;
➤ категорії;	➤ економічне зростання;
➤ спеціальні методи;	➤ економічна забезпеченість

1.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте поняття «економічна теорія».
2. Визначте місце економічної теорії серед інших наук.
3. Охарактеризуйте фундаментальні проблеми економіки.
4. Опишіть функції економічної теорії.
5. Розкрийте зміст предмета економічної теорії.
6. Окресліть практичне значення економічних знань.
7. Які етапи історії економічної науки Вам відомі?
8. Охарактеризуйте сучасні напрямки економічної науки.
9. Назвіть напрямки неокласицизму та їхні специфічні ознаки.
10. Що таке інституціоналізм? У чому полягають його особливості?
11. Визначте основні аспекти методології економічної теорії.
12. Яка різниця між загальнонауковими та спеціальним методами економічної науки?
13. Визначте мету та призначення діалектичного методу.

14. У яких випадках використовують індуктивний та дедуктивний методи?
15. Охарактеризуйте змістовність методу наукової абстракції.
16. Поясніть призначення методу системного підходу в економічних дослідженнях.
17. У чому полягає різниця між методологією кількісного та якісного аналізу?
18. Надайте сутнісну характеристику понятійних категорій «закони», «принципи» та «моделі».
19. Окресліть специфіку макроекономічного аналізу.
20. У яких випадках використовують мікроекономічний аналіз?

1.3. Темы рефератів

1. Передумови виникнення економічної теорії.
2. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.
3. Дослідження характерних рис предмета економічної теорії.
4. Оцінка місця економічної теорії серед інших наук.
5. Методологія економічної теорії.
6. Основні етапи розвитку історії економічної науки.
7. Особливості сучасних напрямків економічної науки.
8. Змістовність загальнонаукових методів економічної теорії.
9. Специфічні особливості спеціальних методів економічної теорії.
10. Взаємозв'язок індуктивного та дедуктивного методів економічної теорії.
11. Доцільність адаптації в дослідженнях діалектичного методу.
12. Функції економічної теорії.
13. Вплив методу системного підходу на управлінське рішення.
14. Методологія кількісного аналізу в економіці.
15. Вплив якісного аналізу на економічне рішення.
16. Інституціоналізм та його особливості.

17. Неокласицизм та його напрямки.
18. Ключові елементи макроекономічного аналізу.
19. Методологічні сегменти мікроекономічного аналізу.
20. Фундаментальні проблеми сучасної економіки.

1.4. Напрямки наукових досліджень

1. Еволюційний розвиток економічної думки в Україні.
2. Дослідження основних положень меркантилізму.
3. Основні аспекти сучасної економічної теорії.
4. Передумови виникнення класичної політичної економіки.
5. Вивчення основних положень сучасної немарксистської економічної теорії.
6. Дослідження характерних рис предмета економічної теорії.
7. Метод економічного експерименту в економічній теорії.
8. Обґрунтування доцільності використання загальнонаукових методів при оцінці економічних явищ.
9. Оцінка взаємозв'язку і взаємозалежності економічних законів і життєдіяльності суспільства.
10. Дослідження змістовності функцій економічної теорії.

1.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Які завдання мають бути виконаними з позиції розвитку економічної думки в Україні. Доведіть.
2. Доведіть доцільність дослідження основних етапів розвитку економічної теорії.
3. Обґрунтуйте необхідність вивчення сучасних економічних теорій.
4. Окресліть зміст недосконалості меркантилізму, урахувавши сучасні

реалії розвитку країни. Викладіть власну позицію.

5. Що, на Ваш погляд, має бути змінено в марксистському визначенні предмета економічної теорії? Доведіть.

6. Які існують проблеми адаптації економічних законів до життєдіяльності сучасного суспільства? Обґрунтуйте.

7. Що лежить в основі проблем позитивної та нормативної економіки? Обґрунтуйте.

8. Яка проблема має бути вирішеною при використанні методів економічної теорії? Викладіть власну позицію.

9. Зазначте переваги та недоліки методу наукової абстракції. Обґрунтуйте.

10. Окресліть необхідність знання й застосування економічних законів із позиції сучасності. Викладіть власне бачення.

11. Укажіть коло проблем, які виникають при використанні критеріїв істинності теоретико-економічних знань. Обґрунтуйте.

12. Розкрийте суть основних проблем економічної теорії та економічної політики. Доведіть.

1.6. Тестові завдання

Тест 1

Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;
- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- г) вірної відповіді немає.

Тест 2

Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;

- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

Тест 3

До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

Тест 4

Виробничі відносини – це:

- а) трудова угода;
- б) комплекс стосунків колективу з профспілковим комітетом підприємства;
- в) взаємозв'язок із комерційним партнером;
- г) увесь комплекс стосунків між людьми та засобами виробництва, що виникають у процесах вироблення продукції, її розподілу, обміну та споживання;
- д) розподіл споживчих і виробничих благ.

Тест 5

Об'єктом дослідження економічної теорії є:

- а) чинники та умови функціонування виробничого циклу;
- б) комплекс народного господарства;
- в) функціонування економічних процесів;
- г) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 6

Предметом економічної теорії є:

- а) вивчення взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин з метою організації ефективної системи господарювання;
- б) функціонування економічних процесів;
- в) продуктивні сили;
- г) сфера діяльності колективу підприємства;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 7

Політекономія вивчає:

- а) стосунки між людьми;
- б) засоби виробництва;
- в) продуктивні сили;
- г) загальні закономірності економічних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 8

Макроекономіка вивчає:

- а) комплекс народного господарства ;
- б) функціонування економічних процесів;
- в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;
- г) загальні закономірності управлінських циклів;
- д) поведінку окремих підприємств.

Тест 9

Мікроекономіка вивчає:

- а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;
- б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
- в) продуктивні сили;

- г) ресурси держави;
- д) економічні процеси на рівні країни.

Тест 10

До спеціалізованих методів економічної теорії належать:

- а) методи аналізу та синтезу;
- б) метод абстракції;
- в) метод логіки;
- г) метод діалектичного матеріалізму;
- д) методи моделювання та комп'ютерної обробки тощо.

Тест 11

Складовими загально-філософських методів економічної теорії є:

- а) метод синтезу;
- б) метод комп'ютерної обробки даних;
- в) метод моделювання;
- г) метод математичного програмування;
- д) графічний метод.

Тест 12

Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

Тест 13

Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;

- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 14

Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;
- в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;
- д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

Тест 15

Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 16

Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;

д) закони концентрації промислового, торгівельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

Тест 17

Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

Тест 18

Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;
- в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;
- г) використання дефіцитних ресурсів;
- д) низка економічних закономірностей.

Тест 19

Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

- а) висвітлює відносини між членами суспільства;
- б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;
- в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;
- г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;
- д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

Тест 20

Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;
- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

Тест 21

Економічна тактика – це:

- а) довгострокова програма розвитку суспільства;
- б) програма розвитку суспільства на поточний рік;
- в) підвищення рівня життя народу;
- г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;
- д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво.

1.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Предмет і метод економічної теорії» наведена в таблиці нижче.

Таблиця

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДЕЙ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Варіант відповідей					№ з/п	Варіант відповідей					№ з/п	Варіант відповідей				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1.				X		8.			X			15.				X	
2.	X					9.		X				16.					X
3.		X				10.					X	17.	X				
4.				X		11.	X					18.		X			
5.			X			12.			X			19.			X		
6.	X					13.		X				20.					X
7.				X		14.					X	21.				X	

РОЗДІЛ 2.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА. ТОВАРНА ЕКОНОМІКА

2.1. Мета, завдання та мінілексікон

Мета

❖ формувати у студентів поняття про форми організації виробництва та дати їм уявлення про товарну економіку.

Завдання

- визначення форми суспільного господарства з розкриттям еволюційних етапів його розвитку;
- розкриття сутності товару та його властивостей із визначенням етапів розвитку товарного господарства;
- з'ясування сутності та функцій грошей і вивчення законів грошового обігу й грошової маси;
- усвідомлення місця ціни в ринковій економіці та вивчення теорій трудової вартості, витрат виробництва, трьох факторів виробництва, граничної корисності й граничної продуктивності.

Мінілексікон

➤ форми виробництва,	➤ суспільне господарство,
➤ натуральне господарство,	➤ товарне господарство,
➤ товар,	➤ праця,
➤ гроші,	➤ ціна,
➤ функція грошей,	➤ теорії цін,

➤ грошовий обіг,	➤ трудова вартість,
➤ грошова маса,	➤ гранична користь,
➤ грошова система,	➤ гранична продуктивність,
➤ купівельна спроможність,	➤ інфляція,
➤ ринкова економіка,	➤ курс валют

2.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Охарактеризуйте форми суспільного господарства.
2. Опишіть натуральне господарство та розкрийте його вплив на розвиток суспільства.
3. Як змінило історію розвитку суспільства товарне господарство?
4. Назвіть етапи розвитку товарного господарства.
5. Визначте властивості товару та обґрунтуйте його вплив на розвиток підприємницького середовища.
6. Розкрийте двоїстий характер праці, утіленої в товарі.
7. Яким чином здійснюють класифікацію товарів у сучасній економіці?
8. У чому полягає функціональний аспект грошей у товарному виробництві?
9. Опишіть еволюційні етапи виникнення грошей у суспільстві.
10. Назвіть функції та призначення грошей.
11. У яких випадках оцінюється купівельна спроможність грошей?
12. Охарактеризуйте закони грошового обігу.
13. Розкрийте зміст понятійної категорії «грошова маса».
14. Як відбувається кількісне визначення грошової маси?
15. Визначте місце ціни в ринковій економіці.
16. Розкрийте суть теорії трудової вартості.
17. У яких випадках застосовують теорію витрат виробництва?
18. Опишіть зміст теорії трьох факторів виробництва.

19. Який зміст теорії граничної користі?
20. Охарактеризуйте неокласичну теорію цін.

2.3. Темы рефератів

1. Передумови виникнення форм суспільного господарства.
2. Еволюційні кроки розвитку форм суспільного господарства.
3. Натуральне господарство: поняття та призначення.
4. Ключові етапи розвитку товарного господарства.
5. Функціональний аспект товару в життєдіяльності суспільства.
6. Основні властивості товару.
7. Особливості двоїстого характеру праці.
8. Групування товарів у сучасній економіці.
9. Характеристика законів грошового обігу та грошової маси.
10. Оцінка купівельної спроможності грошей.
11. Еволюція грошових систем.
12. Цінова політика країни.
13. Ціновий сегмент у соціально-економічних питаннях розвитку країни.
14. Функції грошей та їхній зміст.
15. Основні положення теорії трудової вартості.
16. Ключові сегменти теорії трьох факторів виробництва.
17. Маржиналістська теорія ціни.
18. Особливості теорії граничної користі.
19. Суть теорії граничної продуктивності.
20. Характеристика неокласичної теорії цін.

2.4. Напрямки наукових досліджень

1. Оцінка технологічних можливостей суспільства.
2. Дослідження ознак натурального виробництва.

3. Причини та наслідки виникнення товарного виробництва.
4. Установлення та обґрунтування властивостей товару в контексті суспільної форми продукту.
5. Вивчення змісту теорії граничної корисності.
6. Дослідження ключових положень теорії трудової вартості.
7. Еволюційний розвиток грошей в економічній теорії.
8. Напрямки вдосконалення товарного виробництва в сучасних умовах.
9. Основні аспекти номіналістичної (раціоналістичної) концепції виникнення грошей в економічній теорії.
10. Дослідження змісту еволюційної (металістичної) концепції виникнення грошей в економічній теорії.

2.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Обґрунтуйте необхідність постійного вдосконалення технологічних можливостей суспільства. Викладіть власну позицію.
2. Укажіть коло проблем, які виникають при визначенні складу економічних ресурсів підприємницьким суб'єктом. Доведіть.
3. Які проблеми виникають при встановленні межі виробничих можливостей? Обґрунтуйте.
4. Обґрунтуйте необхідність розрахунку ефективності виробництва з позиції сучасних реалій розвитку суспільства. Доведіть.
5. Яка загальна проблема існує при встановленні форми економічних зв'язків і виробництва? Обґрунтуйте.
6. Доведіть доцільність існування натурального виробництва в епоху зародження економічної думки. Викладіть власну позицію.
7. Укажіть коло проблем, які притаманні товарному виробництву. Доведіть.

8. Що лежить в основі проблем суперечності товарного виробництва? Обґрунтуйте.

9. Окресліть зміст недосконалості теорій, які визначають вартість товару. Ваша позиція.

10. Які завдання, на Вашу думку, мав вирішити закон вартості? Доведіть.

11. Що виступає підставою для вирішення проблем товарного виробництва? Викладіть власну думку.

12. Назвіть проблеми, які виникають при кількісному визначенні грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Обґрунтуйте.

2.6. Тестові завдання

Тест 1

Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

Тест 2

Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;

- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

Тест 3

Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;
- д) замкнутість економічної діяльності.

Тест 4

Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;
- в) ресурс, який використовується суспільством;
- г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;
- д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

Тест 5

У товарному виробництві благо виступає у формі:

- а) товару;
- б) ресурсу;

- в) грошей;
- г) продукту;
- д) людини.

Тест 6

Які ознаки не належать до натурального виробництва?

- а) універсализація праці;
- б) відсутність обміну виготовленими благами;
- в) базується на ручній праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 7

Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

Тест 8

Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

Тест 9

Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

Тест 10

Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

Тест 11

Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

Тест 12

Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;

- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

Тест 13

Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 14

Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

Тест 15

Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

Тест 16

Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

Тест 17

Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

Тест 18

Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 19

Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;

- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

Тест 20

До квазігрошей належать:

- а) розмінні банкноти;
- б) мідні монети;
- в) електронні депозити;
- г) векселі;
- д) іноземна валюта.

Тест 21

Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

2.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Форми організації виробництва» представлена в таблиці нижче.

Таблиця

Ключ до розв'язку тестових завдань

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8			X			15			X		
2			X			9		X				16	X				
3		X				10				X		17				X	
4				X		11	X					18					X
5	X					12		X				19		X			
6					X	13					X	20				X	
7	X					14		X				21			X		

РОЗДІЛ 3.

РИНОК, ЙОГО ФУНКЦІЇ ТА СТРУКТУРА

3.1. Мета, завдання та мінілексікон

 Мета

❖ формувати уявлення студентів про ринок, його функції й структуру та навчати правильно обґрунтовувати сучасні тенденції його розвитку.

Завдання

- розкриття сутності ринку та основних соціально-економічних умов його виникнення й функціонування;
- обґрунтування елементів ринкового механізму із з'ясуванням факторів впливу на їхню поведінку та вивчення функцій ринку;
- оволодіння інструментами ринкового механізму та з'ясування видів попиту в залежності від особливостей його формування та факторів впливу на цінову еластичність пропозиції;
- вивчення рівноваги попиту й пропозиції, ринкових цін та негативних наслідків надлишку продукції або її дефіциту;
- визначення впливу нецінових чинників на зміну рівноваги попиту й пропозиції та розкриття специфіки державного регулювання цін на продукцію різних галузей економіки.

 Мінілексікон

➤ ринок,	➤ кругообіг ресурсів,
➤ функції ринку,	➤ графік пропозицій,
➤ структура ринку,	➤ надлишок,

➤ попит,	➤ дефіцит,
➤ пропозиція,	➤ ціновий регулятор,
➤ ціна,	➤ державне регулювання,
➤ цінова еластичність,	➤ ціновий фактор,
➤ ціна продукту,	➤ еластичність пропозиції,
➤ конкуренція	➤ урівноважена ціна,
➤ спекуляція,	➤ «чорний ринок»

3.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте поняття «ринок».
2. Обмін як найхарактерніша ознака ринку.
3. Охарактеризуйте основні підходи до визначення сутності понятійної категорії «ринок».
4. Опишіть основні соціально-економічні умови виникнення та функціонування ринку .
5. Визначте об'єктивні умови функціонування ринку.
6. Опишіть структури ринку.
7. Назвіть критерії розмежування та види ринків.
8. Що являє собою інфраструктура ринку?
9. Які функції інфраструктури ринку Вам відомі?
- 10.Зазначте принципи чистої ринкової економіки.
- 11.Охарактеризуйте позитивні та негативні сторони функціонування ринкової економіки.
- 12.Дайте уявлення про елементи ринкового механізму.
- 13.Дайте сутнісну характеристику понятійних категорій «попит», «пропозиція», «ціна», «конкуренція».
- 14.Визначте співвідношення між обсягом попиту та ціною.
- 15.Опишіть індивідуальний та ринковий попит.
- 16.Назвіть види попиту залежно від особливостей його формування.

17. Які нецінові фактори впливають на пропозицію?
18. Укажіть вплив нецінових чинників на зміну рівноваги попиту та пропозиції.
19. Які особливості державного регулювання цін Вам відомі?
20. Розкрийте форми, методи та функції конкуренції.

3.3. Темы рефератів

1. Передумови виникнення ринку.
2. Наукові погляди на зміст дефініції «ринок».
3. Соціально-економічні умови та ринок, їхній взаємозв'язок.
4. Принципи чистої ринкової економіки.
5. Обґрунтування соціальної адаптації функцій ринку.
6. Вплив позитивних і негативних чинників на формування ринкової економіки.
7. Характеристика елементів ринкового механізму.
8. Оцінка співвідношення між обсягом попиту та ціною.
9. Цінова еластичність попиту.
10. Взаємозв'язок ефекту доходу та заміщення.
11. Нецінові фактори впливу на ринковий попит.
12. Змістовність та значення закону пропозицій.
13. Фактори впливу на цінову еластичність пропозиції.
14. Цінова еластичність пропозиції.
15. Правові основи державного регулювання цін.
16. Стратегія розвитку підприємницької діяльності в Україні.
17. Організаційні форми сучасного підприємництва.
18. Змістовність теорії фірми.
19. Ресурсний потенціал підприємницького середовища.
20. Методологія оцінки результатів підприємницького бізнесу.

3.4. Напрямки наукових досліджень

1. Основні умови формування ринку в суспільстві.
2. Дослідження ключових ознак ринку з позиції економічного середовища життєдіяльності суспільства.
3. Установлення критеріїв класифікації ринку.
4. Вивчення негативних наслідків впливу на економіку країни нелегального (тіньового) ринку.
5. Зарубіжний досвід функціонування ринків.
6. Основні аспекти економічного призначення об'єкта ринку.
7. Дослідження проблем вільного (стихійного) ринку.
8. Визначення елементів інфраструктури ринку.
9. Окреслення функцій інфраструктури ринку.
10. Напрямки удосконалення функціонування ринку в сучасних умовах розвитку суспільства.

3.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Які завдання, на Вашу думку, має виконувати ринок? Обґрунтуйте.
2. Чому обмін виступає як найхарактерніша ознака ринку? Доведіть свою позицію.
3. Доведіть доцільність об'єктивних умов функціонування ринку.
4. Назвіть проблеми, які впливають із процесу структуризації ринку. Викладіть власну позицію.
5. Що лежить в основі проблеми відносин між покупцем та споживачем ринку? Доведіть.
6. Розкрийте зміст основних проблем при визначенні критеріїв розмежування ринків. Обґрунтуйте.
7. Обґрунтуйте необхідність адаптації функцій інфраструктури ринку.

8. Що є основою вирішення проблем товарної біржі? Доведіть власну позицію.

9. У чому полягає проблема функціонування фондової біржі? Обґрунтуйте.

10. Укажіть коло проблем функціонування інвестиційної компанії. Доведіть власну думку.

11. Які проблеми підлягають вирішенню при визначенні видів ринку? Обґрунтуйте.

12. Що лежить в основі проблем інфраструктури ринку праці? Доведіть власну думку.

3.6. Тестові завдання

Тест 1

Ринок – це:

- а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;
- б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;
- в) сфера обміну товарами та послугами;
- г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;
- д) сфера обміну валюти.

Тест 2

Які зазначені функції не належать ринку?

- а) саморегулювання економіки;
- б) стимулювання;
- в) регулювання;
- г) інформування;

д) правильної відповіді немає.

Тест 3

Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;
- д) з'ясування взаємодії виробника та споживача.

Тест 4

Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;
- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

Тест 5

До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

Тест 6

Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;

- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

Тест 7

Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

Тест 8

Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

Тест 9

Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

Тест 10

При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;
- г) збільшується;
- д) не змінюється.

Тест 11

У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

Тест 12

Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

Тест 13

До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;

- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 14

Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємодоповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

Тест 15

З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

Тест 16

Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;
- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;
- д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

Тест 17

Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

Тест 18

Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 19

Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

Тест 20

Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;

- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

Тест 21

Ринкова рівновага – це:

- а) збільшення випуску товарів;
- б) зменшення випуску товарів;
- в) ціновий сегмент на споріднені товари;
- г) загальні ціни на ресурси;
- д) правильної відповіді немає.

3.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Ринок, його функції а структура» наведено в таблиці нижче.

Таблиця

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДЕЙ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8	X					15			X		
2					X	9		X				16		X			
3				X		10			X			17			X		
4		X				11		X				18					X
5			X			12				X		19	X				
6	X					13					X	20			X		
7				X		14	X					21					X

РОЗДІЛ 4.

МОНОПОЛІЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ

4.1. Мета, завдання та мінілексікон

Мета

❖ сприяти осмисленню студентами понять «монополія» і «конкуренція»; навчити правильно визначати їхні позитивні й негативні сторони впливу на підприємницькі структури.

Завдання

- розкриття сутності понятійних категорій «монополія» і «конкуренція»;
- визначення специфічних ознак чистої монополії та чистої конкуренції;
- усвідомлення необхідності антимонопольної діяльності з визначенням напрямків боротьби з монополізацією економіки;
- обґрунтування рівня попиту й пропозиції на базі чинних величин граничного та валового доходу підприємства;
- з'ясування основних рис прояву та відмінностей між монопольною конкуренцією та олігополією;
- установлення основних варіантів олігополії та їхнього впливу на підприємницьке середовище країни.

Мінілексікон

➤ конкуренція,	➤ пропозиція,
➤ чиста монополія,	➤ попит,
➤ монополія,	➤ чиста конкуренція,
➤ олігополія,	➤ валові витрати,
➤ граничний дохід,	➤ операційний прибуток,
➤ валовий дохід,	➤ сукупний попит,

➤ прибуток,	➤ сукупна пропозиція,
➤ антимонопольна діяльність,	➤ ринок досконалої конкуренції,
➤ монополізація економіки,	➤ ринок чистої монополії,
➤ економічна конкуренція,	➤ ринок монопольної конкуренції,
➤ конкурентна стратегія,	➤ олігопольний ринок

4.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Визначте роль конкуренції у функціонуванні ринкової економіки.
2. Розкрийте зміст понятійної категорії «конкуренція».
3. Назвіть умови конкуренції на ринку.
4. Охарактеризуйте форми конкуренції.
5. Яка різниця між досконалою та недосконалою конкуренцією?
6. У чому полягає призначення внутрішньогалузевої конкуренції?
7. опишіть міжгалузеву конкуренцію.
8. Визначте методи конкуренції.
9. Розкрийте зміст функцій конкуренції.
10. Укажіть ознаки чистої конкуренції.
11. З'ясуйте особливості чистої монополії.
12. Як функціонує ринок чистої монополії?
13. Визначте основні риси чистої монополії.
14. опишіть види монополій.
15. Назвіть причини виникнення монополій.
16. Що являє собою ринок монопольної конкуренції?
17. Визначте ключові положення антимонопольного законодавства України.
18. Охарактеризуйте причини виникнення олігополії.
19. Розкрийте поняття «олігопольний ринок».
20. Які основні риси олігопольного ринку Вам відомі?

4.3. Темы рефератів

1. Ознаки чистої конкуренції.
2. Особливості попиту та доходу в умовах чистої конкуренції.
3. Змістовність понятійної категорії «граничний дохід».
4. Взаємозв'язок граничного та валового доходу в підприємницькому середовищі.
5. Оцінка взаємозв'язку між обсягом виробництва та рівнем прибутку підприємства.
6. Формування валового доходу підприємця.
7. Оцінка залежності прибутку від валових витрат в умовах чистої конкуренції.
8. Чиста монополія як сегмент ринкової економіки.
9. Максимізація прибутків в умовах монополії.
10. Видова характеристика монополій.
11. Причини виникнення монополій.
12. Погляди науковців стосовно змісту дефініції «монополія».
13. Роль антимонопольної діяльності в країні.
14. Напрямки боротьби з монополізацією економіки.
15. Ключові положення Антимонопольного законодавства в Україні.
16. Форми захисту економічної конкуренції.
17. Методологія конкурентних стратегій.
18. Олігополія як явище ринкового механізму.
19. Основні варіанти олігополії.
20. Оцінка взаємозв'язку монопольної конкуренції та олігополії.

4.4. Напрямки наукових досліджень

1. Вивчення змістовності дефініції «монополія».
2. Дослідження наукових позицій стосовно сутнісної характеристики понятійної категорії «конкуренція».
3. Установлення цінових методів здійснення конкуренції.
4. Обґрунтування умов здійснення конкуренції.
5. Дослідження впливу нецінових методів конкуренції на результативність діяльності суб'єктів господарювання.
6. Еволюційний аспект виникнення форм конкуренції.
7. Установлення ознак ринку досконалої конкуренції.
8. Дослідження суті основних типів монополії.
9. Передумови виникнення ринку недосконалої конкуренції з позиції олігополії.
10. Напрямки подолання олігополії в сучасному ринковому середовищі

4.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Доведіть доцільність конкуренції в умовах регульованої ринкової економіки.
2. Обґрунтуйте необхідність конкуренції з позиції цінового сегмента.
3. Які проблеми підлягають вирішенню при адаптації загальних принципів ціноутворення? Обґрунтуйте.
4. Назвіть проблеми, які виникають на ринку досконалої конкуренції. Викладіть власну позицію.
5. Що лежить в основі проблем ринку чистої монополії? Обґрунтуйте.
6. Зазначте переваги та недоліки ринку монопольної конкуренції. Викладіть власну позицію.
7. Чому окремі елементи ринку чистої монополії не взаємодіють між

собою? Обґрунтуйте.

8. Окресліть причини недосконалості олігопольного ринку. Викладіть власну позицію.

9. Укажіть проблеми ціноутворення з позиції олігопольного ринку. Обґрунтуйте.

10. Розкрийте зміст основних проблем визначення ціни на ринку монопольної конкуренції. Доведіть власну позицію.

11. Доведіть доцільність використання такого варіанту ціноутворення на олігопольному ринку, як «лідерство в цінах». Визначте власну позицію.

12. Яка існує загальна проблема для ринку чистої монополії та олігопольного ринку? Обґрунтуйте.

4.6. Тестові завдання

Тест 1

Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;
- б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;
- в) механізм ринкової рівноваги;
- г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;
- д) зменшення обсягу попиту.

Тест 2

Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;
- б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;
- в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;

- г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 3

Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

- а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
- б) рух ринкових регуляторів;
- в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
- г) зменшення собівартості товару;
- д) збільшення собівартості товару.

Тест 4

Нецінові методи конкуренції – це:

- а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
- б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
- в) розширення збуту продукції підприємства;
- г) зменшення витрат на виготовлення товару;
- д) збільшення витрат на виготовлення товару.

Тест 5

Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;

- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 6

Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

Тест 7

Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 8

Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами-олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

Тест 9

Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 10

Монополія – це:

- а) домовленість між фірмами-олігополістами про ціни та поділ ринку;
- б) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм;
- в) фірма або група фірм, які займають домінуюче положення на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни;
- г) захищеність від конкурентів ціновою політикою;
- д) ринок, на якому конкурують декілька фірм.

Тест 11

Олігопольний ринок – це:

- а) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм, кожна з яких має загальний сегмент (частку) ринку;
- б) ринок вільної конкуренції;
- в) відкрита змова монополістів;
- г) угоди між фірмами-олігополістами про ціни, які публічно неоголошені;
- д) внутрішньогалузева конкуренція.

Тест 12

Природною монополією є:

- а) залежність ціни від попиту на продукцію;

- б) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами;
- в) галузь, у якій довгострокові середні витрати виробництва досягають мінімуму лише за умови, коли одна фірма обслуговує весь ринок;
- г) домовленість між фірмами- олігополістами про ціни та поділ ринку;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 13

Цінова дискримінація – це:

- а) рівень реалізації цінової політики держави;
- б) величина вартості товарів на ринку;
- в) цінова політика в галузях економіки;
- г) устанавлення різних цін на один і той же товар для різних покупців;
- д) устанавлення однакових цін на один і той же товар для різних покупців.

Тест 14

Які ознаки не належать до ринку досконалої конкуренції?

- а) реалізується однорідна продукція;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) повна незалежність форм одна від одної;
- г) відсутність нецінової конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 15

Назвіть ознаку ринку чистої монополії:

- а) контроль за цінами з боку монополіста;
- б) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- в) олігопольна взаємозалежність;
- г) реалізується однорідна продукція;

д) присутність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів.

Тест 16

Які ознаки ринку олігополії?

- а) наявність на ринку єдиного продавця;
- б) наявність на ринку унікального товару, що не має замінників;
- в) наявність нецінової конкуренції;
- г) на ринку невелика кількість фірм, але кожна має суттєву частку ринку;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 17

На ринкове ціноутворення олігополії впливає:

- а) загальна взаємозалежність монополістів;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) жорстка конкуренція;
- г) альтернативні угоди;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 18

Вільна конкуренція стримується такими факторами, як:

- а) олігопольна взаємозалежність;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) монополія;
- г) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 19

На досконало конкурентному ринку кон'юнктуру формує:

- а) уся сукупність фірм, що діють на ньому;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) стандартизований товар монополіста;
- г) диференційований товар монополіста;
- д) кримінальний товар.

Тест 20

Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 21

Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

4.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Монополія та конкуренція» наведено в таблиці нижче.

Таблиця

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДЕЙ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8		X				15	X				
2					X	9	X					16				X	
3			X			10			X			17		X			
4		X				11	X					18			X		
5					X	12			X			19	X				
6	X					13				X		20			X		
7					X	14					X	21	X				

РОЗДІЛ 5.

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА. ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

5.1. Мета, завдання та мінілексікон

Мета

❖ поглибити та систематизувати знання студентів стосовно національної економіки з визначенням рольового та методичного аспекту критеріїв її оцінювання.

Завдання

- розкрити поняття національної економіки із встановленням ключових ознак її прояву;
- визначити суб'єктів та об'єкти національної економіки за змістом і призначенням;
- з'ясувати складові організаційної структури національної економіки та встановити рух доходів і витрат у процесі функціонування;
- вивчити суть понятійної категорії «національний продукт»;
- установити та охарактеризувати повну (вартісну) форму національного продукту;
- усвідомити продуктивну працю як критерій грошової оцінки національного продукту;
- набути навички методичної оцінки валового внутрішнього продукту (ВВП) із визначенням різниці між номінальним та реальним ВВП;
- з'ясувати складові системи національних рахунків та усвідомити роль макроекономічних показників у прийнятті напрямків стратегічного розвитку держави.

➤ національна економіка,	➤ форма національного продукту,
➤ продуктивна праця,	➤ проміжний продукт
➤ додатковий продукт,	➤ , кінцевий продукт,
➤ валовий національний продукт (ВНП),	➤ валовий внутрішній продукт (ВВП),
➤ об'єкти національної економіки,	➤ інфляція,
➤ суб'єкти національної економіки,	➤ дефляція,
➤ національний продукт,	➤ індекс цін

5.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте поняття «національна економіка» та вкажіть її суб'єктів.
2. Які ознаки національної економіки Вам відомі?
3. Опишіть структуру національної економіки.
4. Яким чином відбувається кругообіг доходів і витрат у національній економіці?
5. Охарактеризуйте зміст і форми національного продукту.
6. Укажіть складові валового внутрішнього продукту.
7. Як проводять розрахунок ВВП методом додаткової вартості?
8. Опишіть метод розрахунку ВВП за витратами.
9. У яких випадках проводять розрахунок ВВП за доходами?
10. Визначте роль макроекономічних показників.
11. Охарактеризуйте систему національних рахунків.
12. Розкрийте поняття «бюджетна система країни» та зазначте її складові.
13. Назвіть складові видаткової частини Державного бюджету країни.
14. Яка різниця між бюджетним дефіцитом та державним боргом?
15. Назвіть заходи щодо усунення бюджетного дефіциту.
16. Охарактеризуйте податкову систему та податкову політику держави.

17. Яке призначення податків? Зазначте їхні види.
18. Які види податків Вам відомі?
19. Опишіть фіскальну політику держави.
20. У чому полягає різниця між дискреційною й недискреційною фіскальною політикою?

5.3. Темы рефератів

1. Змістовність ключових положень національної економіки.
2. Суспільний поділ праці як основа формування національної економіки.
3. Дослідження ознак національної економіки.
4. Стратегічні аспекти розвитку національної економіки.
5. Основні суб'єкти національної економіки.
6. Організаційна структура національної економіки.
7. Оцінка руху доходів і витрат у національній економіці.
8. Особливості національної економіки України.
9. Натурально-речова форма національного продукту.
10. Грошова (вартісна) форма національного продукту.
11. Роль національного продукту в розвитку країни.
12. Продуктивна праця як категорія грошової оцінки національного продукту.
13. Проміжний національний продукт.
14. Оцінка кінцевого продукту в національній економіці.
15. Ключові складові валового внутрішнього продукту (ВВП).
16. Оцінка ВВП методом додаткової вартості.
17. Порядок оцінки ВВП за витратами.
18. Оцінювання ВВП за доходами.
19. Методологія визначення номінального й реального ВВП.
20. Роль макроекономічних показників у національній економіці.

5.4. Напрямки наукових досліджень

1. Дослідження ключових ознак національної економіки.
2. Вивчення структури національної економіки залежно від характеру створення благ.
3. Передумови виникнення кругообігу доходів і витрат у межах національної економіки.
4. Еволюційні кроки формування національної економіки.
5. Вивчення змісту понятійної категорії «національний (суспільний) продукт».
6. Оцінка взаємозв'язку секторів національної економіки.
7. Причини та наслідки проблем грошового виміру національного (суспільного) продукту.
8. Дослідження способів обчислення валового внутрішнього продукту (ВВП).
9. Напрямки вдосконалення системи національних рахунків із позиції статистичної моделі ринкової економіки.
10. Вивчення методології визначення основних макроекономічних показників.

5.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Зазначте переваги та недоліки суспільного поділу праці в контексті національної економіки. Викладіть власну позицію.
2. Які недоліки, на Вашу думку, існують у структурі національної економіки? Доведіть.
3. Що є основою вирішення проблем суб'єктів національної економіки? Обґрунтуйте.

4. Обґрунтуйте необхідність кругообігу доходів і витрат у національній економіці. Викладіть власну позицію.
5. Назвіть проблеми, які виникають при визначенні натурально-речової форми національного продукту. Доведіть.
6. Окресліть зміст недосконалості процесу визначення грошової (вартісної) форми національного продукту. Обґрунтуйте.
7. Доведіть доцільність залучення показника «продуктивність праці» як критерію грошової оцінки національного продукту. Доведіть.
8. Укажіть проблеми визначення проміжного та кінцевого національного продукту. Обґрунтуйте.
9. Обґрунтуйте необхідність визначення валового внутрішнього продукту (ВВП). Викладіть власну позицію.
10. Чому, на Вашу думку, необхідно вдосконалювати методику розрахунку ВВП за доходами? Доведіть.
11. Яка існує загальна проблема визначення номінального ВВП? Викладіть власну точку зору.
12. Назвіть недоліки при розрахунку реального ВВП. Доведіть свою позицію.

5.6. Тестові завдання

Тест 1

Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

Тест 2

Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 3

Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

Тест 4

До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

Тест 5

Представником нематеріального виробництва в національній економіці є:

- а) вантажний транспорт;

- б) пасажирський транспорт;
- в) рибництво та рибальство;
- г) сільське господарство;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 6

Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

- а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;
- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 7

Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 8

Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що

включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
д) диференційований товар монополіста.

Тест 9

Номинальний валовий національний продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у порівняльних цінах;
- в) ВВП у незмінних цінах;
- г) ВВП у ринкових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

Тест 10

Реальний валовий внутрішній продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у ринкових цінах;
- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

Тест 11

За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

Тест 12

Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

- а) чистий внутрішній продукт;

- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) валові приватні інвестиції;
- г) валовий внутрішній продукт;
- д) чистий експорт.

Тест 13

До складу методів обчислення ВВП включають:

- а) виробничий метод або метод додаткової вартості;
- б) коефіцієнтний метод;
- в) економічно-математичний метод;
- г) комп'ютерний метод обробки даних;
- д) графічний метод.

Тест 14

За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 15

Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

Тест 16

Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

Тест 17

Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 18

Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;

- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 19

Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проєктів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

Тест 20

До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;
- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;
- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 21

Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг.

5.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Національна економіка. Основні макроекономічні показники» представлена в таблиці нижче.

Таблиця

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДЕЙ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	А	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1		X				8				X		15	X				
2			X			9	X					16		X			
3	X					10			X			17			X		
4				X		11		X				18	X				
5		X				12				X		19		X			
6	X					13	X					20					X
7			X			14		X				21		X			

РОЗДІЛ 6.

ФІНАНСОВА СИСТЕМА КРАЇНИ.

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ. ПОДАТКИ

6.1. Мета, завдання та мінілексикон

Мета

❖ формувати уявлення студентів про фінансову систему країни та визначити функціональний аспект Державного бюджету в розвитку сучасного суспільства.

Завдання

- визначити зміст дефініцій «фінанси», «фінансова система», «фінансовий механізм»;
- розкрити основні функції фінансів та встановити види фінансових систем, їхні особливості та призначення;
- установити складові фінансової системи країни та обґрунтувати взаємозв'язок між ними;
- вивчити бюджетну систему країни та розкрити змістовність її складових;
- розглянути фінансовий план країни та обґрунтувати взаємозв'язок між його доходами й витратами;
- визначити функціональне призначення податків з позиції Держбюджету країни та з позиції представників його наповнення;
- установити порядок розподілу фінансів країни та обґрунтувати пріоритетність розвитку суспільства.

➤ фінанси,	➤ податки,
➤ фінансова система,	➤ податкова система країни,
➤ фінансовий механізм,	➤ непрямі податки,
➤ фінансова система країни,	➤ прямі податки,
➤ централізовані фінанси,	➤ специфічні акцизи,
➤ децентралізовані фінанси,	➤ універсальні акцизи,
➤ фінансовий ринок,	➤ елементи податку,
➤ бюджетна система,	➤ ставка податку,
➤ фінансовий план країни,	➤ місцеві податки,
➤ доходи бюджету,	➤ штрафні санкції,
➤ видатки бюджету,	➤ пеня

6.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте зміст понятійної категорії «фінансова система».
2. Яким чином функціонує фінансовий механізм?
3. Охарактеризуйте фінансову систему країни.
4. Опишіть складові децентралізованих фінансів.
5. Укажіть особливі риси фінансового ринку.
6. У яких випадках оцінюють фінансовий план країни?
7. Назвіть найважливіші джерела формування доходів бюджету.
8. Зазначте основні складові податкової системи країни.
9. Визначте призначення видатків бюджету країни.
10. Розкрийте складові прямих податків.
11. Яким чином використовують централізовані фінанси?
12. Назвіть основні положення Бюджетного кодексу країни.
13. Розкрийте взаємозв'язок між податками та бюджетом країни.
14. Охарактеризуйте непрямі податки та їхнє призначення.

15. Визначте різницю між специфічними та універсальними акцизами.
16. Опишіть елементи податків.
17. Яким чином визначається ставка податку?
18. Які види місцевих податків Вам відомі?
19. Визначте наслідки штрафних санкцій у податковій системі.
20. У яких випадках залучається пеня при здійсненні податкового платежу?

6.3. Теми рефератів

1. Передумови формування фінансової системи країни.
2. Державний бюджет країни: поняття та призначення.
3. Особливості формування бюджетної системи країни.
4. Порядок формування доходів Державного бюджету країни.
5. Механізм розподілу доходів Державного бюджету країни.
6. Головний фінансовий план країни.
7. Вплив бюджетного дефіциту на соціально-економічний розвиток країни.
8. Зміст доходів усунення бюджетного дефіциту.
9. Складові податкової системи країни.
10. Принцип формування податкової політики країни.
11. Державний борг: поняття та види.
12. Вплив зовнішнього боргу на становище країни.
13. Наслідки зростання державної заборгованості.
14. Основні принципи оподаткування.
15. Складові композиції податку.
16. Ключові класифікаційні ознаки групування податків.
17. Особливості фіскальної політики держави.
18. Взаємозв'язок рівня податкової ставки та податкових надходжень до бюджету.

19. Дискреційна фіскальна політика.

20. Недискреційна фіскальна політика.

6.4. Напрямки наукових досліджень

1. Дослідження сутнісної характеристики понятійної категорії «фінансова система».
2. Передумови виникнення фінансових відносин суспільства: еволюційний аспект.
3. Вивчення функціональних сегментів складових фінансової системи країни.
4. Еволюційні етапи появи бюджетної системи країни.
5. Установлення складових доходної частини Державного бюджету країни ринкової економіки.
6. Напрямки вдосконалення структури видатків Державного бюджету.
7. Дослідження заходів збалансованості Державного бюджету.
8. Зарубіжний досвід розробки секвестру бюджету.
9. Установлення основних напрямків фіскальної політики країни.
10. Напрямки вдосконалення податкової системи країни в умовах ринку.

6.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Які проблеми підлягають вирішенню під час формування фінансової системи країни? Обґрунтуйте.
2. Окресліть зміст недосконалості бюджетної системи України. Викладіть власну позицію.
3. Укажіть коло проблем, які виникають під час формування доходів Державного бюджету. Обґрунтуйте.
4. Чому окремі елементи видатків Державного бюджету потребують

більш раціонального формування? Викладіть власну позицію.

5. Обґрунтуйте необхідність створення бюджетного дефіциту. Викладіть власну точку зору.

6. Що, на Вашу думку, сприяє усуненню бюджетного дефіциту? Доведіть.

7. Розкрийте зміст проблем податкової системи країни. Обґрунтуйте.

8. Зазначте переваги та недоліки податкової політики держави. Викладіть власну позицію.

9. У чому полягає проблема адаптації принципів оподаткування? Обґрунтуйте.

10. Що, на Ваш погляд, необхідно вдосконалити з позиції фіскальної політики держави? Викладіть власну позицію.

11. Окресліть коло проблем дискреційної фіскальної політики. Обґрунтуйте.

12. Які існують проблеми стосовно адаптації недискреційної фіскальної політики країни? Обґрунтуйте.

6.6. Тестові завдання

Тест 1

Фінансова система визначається як:

- а) сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення;
- б) власна фінансова база країни;
- в) бюджетний фонд країни;
- г) основа фінансових відносин між країною та суб'єктами господарювання;
- д) основа фінансових відносин між країною та населенням.

Тест 2

До основних суб'єктів фінансових відносин належать:

- а) платник податків;

- б) кредитор;
- в) держава та суб'єкти господарювання;
- г) фінансові інститути;
- д) фізичні особи.

Тест 3

Одним із основних напрямів дії державних фінансів є:

- а) вирішення фінансових завдань з оподаткування;
- б) узгодження інтересів усіх членів суспільства й секторів економіки;
- в) діяльність фінансового ринку;
- г) формування фондів фінансових ресурсів;
- д) узгодження інтересів кримінальних структур.

Тест 4

До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 5

Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

Тест 6

Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 7

Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

Тест 8

Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 9

Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними

- особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

Тест 10

Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 11

Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;
- в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
- г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;
- д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

Тест 12

Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;

- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

Тест 13

Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

Тест 14

За формою оподаткування податки поділяються на:

- а) прямі податки;
- б) податки на доходи;
- в) податки на споживання;
- г) податки на майно;
- д) місцеві податки.

Тест 15

Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

Тест 16

Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;

- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

Тест 17

За своїм економічним змістом податки виражають:

- а) фінансові відносини комерційних партнерів;
- б) фінансові відносини між державою та учасниками господарського життя з метою створення централізованого фонду грошових коштів;
- в) фінансові відносини суб'єкта господарювання з колективом;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 18

Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

Тест 19

Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;
- в) податків і зборів;
- г) субвенції;

д) перерозподілу доходів.

Тест 20

Консолідований (зведений) державний бюджет – це:

- а) перерозподіл між центральними й місцевими бюджетами;
- б) фінансовий план країни;
- в) бюджет центрального уряду;
- г) бюджет центрального уряду та бюджети місцевих органів влади;
- д) бюджети місцевих органів влади.

Тест 21

Яка функція податків передбачає перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених:

- а) стимулююча;
- б) фіскальна;
- в) регулююча;
- г) світоглядна;
- д) контрольна?

6.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Фінансова система країни. Державний бюджет. Податки» представлена в таблиці нижче.

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8	X					15			X		
2			X			9				X		16				X	
3		X				10		X				17		X			
4				X		11	X					18	X				
5		X				12			X			19			X		
6	X					13		X				20				X	
7			X			14	X					21			X		

РОЗДІЛ 7.

ІНФЛЯЦІЯ ТА БЕЗРОБІТТЯ

7.1. Мета, завдання та мінілексикон

Мета

❖ навчати студентів правильно обґрунтовувати появу інфляції та безробіття з визначенням їхнього впливу на соціально-економічний розвиток країни.

Завдання

- визначити інфляцію як економічну категорію та обґрунтувати її вплив на цінову політику країни;
- установити причини виникнення інфляції та усвідомити її наслідки для соціально-економічного сектору країни;
- освоїти порядок оцінювання інфляційних критеріїв та навчитися обґрунтовувати отримані результати;
- вивчити методику оцінювання номінального й реального доходу та встановити основні позиції монетаристської та кейнсіанської теорії щодо управління інфляцією;
- розкрити складові ринку праці, визначити його суб'єктів та встановити види факторів попиту й пропозиції робочої сили;
- з'ясувати чинники виникнення безробіття, його види та встановити зв'язок природного рівня безробіття та ВВП країни;
- розглянути основні теорії про виникнення безробіття та вивчити змістовність закону Оукена;
- обґрунтувати взаємозв'язок між інфляцією й безробіттям та дослідити порядок використання кривої Філіпса.

➤ інфляція	➤ пропозиція робочої сили,
➤ ціна,	➤ демографічні чинники,
➤ рівень цін,	➤ , безробіття,
➤ ринок праці,	➤ рівень безробіття,
➤ зайнятість,	➤ циклічне безробіття,
➤ монетаристська теорія,	➤ структурне безробіття,
➤ кейнсіанська теорія,	➤ приховане безробіття,
➤ національний дохід,	➤ природне безробіття,
➤ реальний дохід,	➤ активне населення,
➤ суб'єкти ринку праці,	➤ безробітні,
➤ попит робочої сили,	➤ пільговик

7.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте зміст понятійної категорії «інфляція».
2. Яким чином проводиться вимірювання інфляції?
3. Охарактеризуйте причини виникнення інфляції.
4. Опишіть види інфляції.
5. Укажіть особливі риси інфляції попиту.
6. У яких випадках оцінюють інфляцію витрат виробництва?
7. Назвіть найважливіші джерела інфляції.
8. Зазначте основні положення монетаристської теорії про управління інфляцією.
9. Визначте зміст кейнсіанської теорії про управління інфляцією.
10. Розкажіть про соціально-економічні наслідки інфляції.
11. Яким чином проводиться регулювання інфляції?
12. Назвіть основні теорії про виникнення безробіття.
13. Розкрийте взаємозв'язок між ринком праці та безробіттям.

14. Охарактеризуйте причини безробіття.
15. Визначте різницю між добровільним і вимушеним безробіттям.
16. Опишіть Закон Оукена та вкажіть його призначення.
17. Яким чином визначається норма безробіття?
18. Які види пропозиції робочої суми Вам відомі?
19. Визначте наслідки безробіття.
20. У яких випадках проводять регулювання безробіття?

7.3. Проблемно-дискусійні питання

1. Яку проблему необхідно вирішити при наявності інфляційних коливань? Обґрунтуйте.
2. Назвіть проблеми, які виникають під час вимірювання інфляції. Викладіть власну позицію.
3. У чому полягає проблема визначення виду інфляції? Обґрунтуйте свою позицію.
4. Доведіть доцільність визначення причин виникнення інфляції. Викладіть власну позицію.
5. Окресліть зміст недоліків методики оцінки інфляції витрат виробництва. Обґрунтуйте.
6. Укажіть коло проблем, які виникають при регулюванні інфляції. Викладіть власну позицію.
7. Що лежить в основі проблем росту безробіття? Обґрунтуйте.
8. Розкрийте зміст основних проблем ринку попиту та пропозиції робочої сили. Доведіть.
9. Зазначте переваги та недоліки закону Оукена. Викладіть власну позицію.
10. Які завдання, на Вашу думку, варто виконати під час вирішення питань зниження рівня безробіття? Обґрунтуйте.

11. Обґрунтуйте необхідність ліквідації наслідків безробіття. Викладіть власну позицію.

12. Окресліть зміст недосконалості процесу регулювання безробіття. Доведіть.

7.4. Темы рефератів

1. Головні причини виникнення інфляції.
2. Вплив інфляції на ціновий фактор.
3. Методологія вимірювання інфляції.
4. Взаємозв'язок інфляції та циклічного розвитку держави.
5. Показники інфляції та їхній вплив на споживчий кошик.
6. Види інфляційних явищ в економіці країни.
7. Повзуча інфляція: зміст та чинники її виникнення.
8. Основні ознаки галопуючої інфляції.
9. Наслідки гіперінфляції в циклах розвитку країни.
10. Взаємозв'язок інфляції попиту із загальним рівнем цін.
11. Механізм інфляції пропозицій.
12. Зміст негативних наслідків інфляції.
13. Порядок регулювання інфляційних очікувань.
14. Безробіття як негативне явище ринку праці.
15. Поняття та причини безробіття.
16. Види безробіття та їхній зміст.
17. Ключові положення закону Оукена.
18. Оцінка наслідків безробіття в розвитку ключових сфер економіки.
19. Норма безробіття та ринок попиту й пропозиції робочої сили.
20. Механізм регулювання циклічного безробіття.

7.5. Напрямки наукових досліджень

1. Еволюційний розвиток учення про інфляцію.
2. Дослідження монополізму в економіці.
3. Причини та зміст негативних наслідків інфляції.
4. Установлення напрямків регулювання рівня інфляції в країні на базі зарубіжного досвіду.
5. Основні аспекти стабілізаційної політики держави.
6. Дослідження взаємозв'язку безробіття та зайнятості населення країни.
7. Вивчення типів безробіття із встановленням чинників їхньої появи в суспільстві.
8. Причини та наслідки безробіття з позиції представників сучасної немарксистської економічної теорії.
9. Напрямки адаптації заходів у розрізі зайнятості населення країни.
10. Дослідження напрямків зниження рівня розбіжностей між ринком попиту та пропозиції робочої сили.

7.6. Тестові завдання

Тест 1

Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
- д) збільшення купівельної спроможності грошей.

Тест 2

Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 3

Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 4

Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;

д) правильної відповіді немає.

Тест 5

Показником інфляції виступає:

- а) рівень реальної заробітної плати в Україні;
- б) рівень доходів домогосподарств в Україні;
- в) індекс споживчих цін;
- г) індекс зміни інвестиційних доходів країни;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 6

Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 7

До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 8

Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;

- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 9

Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 10

У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

Тест 11

Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 12

Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 13

Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;
- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 14

Непрацездатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 15

До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;

- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

Тест 16

З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;
- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 17

Працездатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 18

Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;

д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

Тест 19

Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

Тест 20

Безробіття визначають як:

- а) різницю між кількістю економічно активного населення та кількістю зайнятого населення;
- б) різницю між працездатним населенням та пенсіонерами за віком;
- в) різницю між економічно активним населенням та особами, що не досягли працездатного віку;
- г) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, зайнятими домашнім господарством;
- д) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, позбавленими волі.

Тест 21

Природне безробіття складається з:

- а) працездатного та непрацездатного населення;
- б) економічно активного й неактивного населення;

- в) фракційного та структурного безробіття;
- г) найманих працівників та пенсіонерів за віком;
- д) пенсіонерів за віком.

7.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Інфляція та безробіття» представлена в таблиці нижче.

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8	X					15		X			
2			X			9			X			16	X				
3		X				10				X		17			X		
4				X		11		X				18		X			
5			X			12	X					19				X	
6		X				13			X			20	X				
7					X	14				X		21			X		

РОЗДІЛ 8.

СВІТОВА СИСТЕМА ГОСПОДАРСТВА, ЇЇ ОСНОВНІ РИСИ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

8.1. Мета, завдання та мінілексікон

Мета

❖ поглибити й систематизувати знання студентів стосовно світової системи господарювання та напрям її розвитку.

Завдання

- визначити передумови створення світового господарства;
- розкрити економічну основу міжнародної торгівлі та охарактеризувати її спеціальні ознаки;
- з'ясувати змістовність сучасних теорій міжнародної торгівлі та вивчити теорії абсолютних і порівняльних переваг;
- охарактеризувати сутність платіжного балансу, установити методикау розрахункових процедур із визначеннями його сальдо;
- з'ясувати проблеми глобалізації світової економіки, її форми прояву та рівні;
- усвідомити загрози та можливості глобалізації, визначити передумови вирішення глобальних проблем;
- обґрунтувати проблеми та перспективи інтеграції України у світовий економічний простір та усвідомити необхідність міжнародного співробітництва.

➤ світова система господарювання,	➤ експортні обмеження,
➤ світове господарство,	➤ митні обмеження,
➤ міжнародна торгівля,	➤ платіжний баланс,
➤ зовнішня торгівля,	➤ розрахунковий баланс,
➤ протекціонізм,	➤ зовнішня позика,
➤ вільна торгівля,	➤ політика експансії,
➤ митні перепони,	➤ глобалізація,
➤ імпортні квоти,	➤ міжнародне співробітництво,
➤ нетарифні бар'єри,	➤ світовий економічний простір

8.2. Запитання для самоперевірки знань

1. Назвіть передумови створення світового господарства.
2. Які ознаки світового господарства Вам відомі?
3. Опишіть етапи розвитку світового господарства.
4. Яким чином відбувається міжнародний поділ праці?
5. Визначте принципи і форми міжнародного поділу праці.
6. Охарактеризуйте особливості міжнародного поділу праці в сучасних умовах.
7. Розкрийте особливості міжнародної торгівлі на сучасному етапі.
8. Визначте сутність платіжного та розрахункового балансу.
9. Опишіть взаємозв'язок між платіжним балансом та національною економікою держави.
10. Назвіть особливості політики експансії.
11. Що являє собою міжнародний рух капіталу?
12. Окресліть особливості міграції капіталу на нинішньому етапі розвитку світового господарства.
13. Яким чином відбувається міжнародна міграція робочої сили?

14. Назвіть чинники виникнення міжнародного ринку робочої сили.
15. Розкрийте сучасні форми та основні тенденції розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків.
16. Як відбувається торгівля високотехнологічними та науково-місткими товарами на міжнародних ринках?
17. Назвіть форми спільного підприємництва з міжнародним капіталом.
18. Що таке спільні підприємства?
19. Охарактеризуйте призначення вільних економічних зон.
20. Окресліть перспективи інтеграції України у світовий економічний простір.

8.3. Темы рефератів

1. Основні етапи розвитку світового господарства.
2. Роль світового господарства в розвитку економіки країни.
3. Ринковий механізм як елемент світового господарства.
4. Основні елементи господарського механізму.
5. Економічна інтеграція як етап формування світового господарства.
6. Ключові тенденції поглиблення міжнародного поділу праці.
7. Фактори формування цілісного механізму світового господарства.
8. Роль у міжнародному поділі праці промислової революції XIX століття.
9. Міжнародний поділ праці як процес формування системи економічних зв'язків між державами.
10. Форми економічних зв'язків між державами.
11. Взаємозв'язок міжнародної торгівлі та всесвітнього ринку.
12. Роль транснаціональних корпорацій (ТНК) у зовнішній торгівлі.
13. Ключові економічні інструменти міжнародної торгівлі.
14. Міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин.
15. Значення капіталу у формуванні світового господарства.
16. Інвестиційний сегмент в етапах розвитку світового господарства.

17. Процеси імпортування та експортування капіталу.
18. Міжнародна міграція капіталів як ключовий сегмент розвитку світового господарства.
19. Роль міжнародних валютно-кредитних відносин у світових господарських зв'язках.
20. Особливості світової валютної системи.

8.4. Напрямки наукових досліджень

1. Еволюційні кроки формування структури світового господарства.
2. Дослідження проблем становлення й розвитку світової економіки.
3. Установлення складових світового господарства.
4. Обґрунтування доцільності цілісності та інтегрованості світового господарства.
5. Передумови виникнення міжнародного поділу праці.
6. Дослідження проблемних аспектів міжнародного поділу праці.
7. Вивчення напрямків зовнішньоторговельної політики держави в умовах регульованого ринку.
8. Установлення особливостей міжнародного руху капіталів.
9. Дослідження чинників міжнародної міграції робочої сили.
10. Установлення основних сегментів міжнародних валютно-фінансових відносин.

8.5. Проблемно-дискусійні питання

1. Які завдання, на Вашу думку, необхідно виконати для вдосконалення взаємозв'язку з міжнародними акціонерними товариствами? Обґрунтуйте.
2. Обґрунтуйте необхідність міжнародного поділу праці в сучасних умовах. Викладіть власну позицію.
3. Окресліть коло проблем, які виникають на етапах розвитку світового

господарства. Обґрунтуйте.

4. Що є основою вирішення проблем міжнародної торгівлі. Викладіть власну точку зору.
5. Назвіть проблеми світових ринків товарів. Наведіть обґрунтування власної думки.
6. У чому полягає проблема здійснення вільної торгівлі? Викладіть свою позицію.
7. Розкрийте зміст основних проблем міжнародного руху капіталу. Обґрунтуйте свою відповідь.
8. Укажіть проблеми, які виникають при міжнародній міграції робочої сили. Викладіть власну точку зору.
9. Зазначте переваги та недоліки розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків. Обґрунтуйте.
10. Які проблеми підлягають вирішенню в період міжнародної торгівлі високотехнологічними та науково-місткими товарами. Доведіть.
11. Зазначте проблеми міжнародного технологічного обміну. Викладіть власну позицію.
12. Обґрунтуйте необхідність розширення форм спільного підприємництва з іноземним капіталом. Викладіть свою позицію.

8.6. Тестові завдання

Тест 1

Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;
- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 2

Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

Тест 3

Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

Тест 4

Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 5

Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;

- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 6

Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

Тест 7

Демпінг – це:

- а) вільне пересування товарів на світовому ринку;
- б) максимальний обсяг товарів, які можуть бути ввезені в країну протягом певного часу;
- в) вивезення товарів на світовий ринок за цінами, які нижчі внутрішніх;
- г) вивезення товарів зі світового ринку на основі перевищення квотного ліміту;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 8

Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та

- іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 9

Міжнародна трудова міграція – це:

- а) процес організованого чи стихійного переміщення працездатного населення до інших країн;
- б) виїзд населення на заробітки до інших країн;
- в) вільне пересування комерційних партнерів на світовому ринку;
- г) рух населення, яке працює в іншій країні за трудовими угодами;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 10

Міжнародний рух капіталів (вивіз капіталу) – це:

- а) система відносин між державами щодо узгодження попиту й пропозиції світових трудових ресурсів;
- б) обмін між країнами знаннями, що дозволяють поліпшувати технологічні цикли;
- в) вилучення частини капіталу з національного обороту країни й застосування його в економічній діяльності іншої країни;
- г) система відносин транснаціональних корпорацій із комерційними партнерами з питань вільної торгівлі;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 11

Ціна світового ринку – це:

- а) ціна товару, який проходить через спеціальні економічні зони;
- б) грошове вираження інтернаціональної вартості товару відповідної якості;
- в) ціна товару сервісної зони (території з цільовим режимом підприємницької діяльності);

- г) ціновий критерій експортно-імпортних операцій;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 12

До структури світового господарства за елементами не включають:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародні економічні відносини;
- в) міжнародні транснаціональні корпорації;
- г) міжнародні економічні організації;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 13

Необхідність міжнародного поділу праці та його глибина визначаються:

- а) ступенем розвитку продуктивних сил суспільства;
- б) політикою національної економіки країн;
- в) тактикою зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;
- г) стратегією розвитку міжнародного співробітництва країн;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 14

Експортними субсидіями є:

- а) цільовий платіж із бюджету країни;
- б) державні пільги, що надаються резидентами з метою підвищення конкурентоспроможності їхньої продукції на світовому ринку;
- в) кошти, виділені з резервного фонду країни для усунення збитків від стихійного лиха в зарубіжних країнах;
- г) допомога світовим організаціям торгівлі;
- д) нецільовий платіж із бюджету країни.

Тест 15

Причинами вивозу капіталу за кордон вважають:

- а) зростання ролі розвинутих країн у міжнародній торгівлі;
- б) поглиблення нееквівалентного обміну в міжнародній торгівлі;
- в) загострення суперечності на світовому ринку товарів і послуг;
- г) підвищення питомої ваги послуг у світовому товарообороті;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 16

До форм здійснення міжнародного руху капіталів належать:

- а) експортні субсидії;
- б) нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- в) тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- г) позичковий капітал (міжнародний проект);
- д) правильної відповіді немає.

Тест 17

До форм міжнародної міграції робочої сили не належать:

- а) безповоротна;
- б) тимчасова;
- в) маятникова (човникова);
- г) сезонна;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 18

Міжнародне ліцензування в розповсюдженні нових технологій виступає в такій формі, як:

- а) торгівля (передача) ліцензій на винаходи, патенти, технології й под.
- б) передача ліцензії на проведення діяльності експортеру;

- в) передача ліцензії на проведення діяльності імпортеру;
- г) торгівля (передача) ліцензії на ноу-хау;
- д) правильної відповіді немає.

Тест 19

Валютна інтервенція – це:

- а) заходи держави щодо регулювання курсу національної валюти;
- б) втручання центрального банку країни в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти;
- в) офіційне зниження курсу національної валюти;
- г) офіційне підвищення курсу національної валюти;
- д) здатність національної валюти вільно обмінюватись на валюти інших країн.

Тест 20

Які види операцій на валютних ринках зараховують до поточних?

- а) форвардні;
- б) ф'ючерсні;
- в) «Своп»;
- г) «Спот»;
- д) опціонні.

Тест 21

Терміновими видами валютних операцій є:

- а) валютний опціон;
- б) «Тод»;
- в) «Том»;
- г) «Спот»;
- д) хеджування.

8.7. Матриця відповідей до тестових завдань

Матриця відповідей до тестових завдань з теми «Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку» представлена в таблиці нижче.

Таблиця

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДЕЙ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання					№ тесту	тест завдання				
	а	б	в	г	д		а	б	в	г	д		а	б	в	г	д
1	X					8				X		15			X		
2		X				9	X					16				X	
3				X		10			X			17					X
4			X			11		X				18	X				
5	X					12					X	19		X			
6		X				13	X					20				X	
7			X			14		X				21	X				

ЧАСТИНА ДРУГА

ІЛЮСТРАТИВНО – ПІЗНАВАЛЬНИЙ БЛОК З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

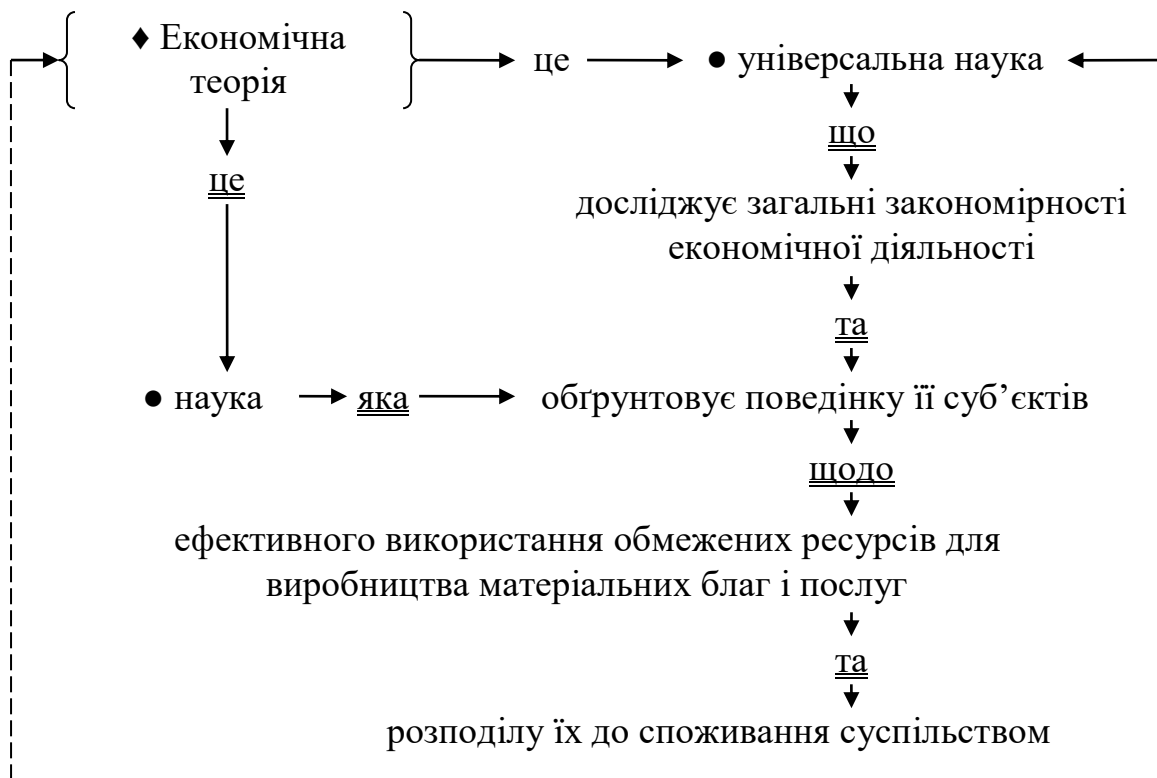

Рис. 1.1. Змістовна характеристика понятійної категорії «економічна теорія»

Рис. 1.2. Тлумачення понятійної категорії «економіка»

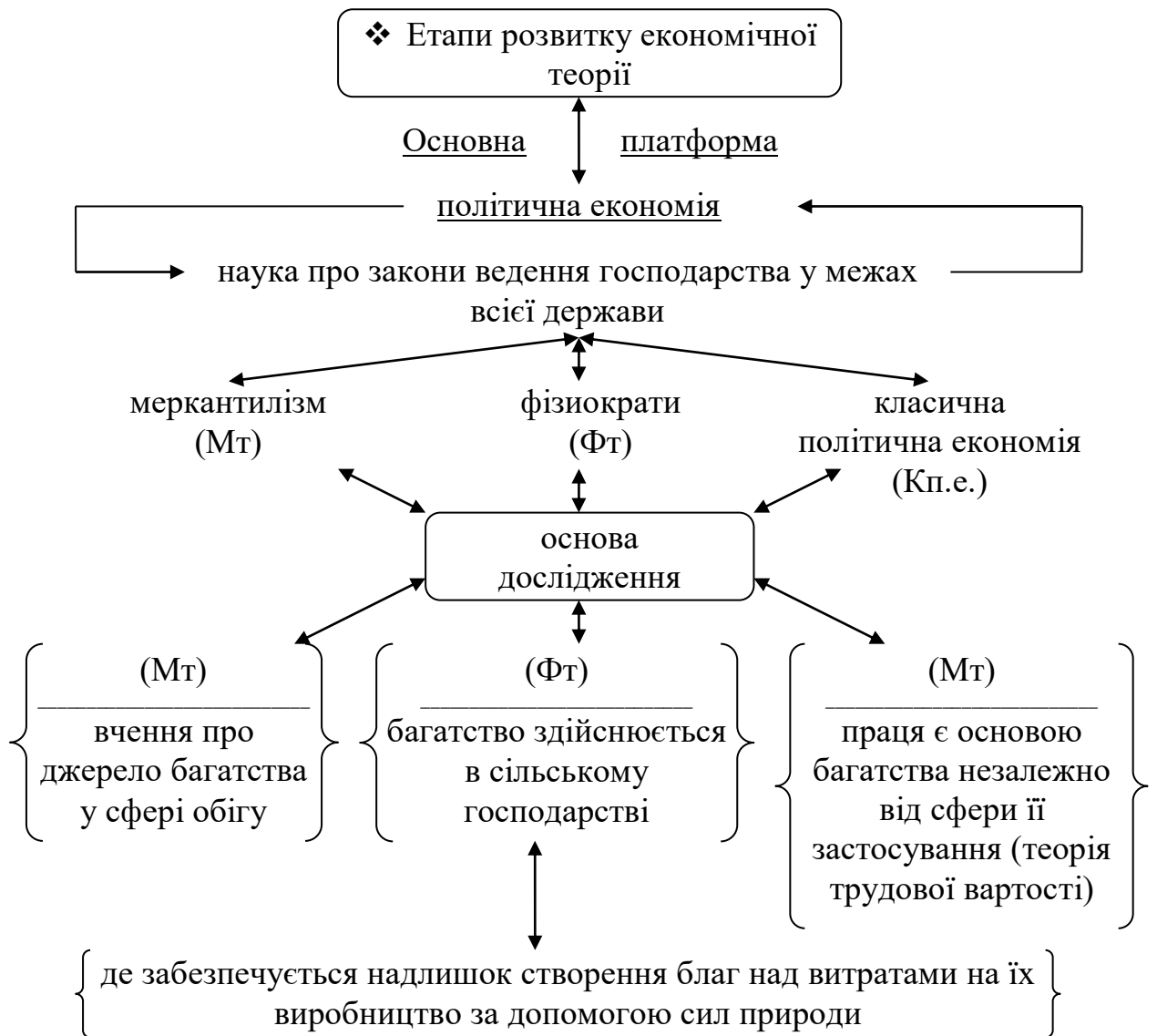

Рис. 1.3. Еволюційні етапи розвитку економічної теорії

Таблиця 1.1

Змістовність дефініції «предмет економічної теорії»
(основа → наукова позиція шкіл економічної теорії)

Школи економічної теорії	Наукова позиція шкіл економічної теорії
Класики політичної економії	наука про багатство, його виробництво та розподіл
Марксисты	наука про відносини, що виникають і функціонують у тій сфері людського суспільства, де виготовляються та споживаються матеріальні блага, тобто у сфері суспільного виробництва
	наука про закони, які управляють виробництвом, розподілом, обміном та споживанням матеріальних благ і послуг у людському суспільстві
Представники «Економікс»	наука про поведінку людей в процесі економічної діяльності в умовах обмеженості її ресурсів

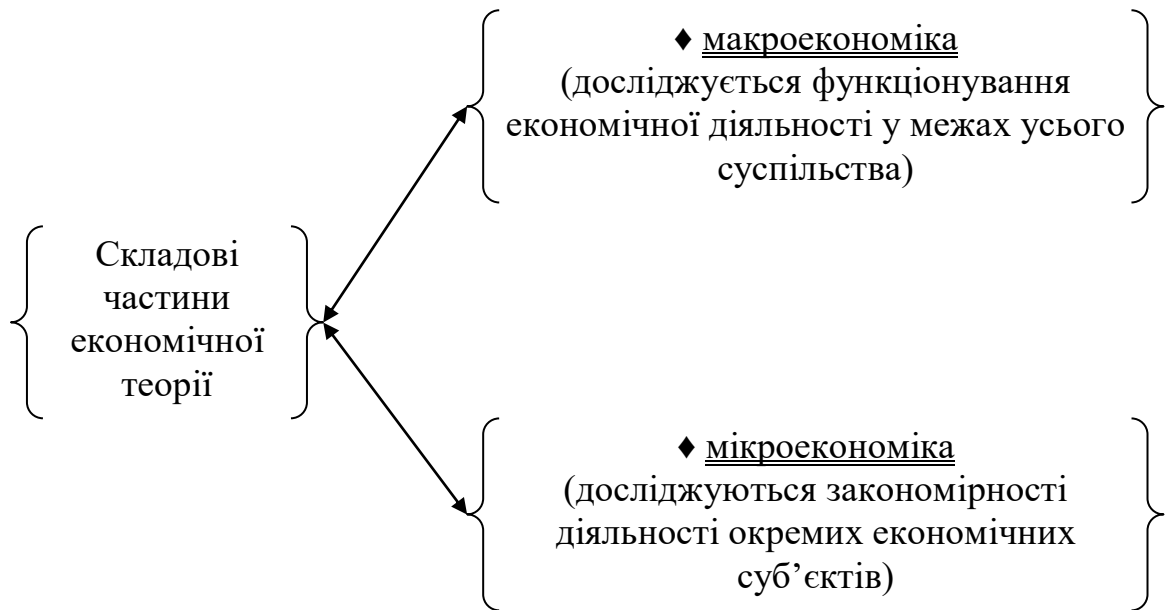

Рис. 1.4. Складові частини економічної теорії

Таблиця 1.2

Змістовність дефініції «предмет економічної теорії»
(основа → наукова позиція шкіл економічної теорії)

Вид економічної теорії	Змістовність виду економічної теорії за класифікаційною ознакою
1. Позитивна економічна теорія	1.1. передбачає здійснення аналізу фактів або даних з метою обґрунтування наукових узагальнень тих економічних процесів, що відбуваються в даний період часу
	1.2. вивчає стан економіки, в якому вона вже перебуває з позиції виробничих та соціально-економічних відносин
2. Нормативна економічна теорія	2.1. напрям, що базується на оцінкових міркуваннях відносно того, якою повинна бути економіка в майбутньому періоді
	2.2. міркування щодо того, які конкретні умови чи аспекти економіки бажані або небажані

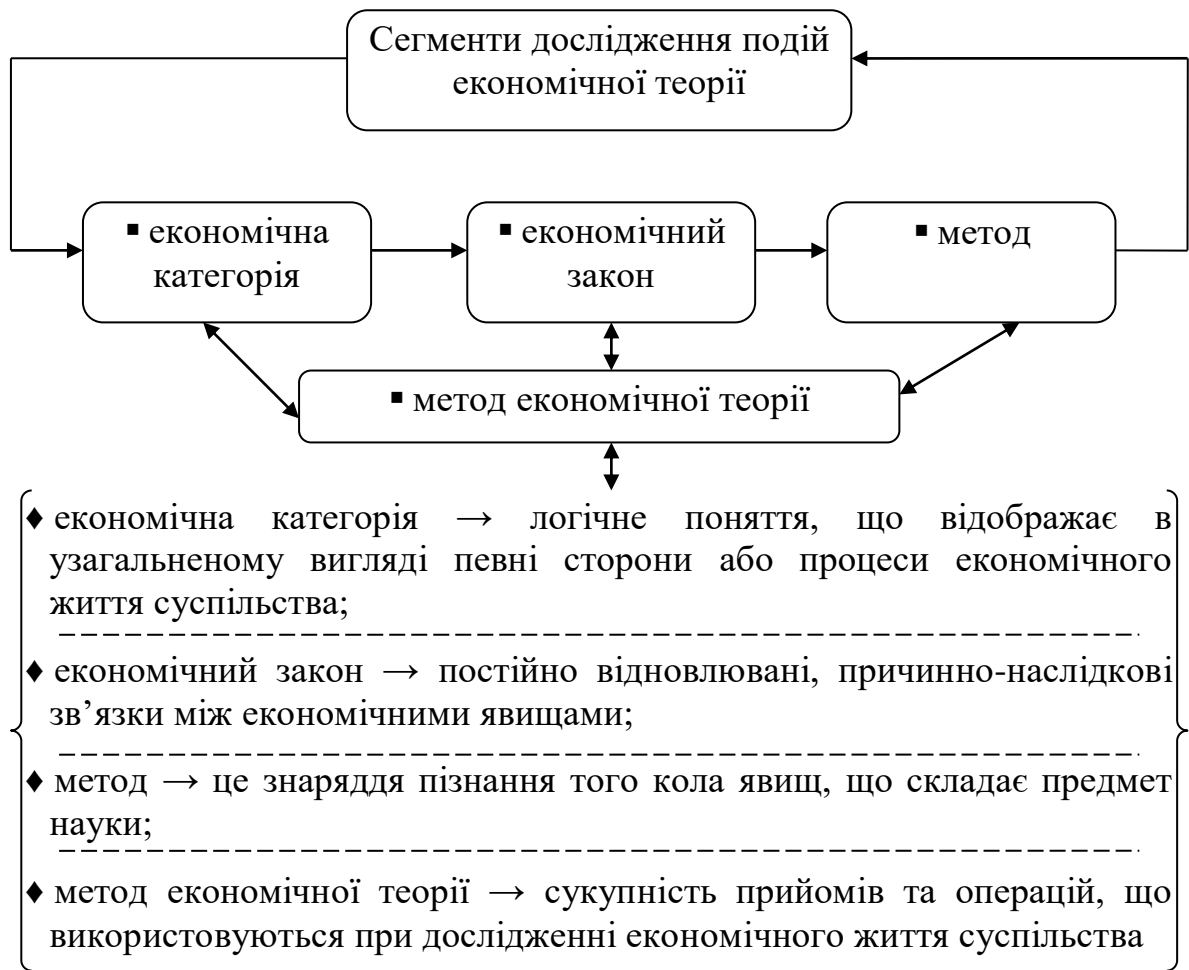

Рис. 1.5. Зміст сегментів дослідження економічної теорії

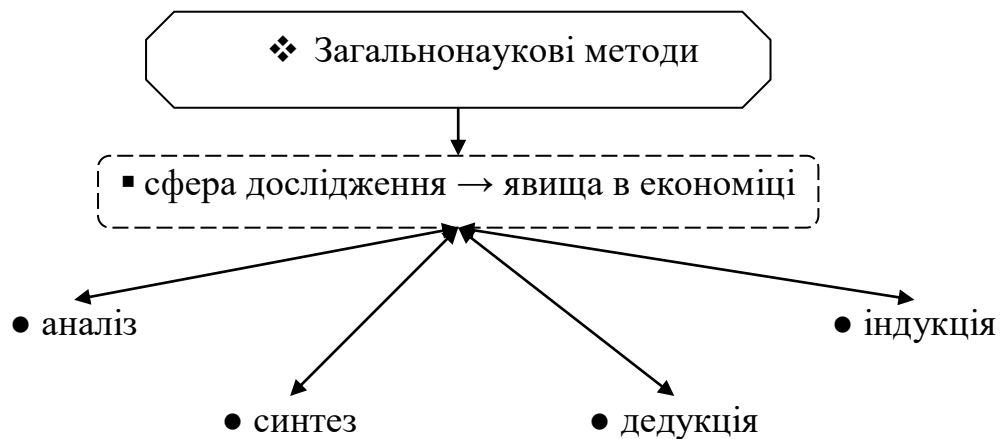

Рис. 1.6. Види загальнонаукових методів економічних досліджень

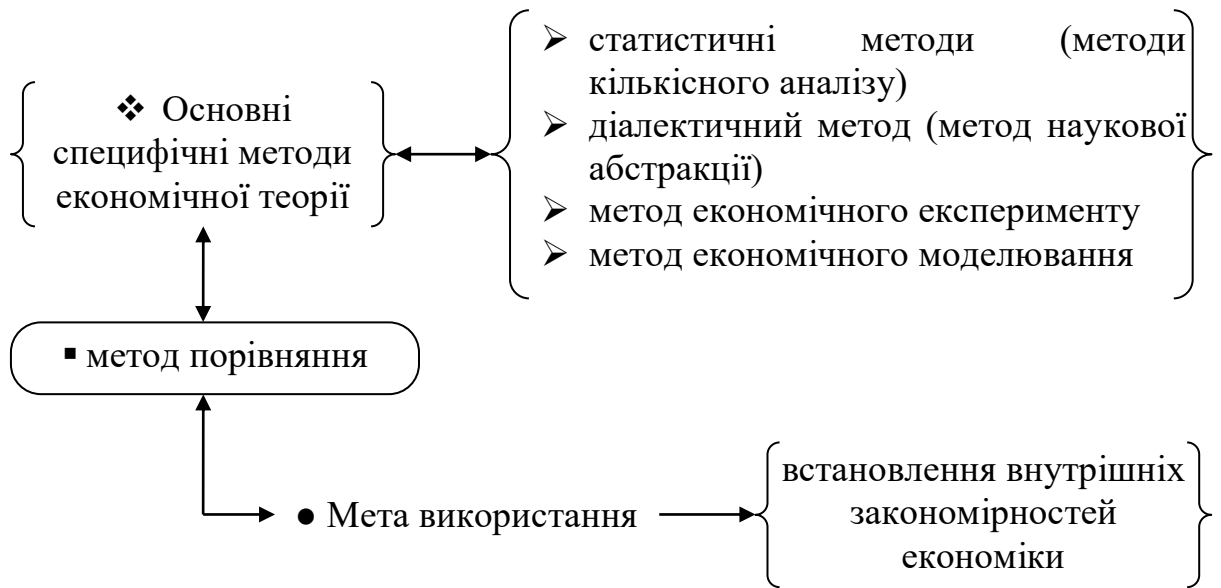

Рис. 1.7. Мета та види специфічних методів економічної теорії

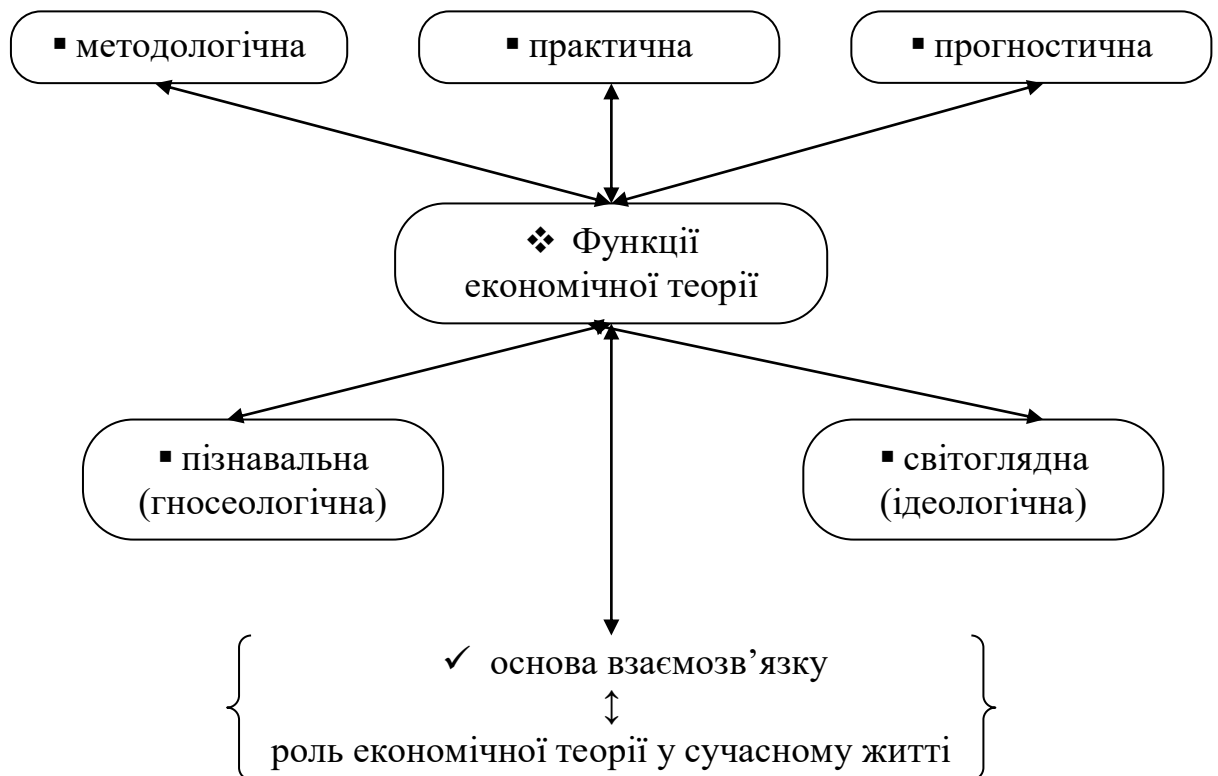

Рис. 1.8. Функції економічної теорії

Тема 2. Форми організації виробництва. Товарна економіка

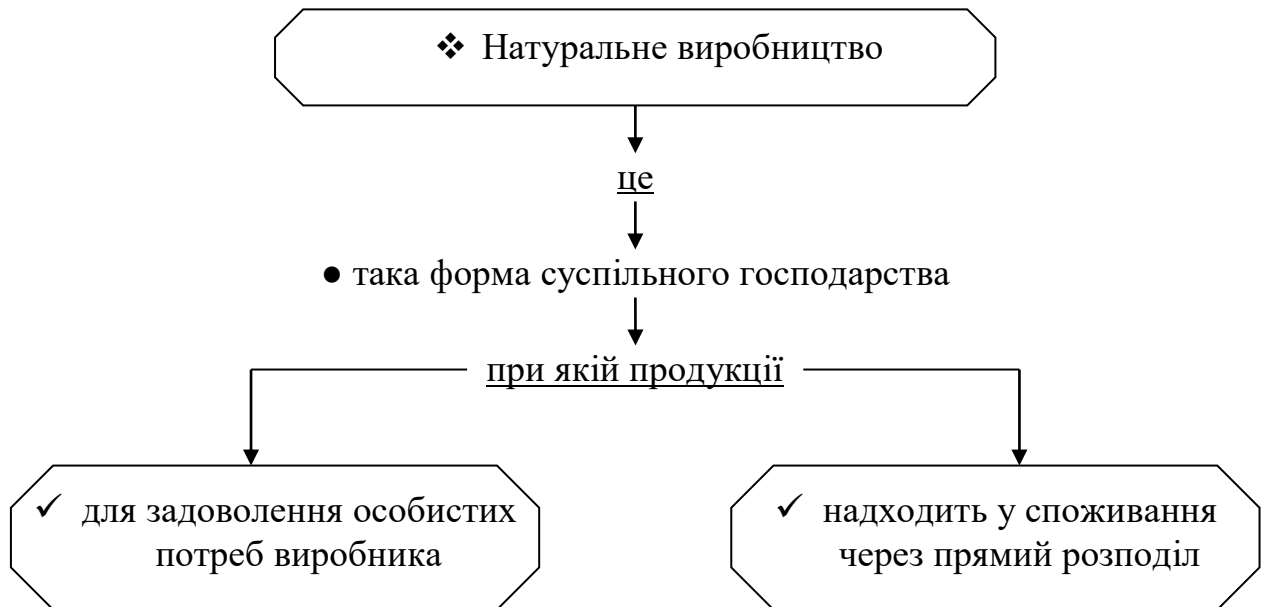

Рис. 2.1. Змістовність дефініції «натуральне виробництво»

Рис. 2.2. Змістовність дефініції «товарне виробництво»

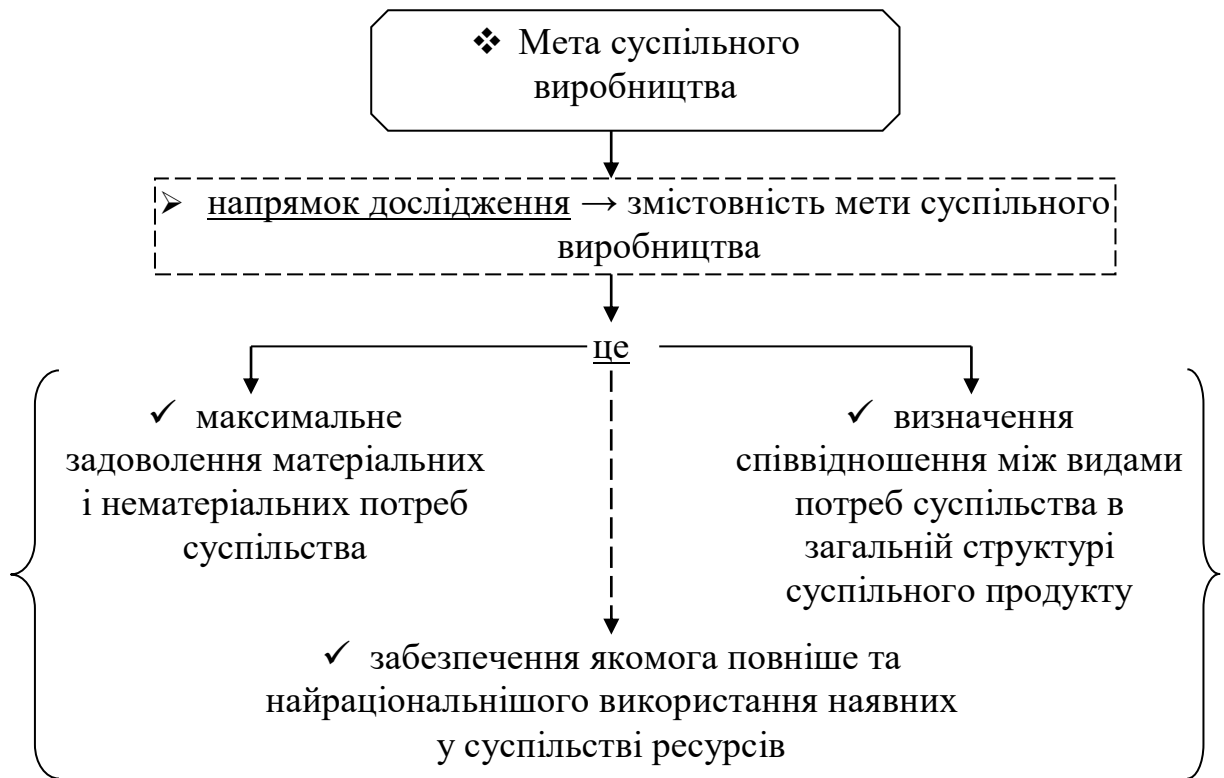

Рис. 2.3. Змістовність мети суспільного виробництва

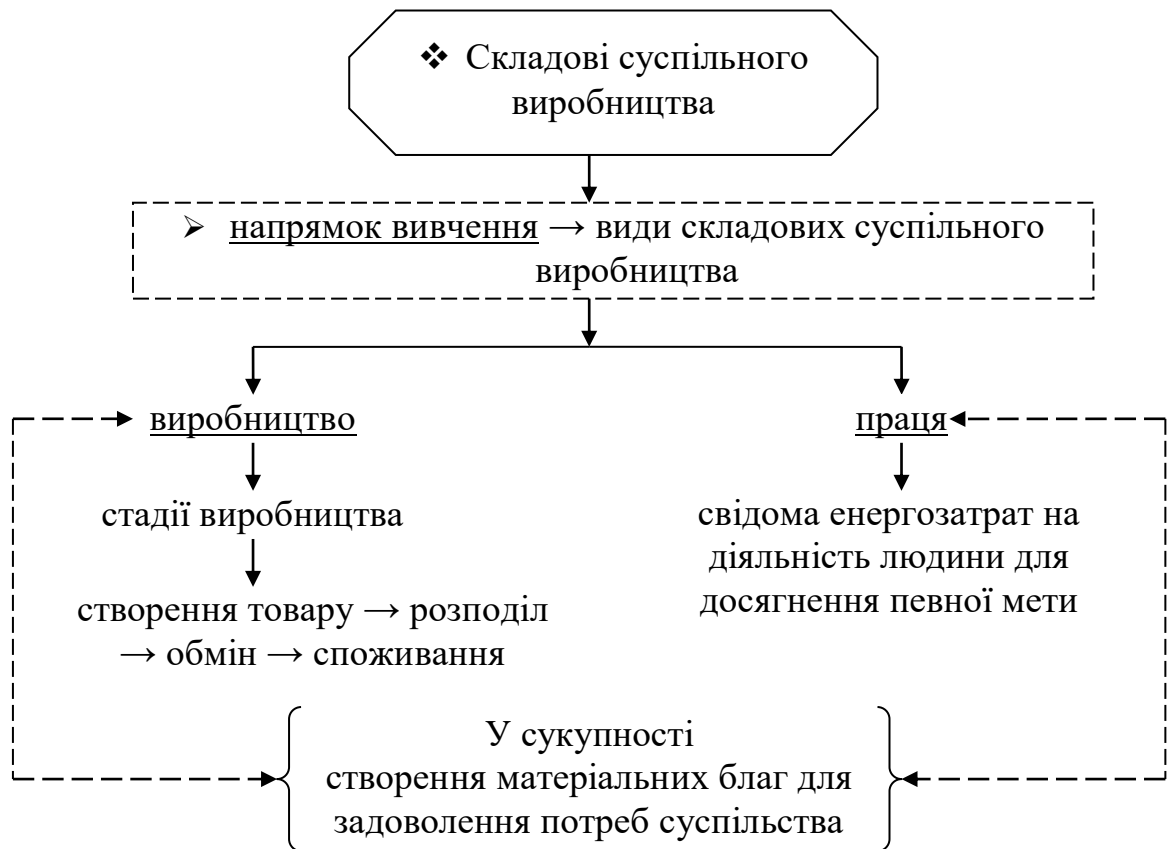

Рис. 2.4. Змістовність складових суспільного виробництва

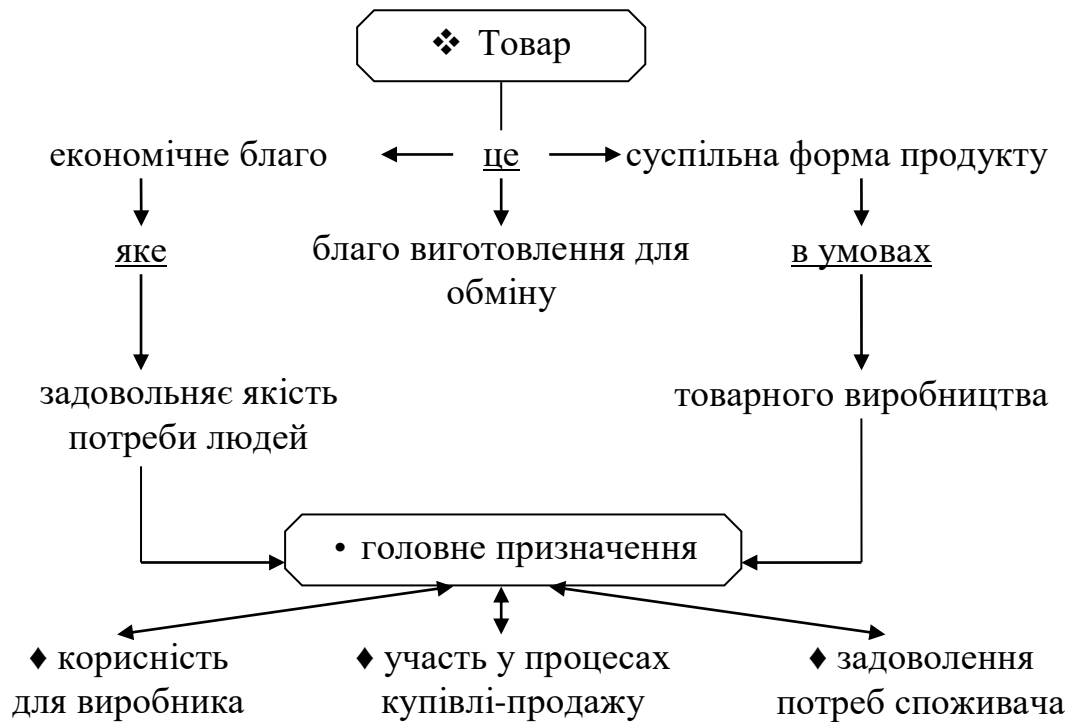

Рис. 2.5. Сутнісна характеристика дефініції «товар»

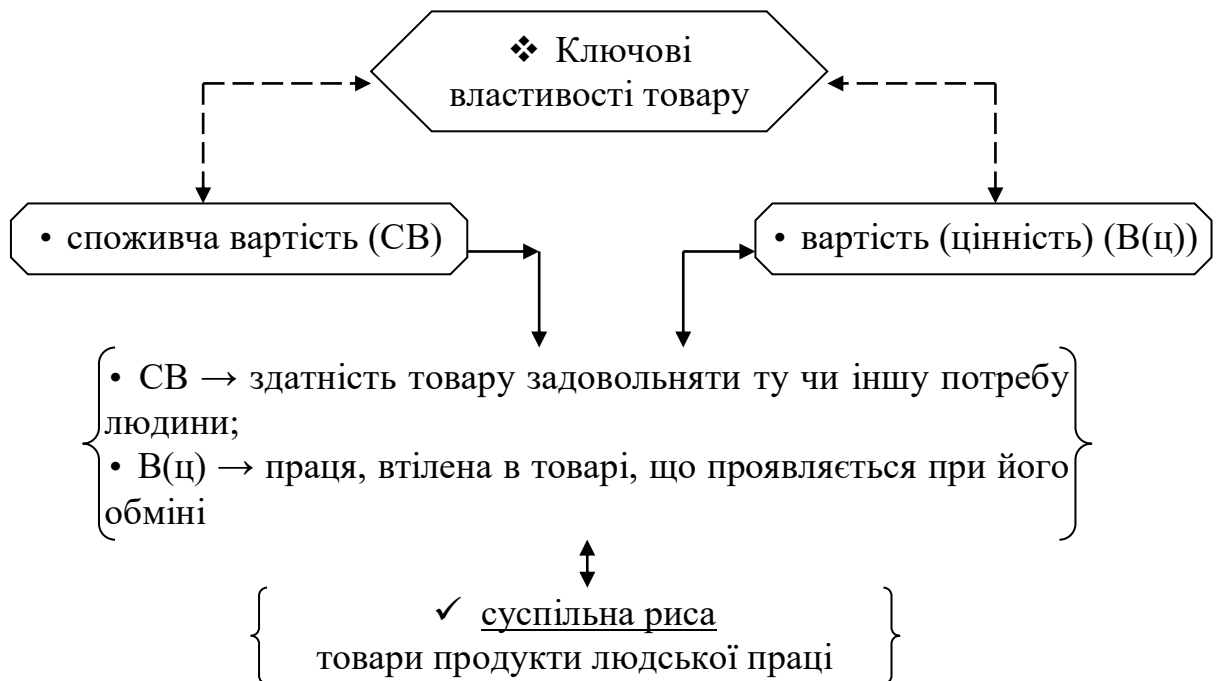

Рис. 2.6. Зміст ключових властивостей товару

Сутнісний зміст теорії трудової вартості та теорії граничної корисності

Вид економічної теорії	Сутнісний зміст теоретичного положення
1. Теорія трудової вартості	<ul style="list-style-type: none"> - вартість товару визначається працею; - вимір конкурентних властивостей конкурентних благ може бути лише праця; - праця виступає єдиною мірою для багатоманіття конкурентних корисностей вкладених в товар; - товари є продуктами праці і обмінюються як еквіваленти
2. Теорія граничної корисності	<ul style="list-style-type: none"> - цінність товару створюється не скільки у виробництві, скільки у сфері обміну; - підвищується рольовий аспект корисності (певна сукупність властивостей товару, яка існує об'єктивно і здатна задовольнити якусь потребу особи); - корисність визначається ієрархією потреб учасників обміну товарами, мірою посилення цих потреб.

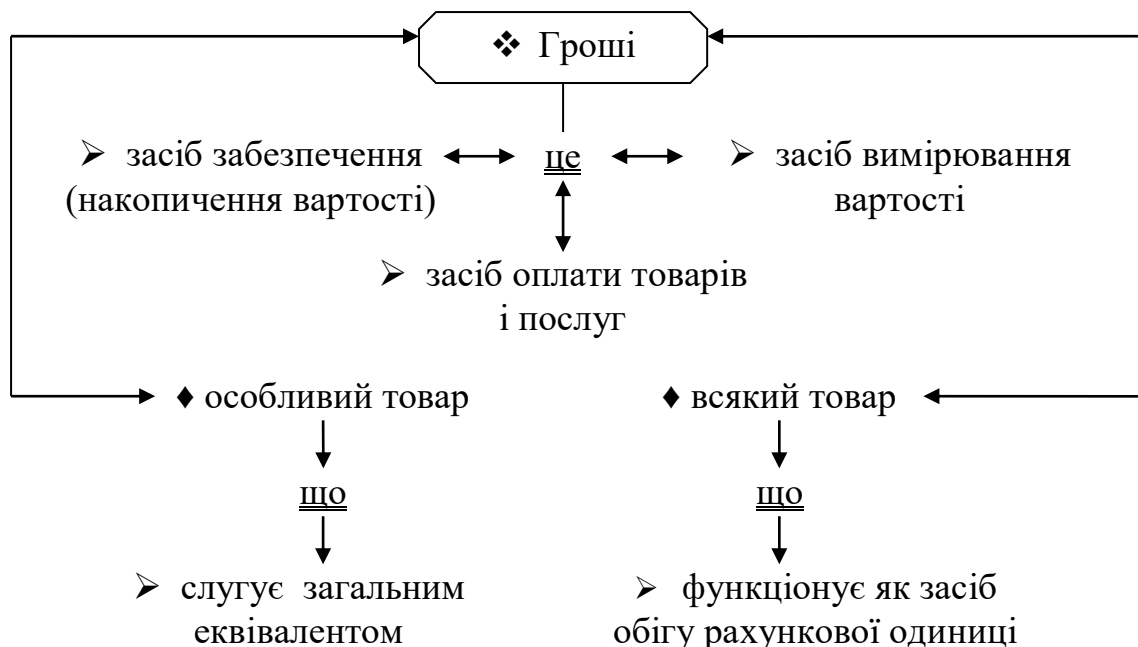

Рис. 2.7. Розширена характеристика дефініції «гроші»

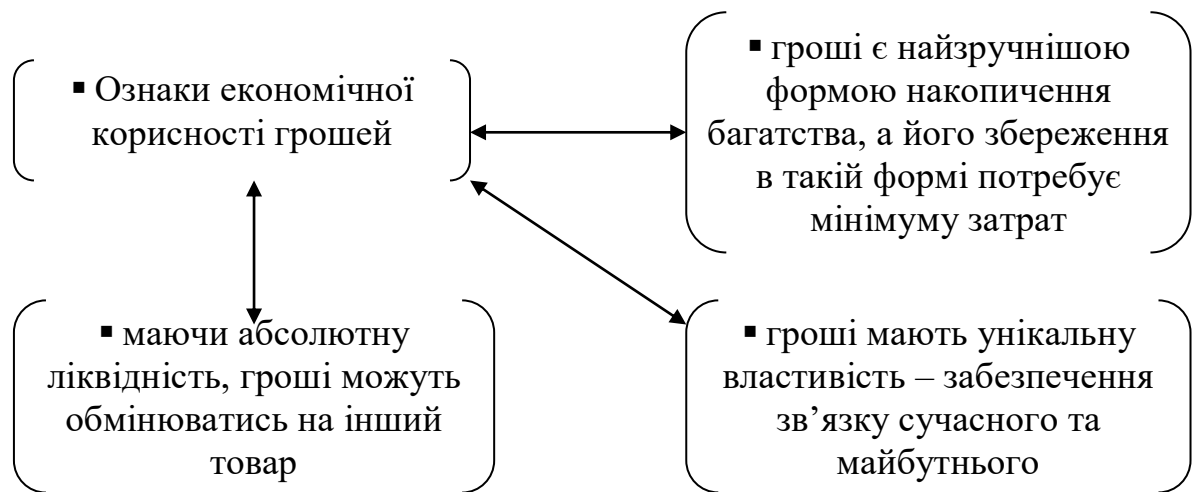

Рис. 2.8. Схема ознак економічної корисності грошей

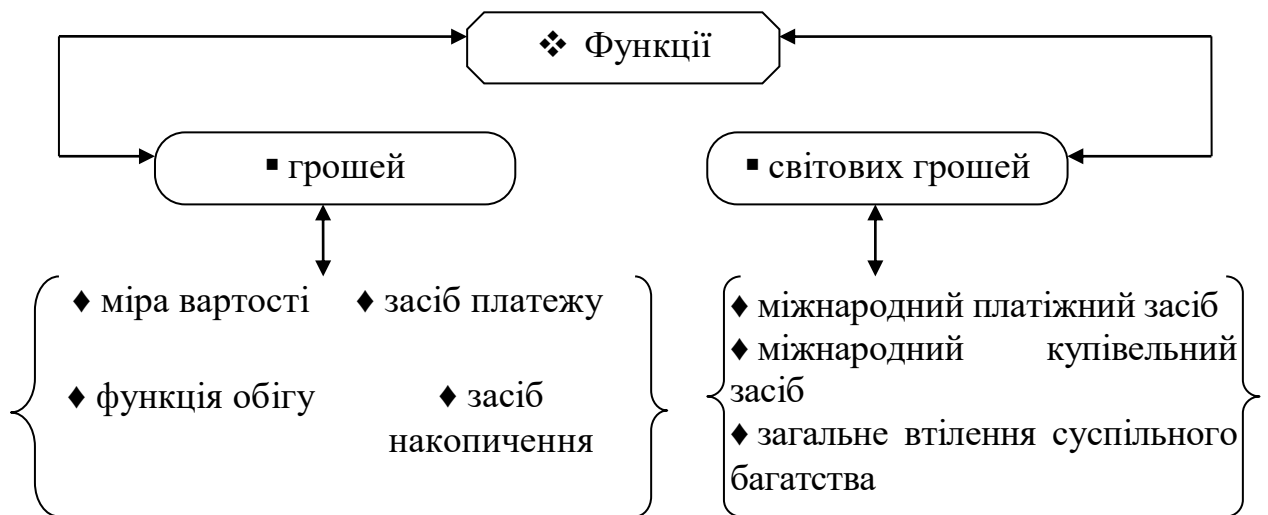

Рис. 2.9. Види функцій грошей та світових грошей

Таблиця 2.2

Класифікаційні ознаки цін

Класифікаційні ознаки	Змістовність (видова структура) цін
За часом дії ціни	постійні, поточні, сезонні, ступінчасті
За способом обґрунтування	базисні, довідкові прејскурантні, фактичні, ціни споживання
За способом фіксації	контрактні, транспортні, біржові, ціни торгів
За характером державного впливу	власні, регульовані, фіксовані
За характером обігу	оптові, закупівельні, роздрібні, кошторисні, прејскурантні, договірні, надбавки у сфері обігу (оптово-збутові, торговельні)

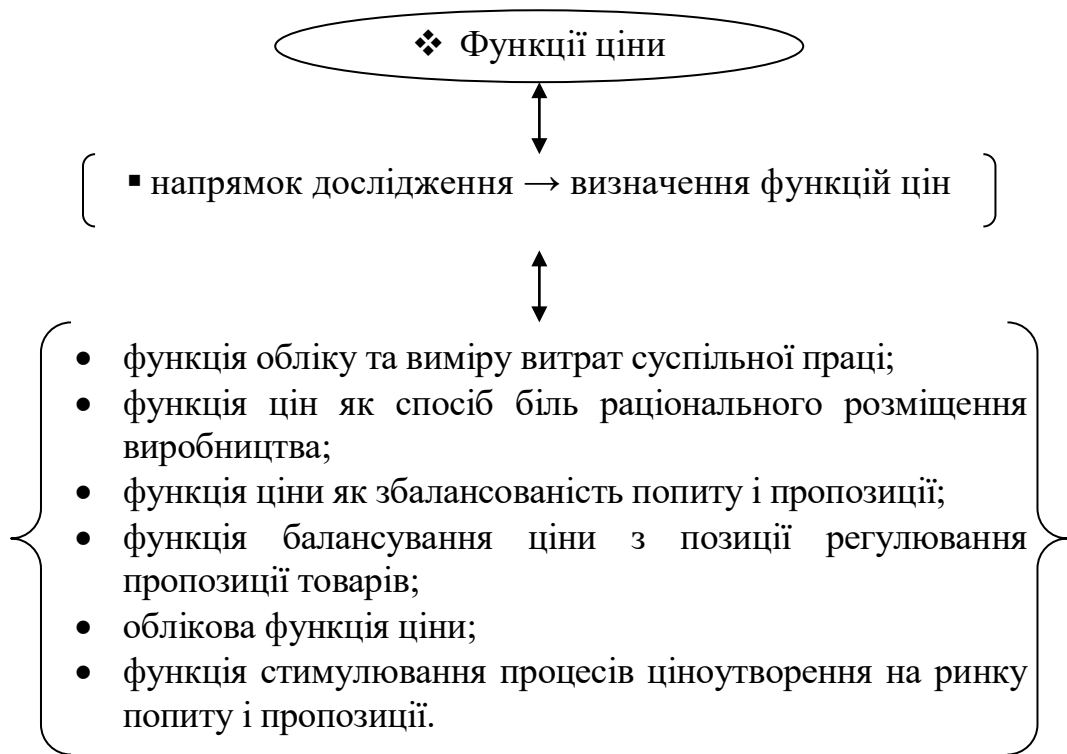

Рис. 2.10. Видова характеристика функцій ціни

Тема 3. Ринок, його функції та структура

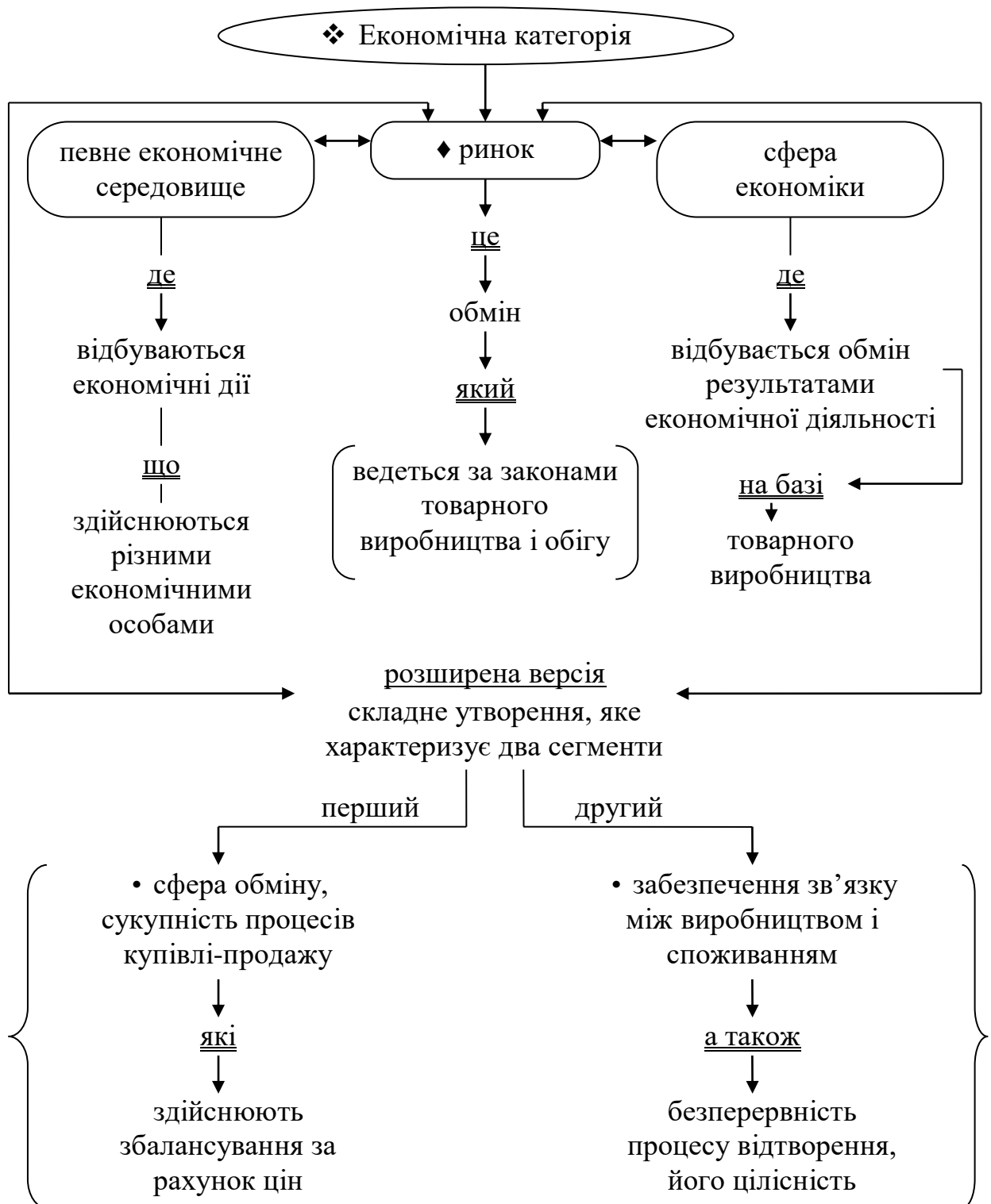

Рис. 3.1. Деталізації сутнісного тлумачення економічної категорії «ринок»

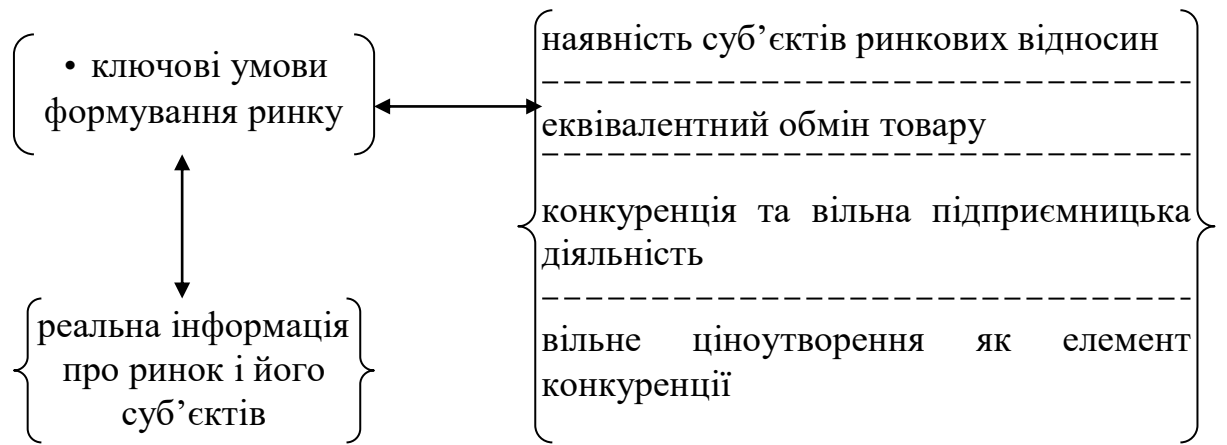

Рис. 3.2. Зміст ключових умов формування ринку

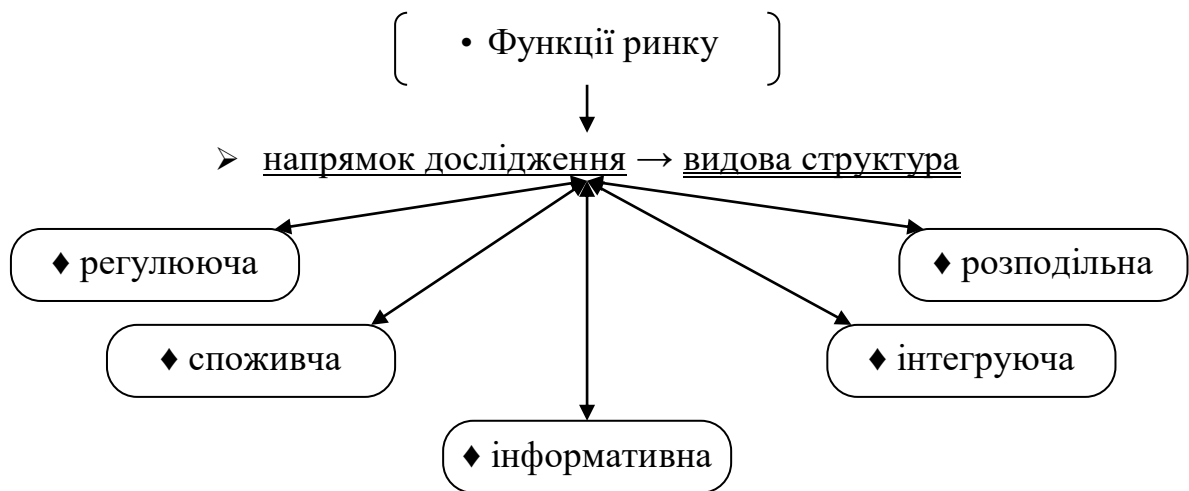

Рис. 3.3. Структура (види) функцій ринку

Таблиця 3.1

Структура (види) ринків на основі класифікаційних ознак

Класифікаційна ознака	Розмежування елементів ринку відповідно класифікаційній ознаці
Рівень економічної свободи	вільний (стихийний) та регульований ринок
Відповідальність чинному законодавству	легальний (офіційний) ринок, нелегальний (тіньовий) ринок
Адміністративно-територіальний поділ	місцеві ринки, національні ринки, світові ринку, ринок коаліцій різних країн
Економічне призначення об'єкту ринку	Споживчий ринок, ринок факторів виробництва, фінансовий ринок, ринок науково-технічних розробок та інформації, ринок праці, валютний ринок, ринок капіталів, фондові ринки
Рівень конкурентності	Ринок досконалої конкуренції, ринок монополії, ринок олігополії, ринок монополістичної конкуренції

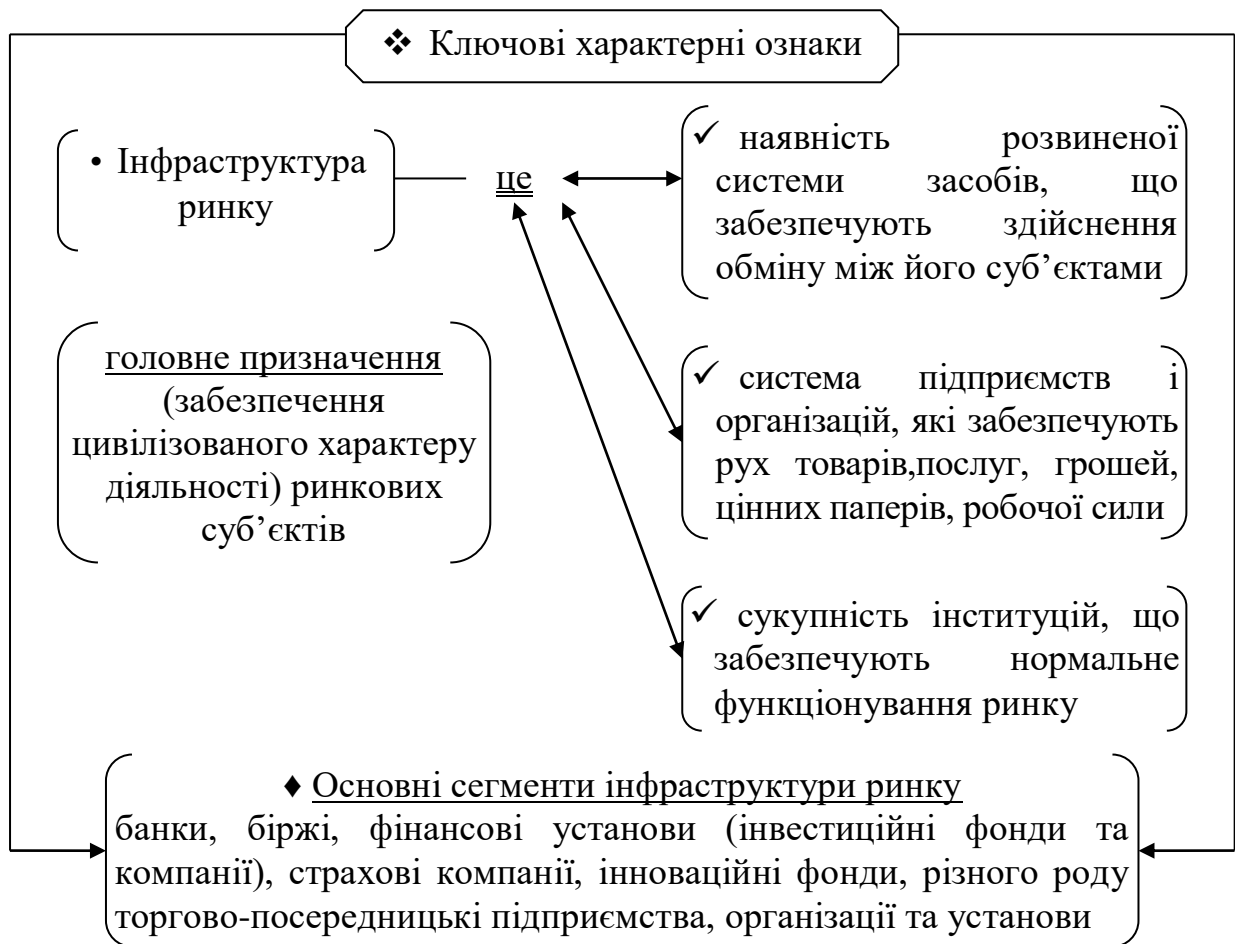

Рис. 3.4. Ключові характерні ознаки інфраструктури ринку: сутність, призначення та складові

Таблиця 3.2

Змістовність функціональних сегментів інфраструктури ринку

Функціональний сегмент	Змістовність функціонального сегменту інфраструктури ринку
Правове забезпечення ринку	Право надає ринковій діяльності загальнообов'язковість, системність, упорядкованість і стабільність. Для суб'єктів ринку установлюють єдині правила поведінки та охорони їх економічних інтересів
Підвищення оперативності та ефективності діяльності ринкових суб'єктів	Активізація роботи, агентів ринку, їх спеціалізація з позиції здійснення певних торговельних операцій, прискорення руху товарів від виробника до споживача
Постійна підтримка конкуренції	Наявність торговельних посередників, які здатні підвищити мобільність товарів, забезпечити умови для усунення дефіційності окремих груп товарів
Інформаційне забезпечення ринку	Наявність інформації про ціни, платоспроможний попит, розширена мережа пропонування товарів, якісний маркетинг

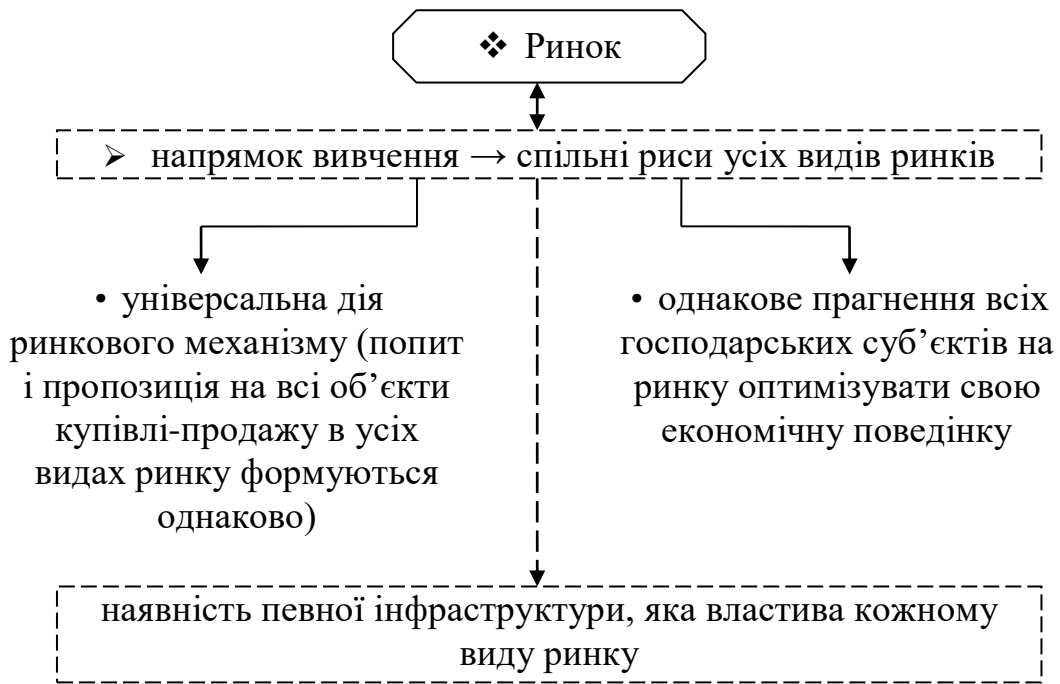

Рис. 3.5. Спільні риси усіх видів ринків

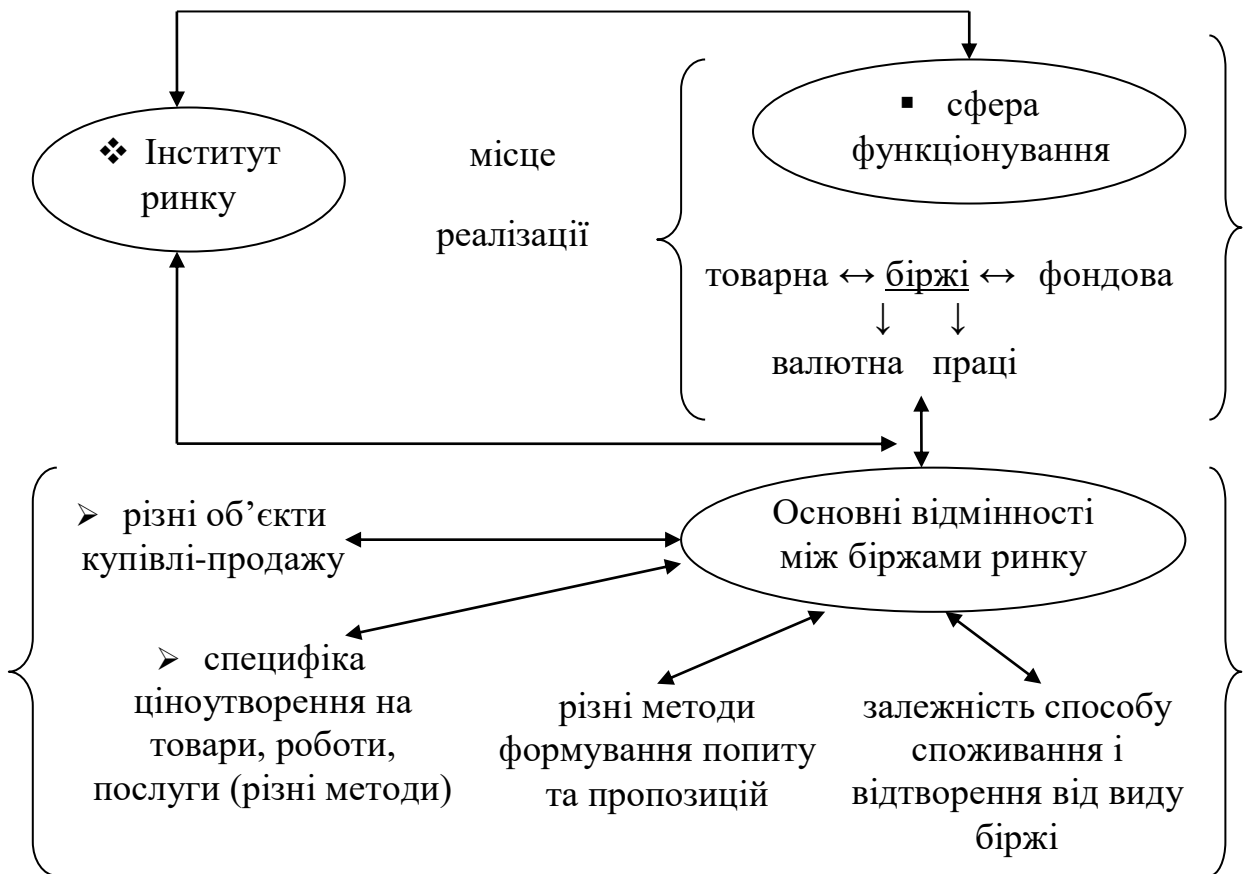

Рис. 3.6. Основні складові інституту ринку та їх відмінності

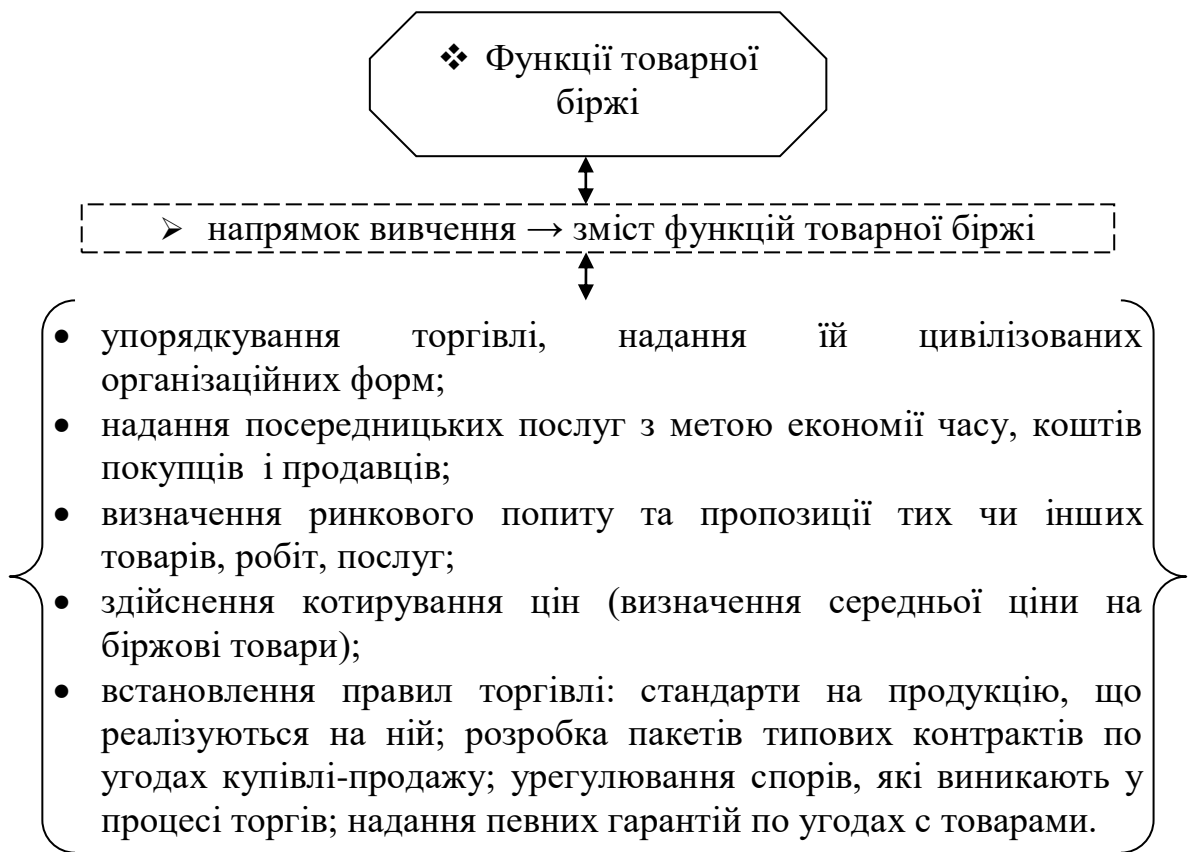

Рис. 3.7. Функції товарної біржі як складової інституту ринка

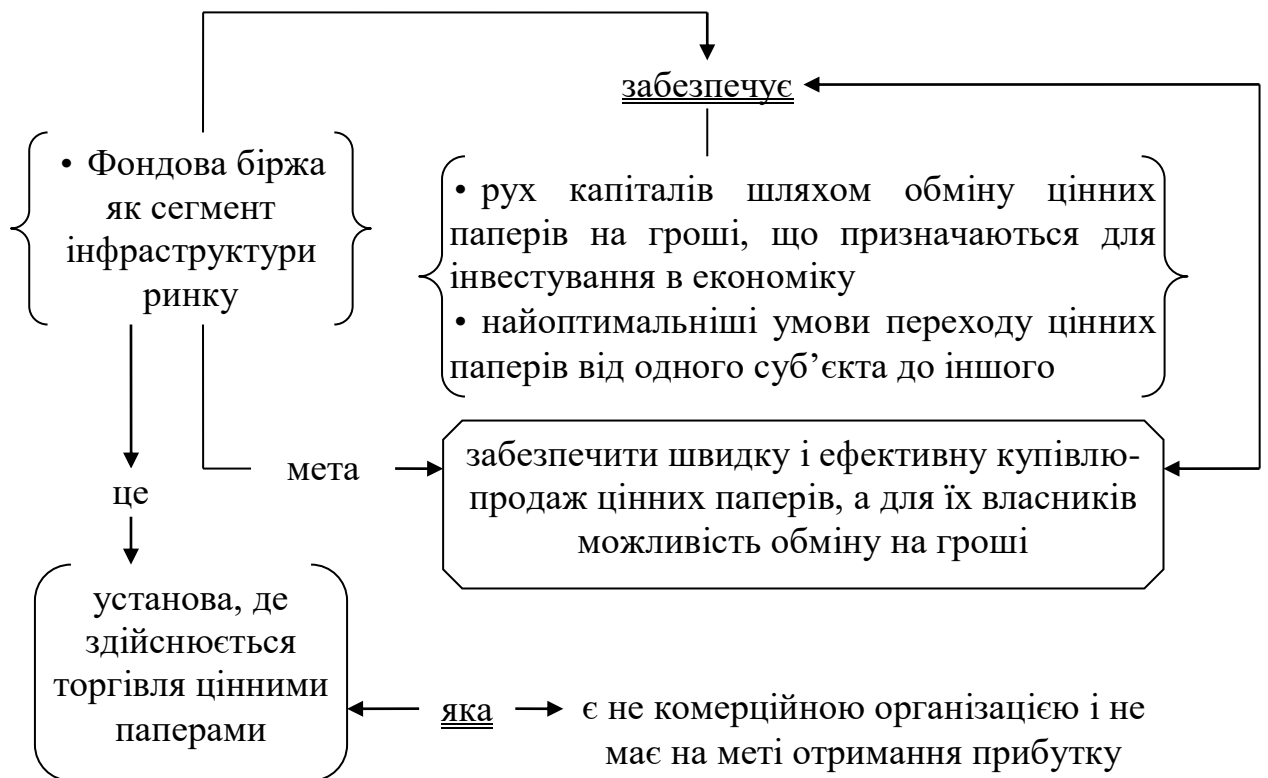

Рис. 3.8. Фондова біржа: поняття, мета, призначення

Тема 4. Конкуренція та монополія

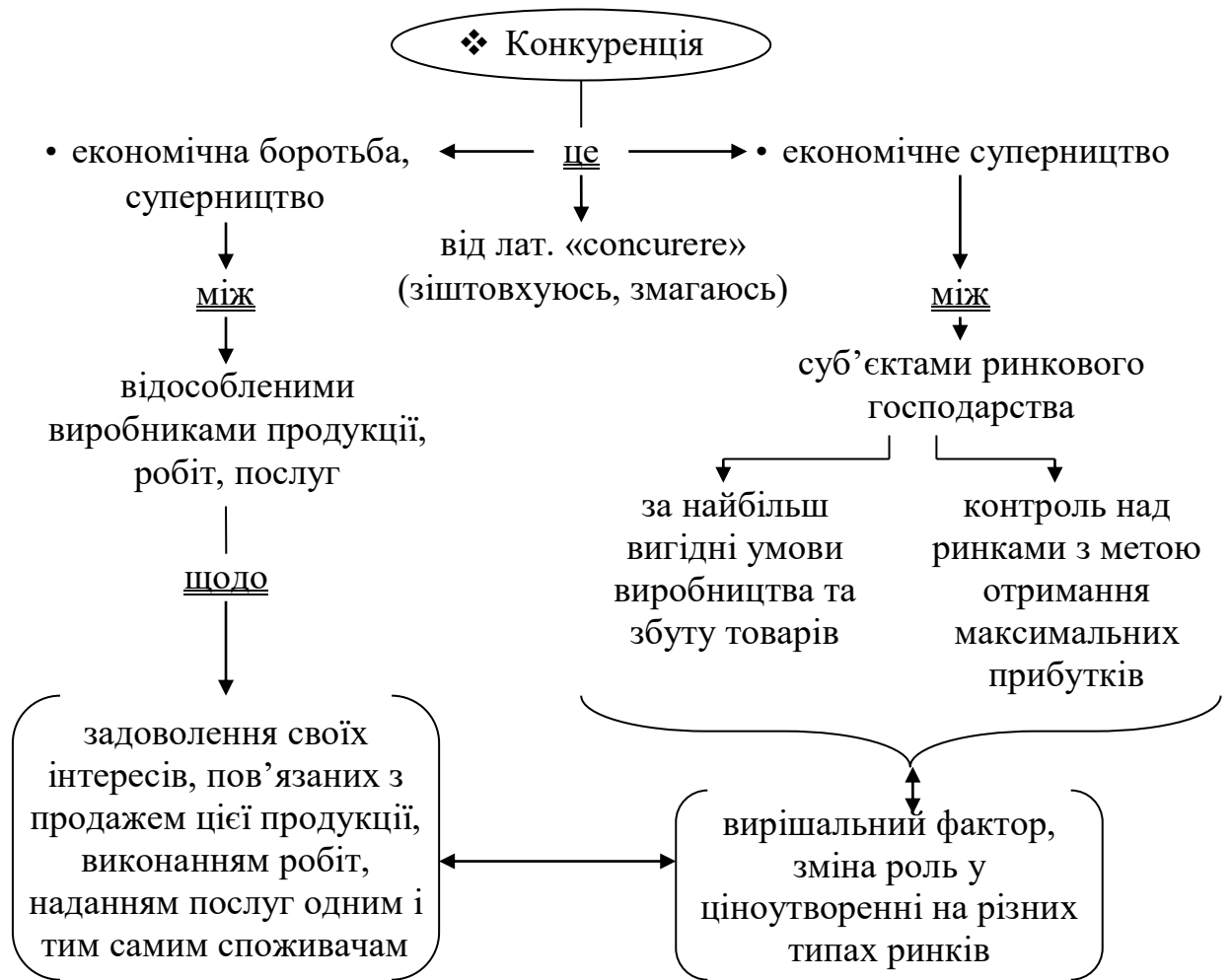

Рис. 4.1. Сутнісна характеристика дефініції «конкуренція»

Рис. 4.2. Умови виникнення конкуренції

Типи ринків у питаннях ціноутворення
(основа → формування ціни в конкурентному середовищі)

Типи ринків	Характеристика ключових моментів ринку в конкурентному середовищі
Ринки досконалої конкуренції (досконало конкурентні)	ринки на яких багато продавців, жоден з яких самостійно не впливає на ціну, за якою він поставляє продукцію на ринок, тобто на ньому діє досконала або чиста конкуренція
Ринки недосконалої конкуренції (конкурентно недосконалі)	ринки, на яких вільна конкуренція стримується такими факторами, як монополія, недостатня інформація та зовнішні фактори

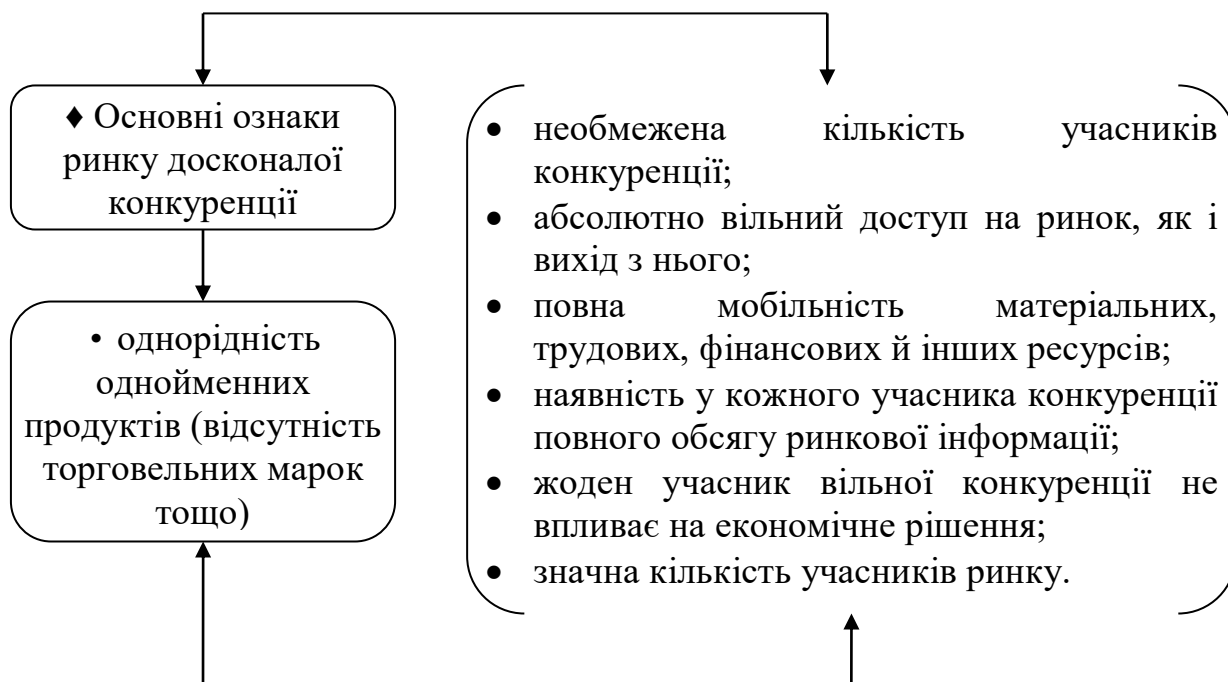

Рис. 4.3. Основні ознаки досконалої конкуренції (досконало конкурентні ринки)

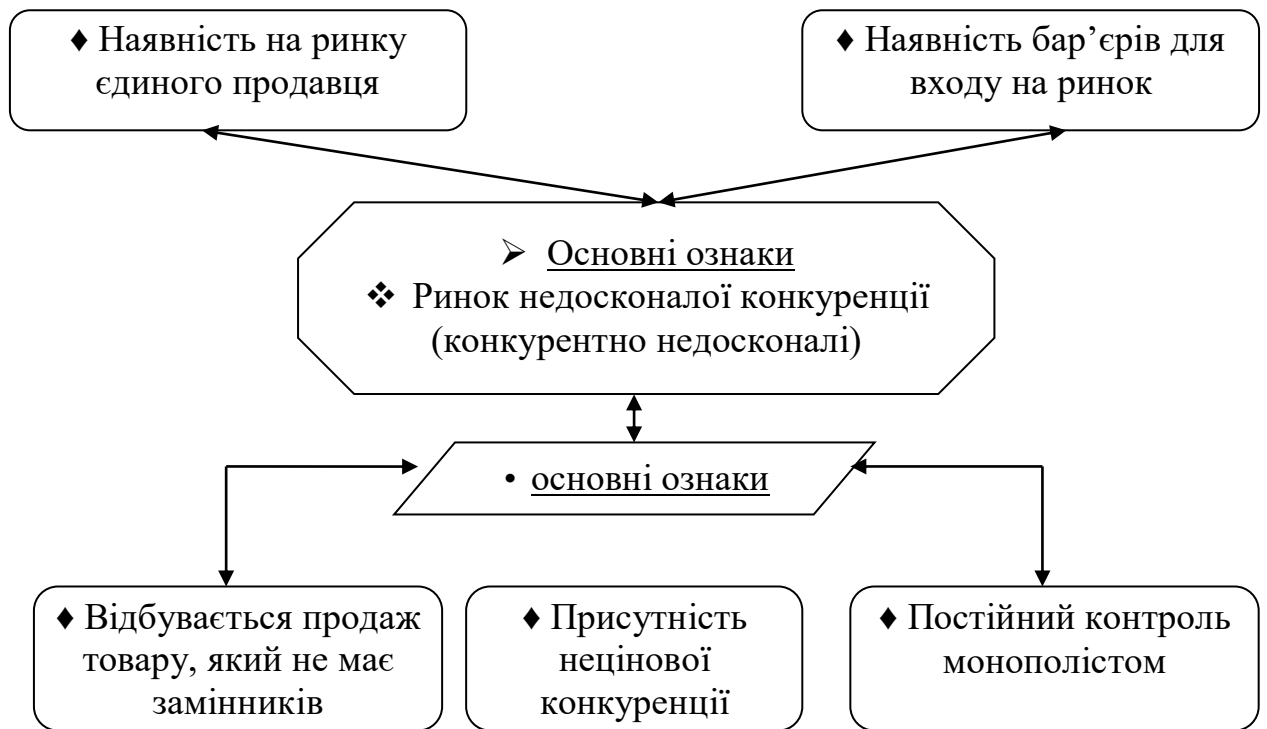

Рис. 4.4. Основні ознаки ринку недосконалої конкуренції (конкурентно недосконалі)

Таблиця 4.2

Дефініції монополістичного середовища

Дефініція	Сутнісна характеристика дефініції
Монополія	фірма або група фірм, які займають домінуюче становище на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни
Монополійна видова	здатність фірми або групи фірм впливати на ринкову ціну пропонуваних ними товарів і послуг
Монополія окремого підприємства	абсолютна монополія однієї фірми (продавця), яка повністю контролює ринок певного товару чи послуги
Монополія як змова	угода (формальна чи неформальна) між кількома великими корпораціями з метою встановлення контролю над ринком
Монополія на основі диференціації продукту	встановлення контролю над цінами в межах певної частки ринку (сегмента)
Монополія	від грецьк. «monos» і «poleo» - продано

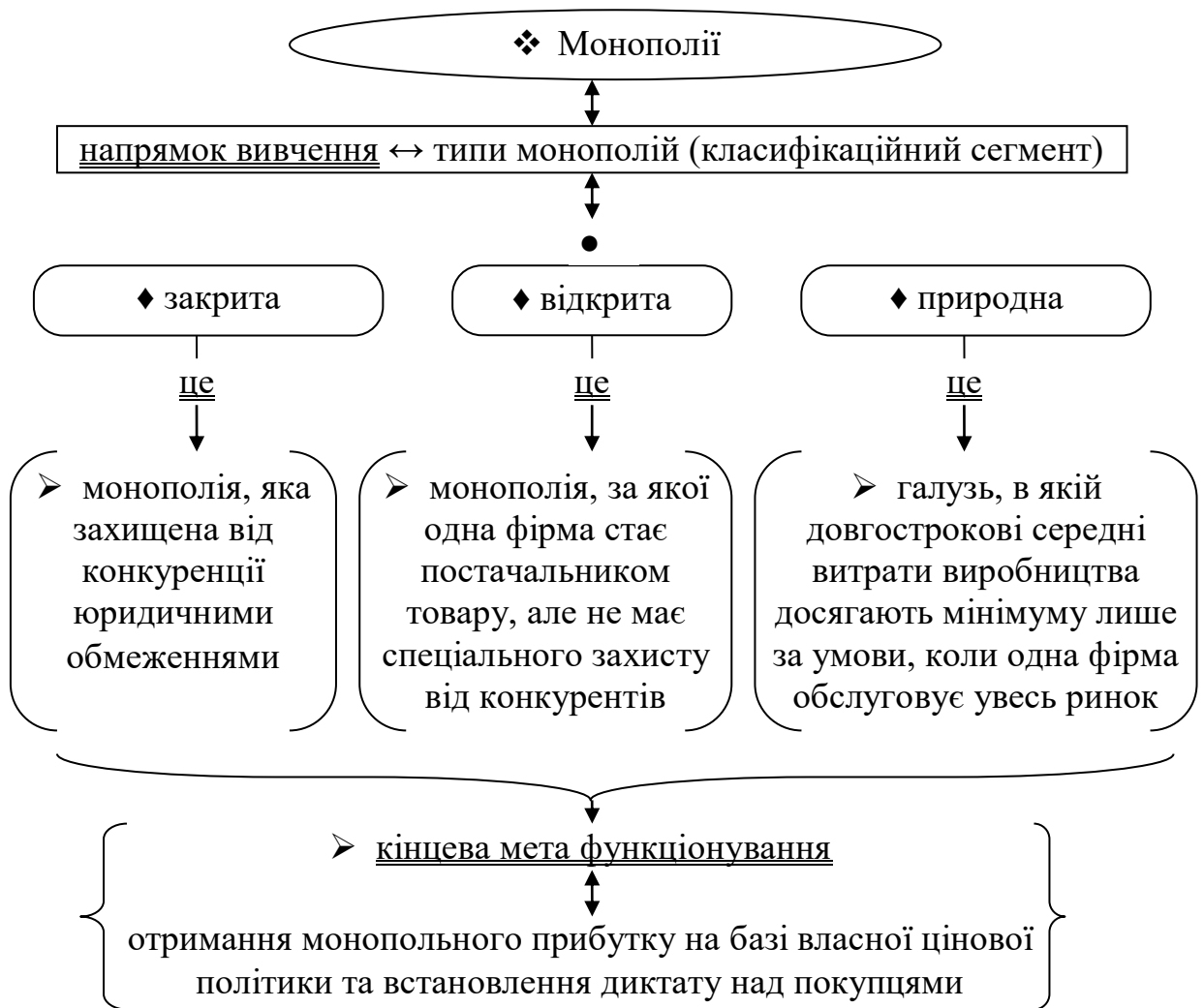

Рис. 4.5. Типи монополій (класифікаційний сегмент)

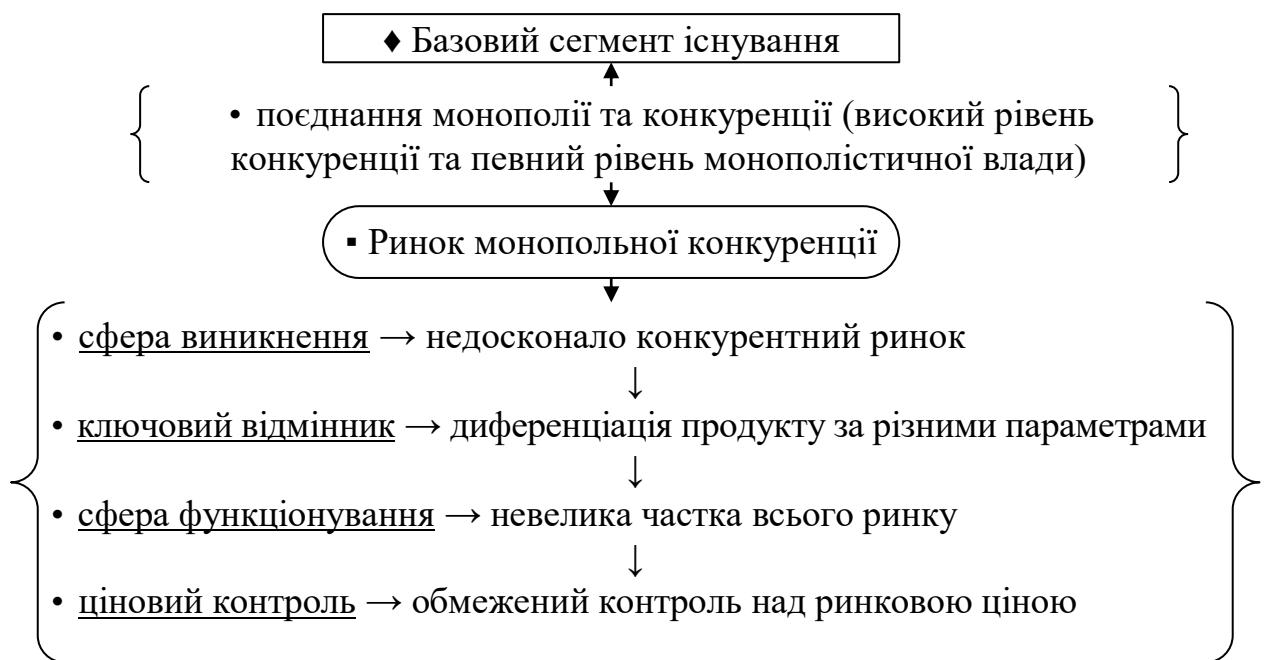

Рис. 4.6. Ринок монопольної конкуренції: Базовий сегмент і ключові ознаки

Дефініції олігопольного середовища

Дефініція	Сутнісна характеристика дефініції
Оліго	у перекладі з грецької мови означає «малий»
Олігополія	ситуація в галузі, де значна частина продажу товару здійснюється кількома фірмами, кожна з яких здатна впливати на ринкову ціну своїми власними діями
Олігопольний ринок	ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм, кожна з яких має загальний сегмент (частку) ринку
Олігопольна взаємозалежність	Залежність поведінки кожної фірми на олігопольному ринку від реакції конкурентів
Фірми – олігополісти	фірми, які мають вплив на ціновий сегмент, відзначаються стандартизованим або диференційованим товаром та характеризуються олігопольною взаємозалежністю

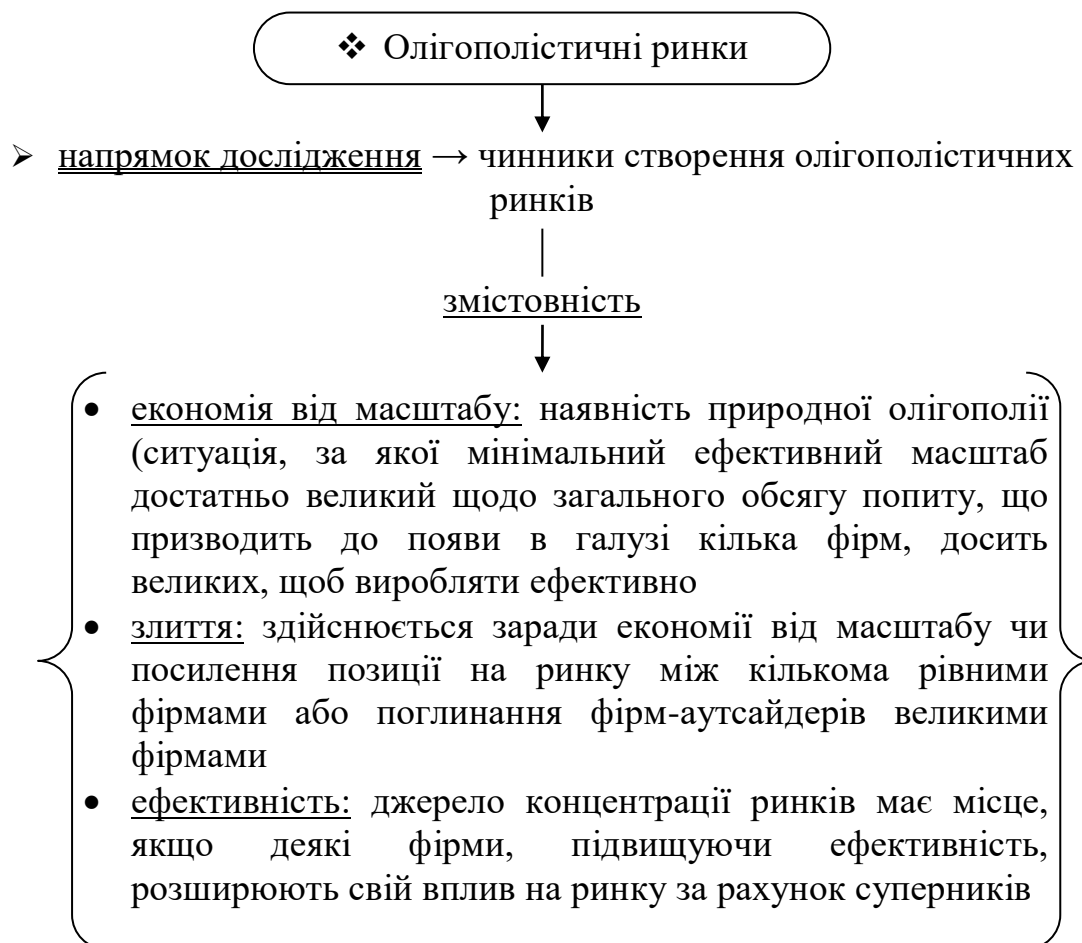

Рис. 4.7. Чинники створення олігополістичних ринків

Тема 5. Національна економіка. Основні макроекономічні показники

Рис. 5.1. Сутнісна характеристика дефініції «національна економіка»

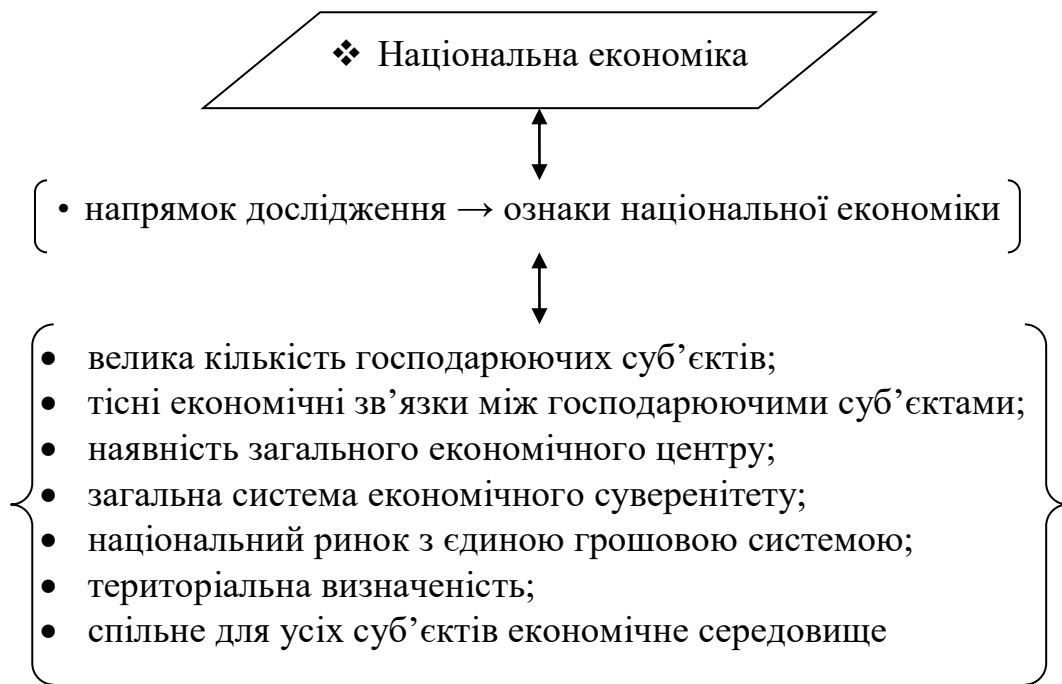

Рис. 5.2. Пакет ознак національної економіки

Таблиця 5.1

Структурні сегменти національної економіки

Сегмент	Складові сегменти національної економіки
Матеріальне виробництво	галузі промисловості, сільського господарства, будівництво, транспорт, зв'язок, торгівля тощо, в якій створюються матеріальні блага і послуги матеріального характеру
	сфера національної економіки, де виготовляються матеріальні блага
Нематеріальне виробництво	наука, освіта, охорона здоров'я, культура, в якій створюються нематеріальні блага і послуги
	сфера послуг, яка включає послуги матеріального і нематеріального характеру
	галузі національної економіки, результатом функціонування яких є блага у виді послуг

Рис. 5.3. Сутнісна характеристика змісту дефініції «сектор національної економіки»

Таблиця 5.2

Види секторів національної економіки країни
(основа → категорій технологічна послідовність економічної діяльності)

Вид сектору	Складові сектору національної економіки за критерієм: технологічна послідовність економічної діяльності
Первинний сектор	сільське господарство і галузі добувної промисловості
Вторинний сектор	галузі обробної промисловості
Третинний (сервісний) сектор	галузі сфери послуг
Четвертинний (інформаційний) сектор	високотехнологічні галузі, в яких основним виробничим ресурсом є знання та інформація, які постійно відтворюються у новій вищій якості

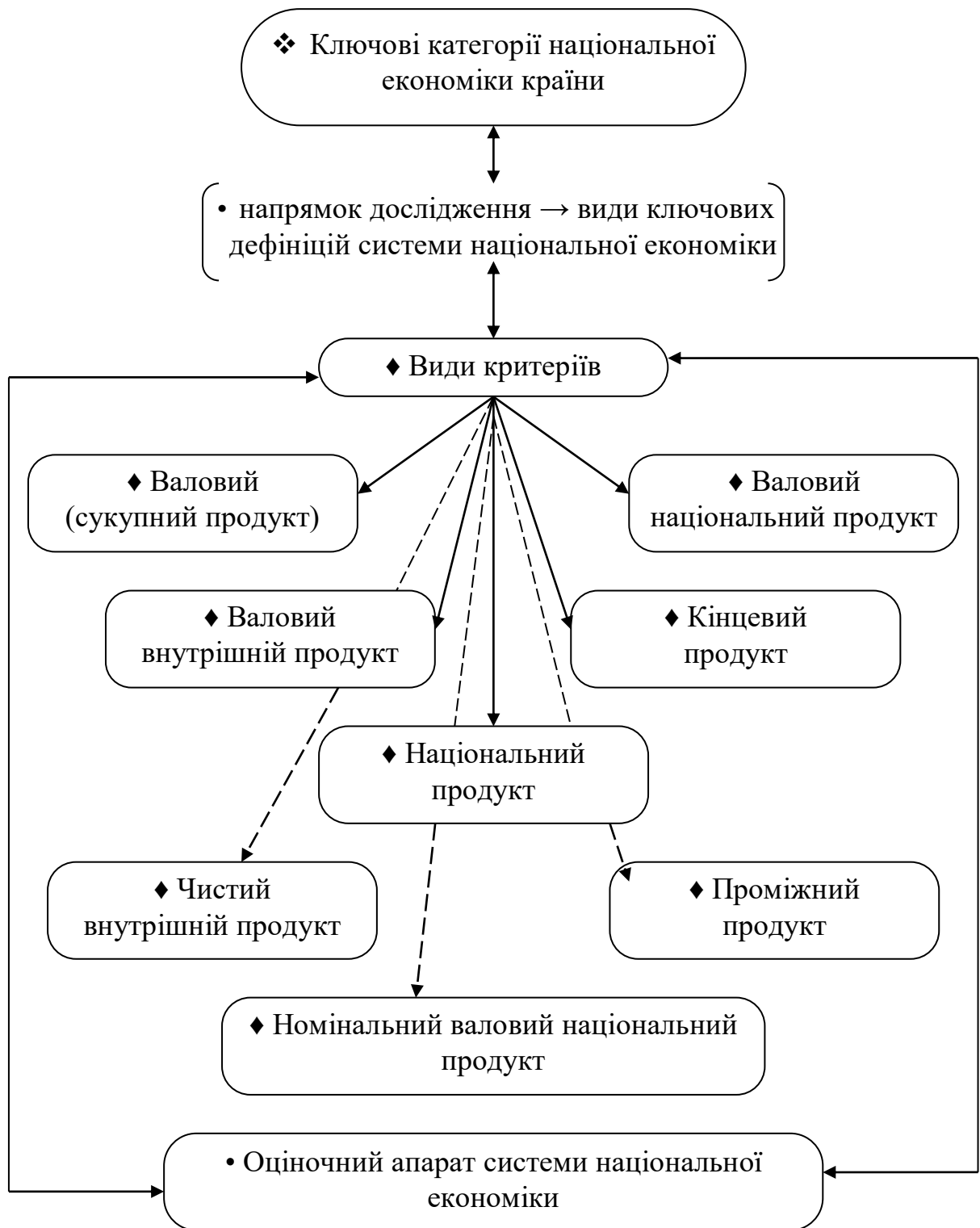

Рис. 5.4. Оціночний апарат системи національної економіки країни

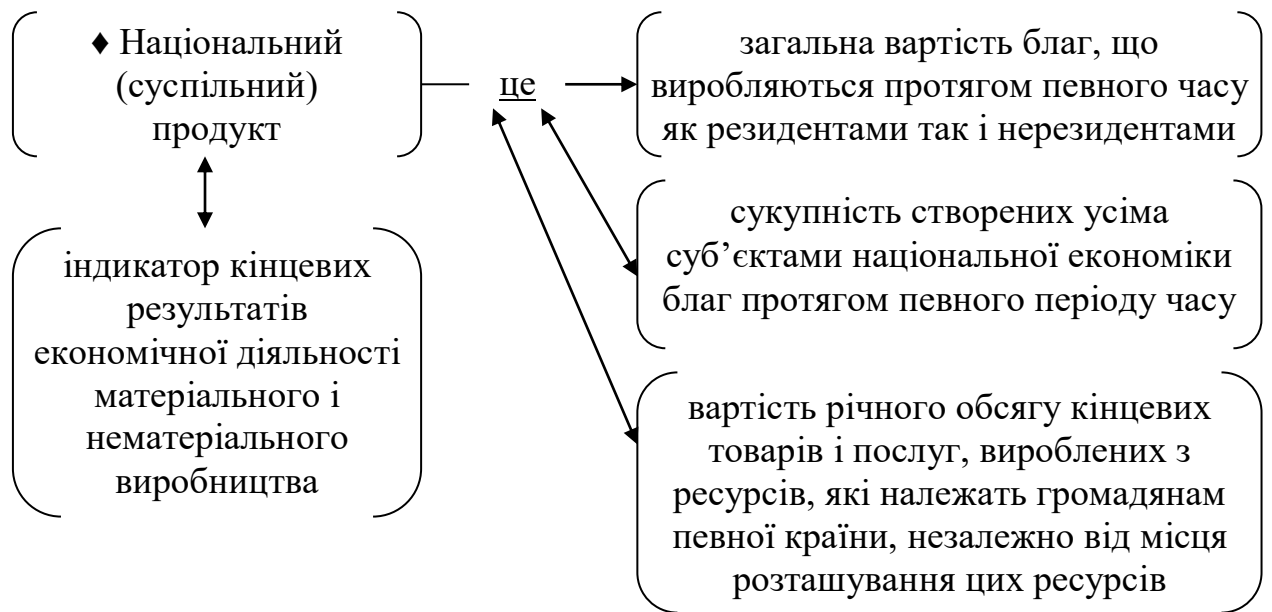

Рис. 5.5. Змістовність дефініції «валовий національний продукт»

Рис. 5.6. Змістовність дефініції «валовий внутрішній продукт»

Алгоритм визначення ВВП на основі методично-розрахункового аспекту

Вид методу	Алгоритм розрахунку	Визначення в алгоритмі
Метод витрат (кінцевого споживання) (за сумою видатків на придбання товарів і послуг)	$Y = C + I + G + X_n$	Y – валовий внутрішній продукт; C – особисті споживчі видатки; I – валові приватні інвестиції; G – державні видатки; X _n – чистий експорт (різниця між експортом і імпортом товарів)
Метод доходів (розподільний)	$Y = w + R + I + P + A + T_n$	w – заробітна плата; R – рентні платежі; I – процент; P – прибуток; A – амортизаційні відрахування; T _n – непрямі податки
Метод доданої вартості (виробничий метод)	$Y = A_p + W_n + P + V + R_p + N_p$	A _p – вартість спожитого основного капіталу; W _n – оплата праці до сплати податків і внесків різних видів; V – відсоток на позичковий капітал; R _p – рента; N _p – непрямі податки

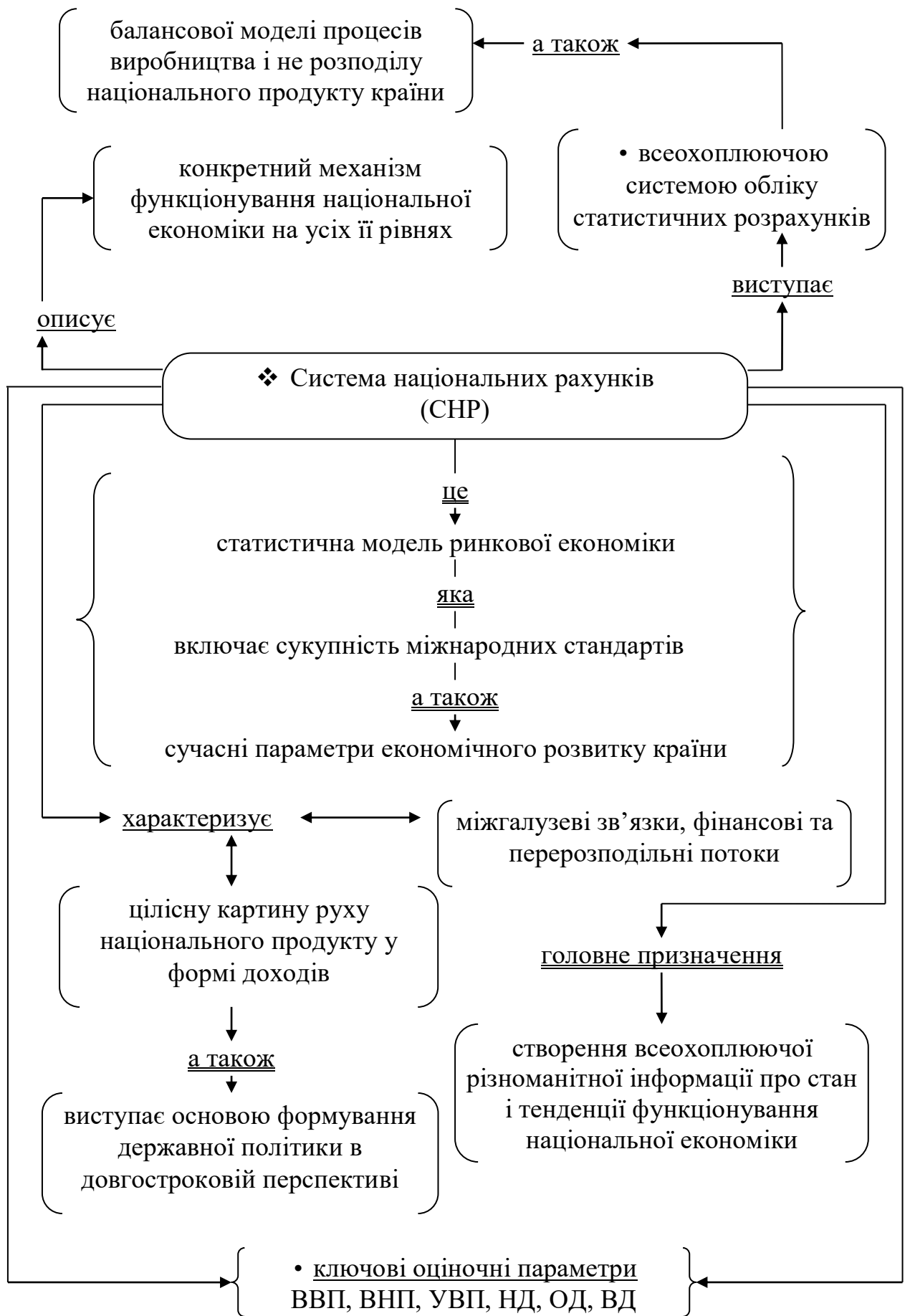

Рис. 5.7. Комплексна характеристика системи національних рахунків (СНР)

Тема 6. Фінансова система країни. Державний бюджет. Податки

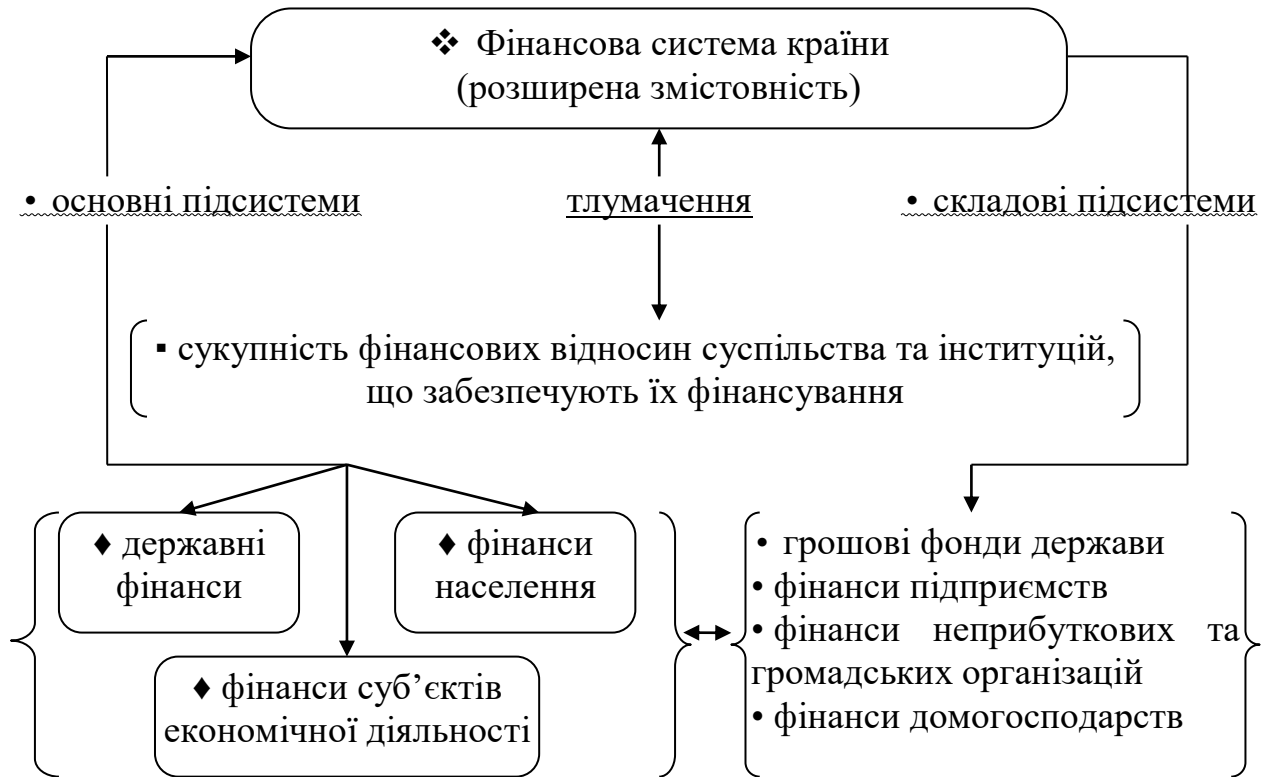

Рис. 6.1. Фінансова система країни: розширена змістовність

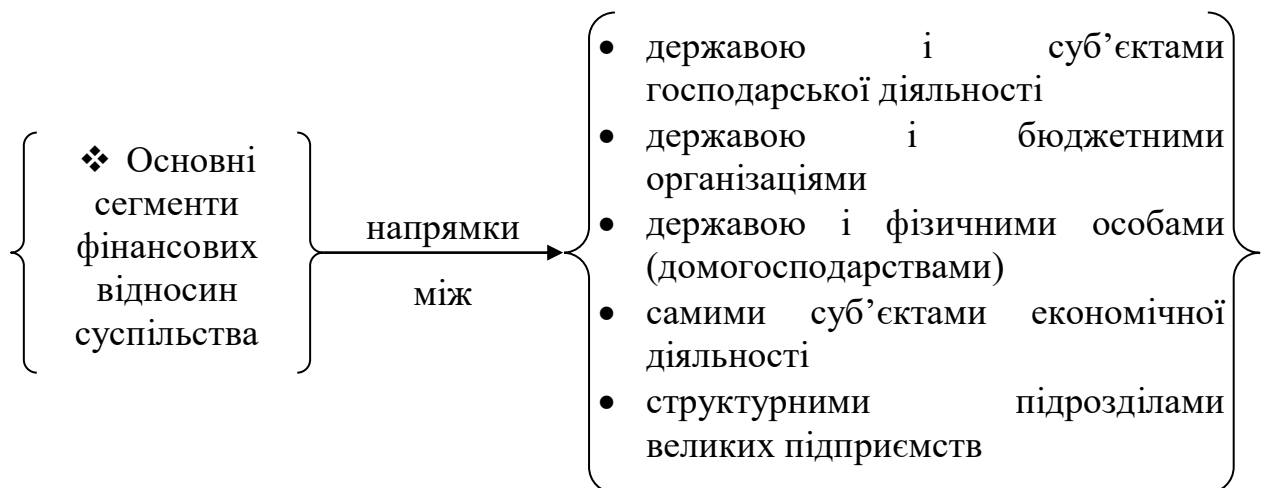

Рис. 6.2. Основні елементи фінансових відносин суспільства

Функції фінансів: види та призначення

Види функцій	Основне призначення функції фінансів
Відтворювальна функція фінансів	Для здійснення процесу розширеного відтворення (нагромадження через фінансову систему країни здійснюється нагромадження необхідної кількості грошових фондів суб'єктами господарювання (підприємництва))
Розподільна функція фінансів	Через систему фінансів відбувається перерозподіл даної вартості, що в кінцевому підсумку приводить до перерозподілу валового внутрішнього продукту
Контрольна функція фінансів	Фінанси виступають інструментом контролю за діяльністю суб'єктів обміно-розподільних відносин
Стимулююча функція фінансів	Система формування фондів грошових коштів базується на таких засадах, коли вона може створювати заінтересованість суб'єктів підприємництва у розширенні діяльності підвищення її ефективності, а може і загальмувати її

Рис. 6.3. Сутнісний аспект категорії «державний бюджет»

Понятійні категорії бюджетного процесу

Понятійна категорія	Сутнісна характеристика понятійної категорії
Бюджетна система країни	Система установ та організацій, які пов'язані між собою бюджетними відносинами
Зведений (консолідований бюджет)	Сукупність грошових коштів державного і місцевого бюджетів
Доходи держбюджету	Сукупність податкових і неподаткових надходжень до бюджету
Видатки держбюджету	Усі неповоротні платежі незалежно від того є вони оплатними та безоплатними
Бездефіцитність бюджету	Видатки бюджету дорівнюють обсягом його доходів
Профіцит бюджету	Доходи бюджету перевищують його видатки
Дефіцит бюджету	Видатки бюджету перевищують його доходи
Бюджетне сальдо	Різниця між доходами і видатками бюджету
Секвестр бюджету	Пропорційне скорочення запланованих витрат бюджету за всіма статтями (окрім захищених)
Субсидія	Допомога держави у грошовій та натуральній формі місцевим бюджетом, юридичним і фізичним особам, іншим державам
Субвенція	Грошова допомога, яку виділяють центральні органи влади на програми і заходи спрямовані на підтримку гарантованого законодавством мінімуму соціальної забезпеченості населення регіонів, де такий мінімум не покривається власними бюджетними коштами з незалежних від них причин економічного розвитку
Дотація	Допомога з державного бюджету суб'єктам господарювання для покриття їх збитків
Державний борг	Сума минулих непогашених бюджетних дефіцитів країни

Рис. 6.4. Види функцій державного бюджету країни

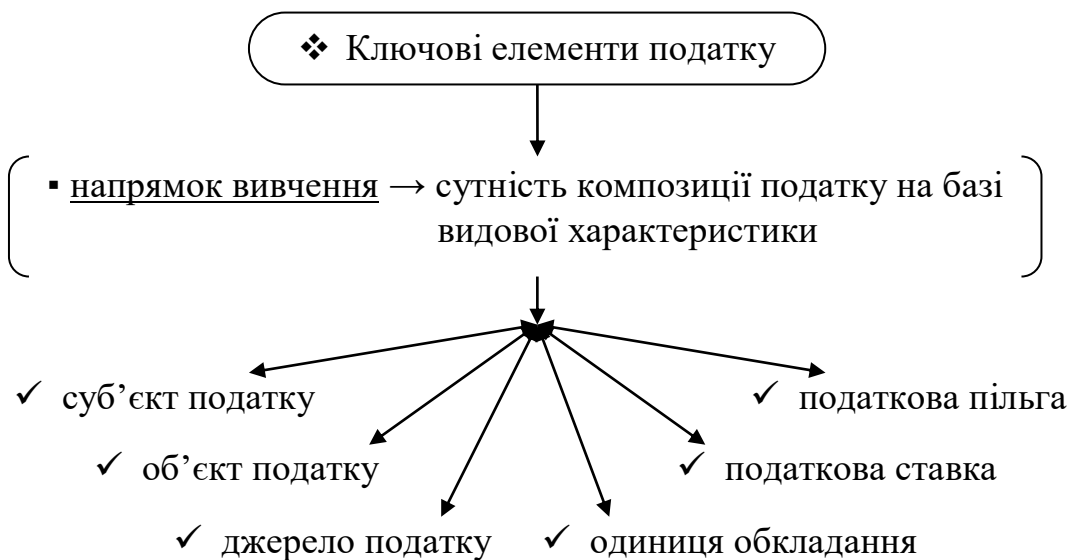

Рис. 6.5. Ключові елементи композиції податку

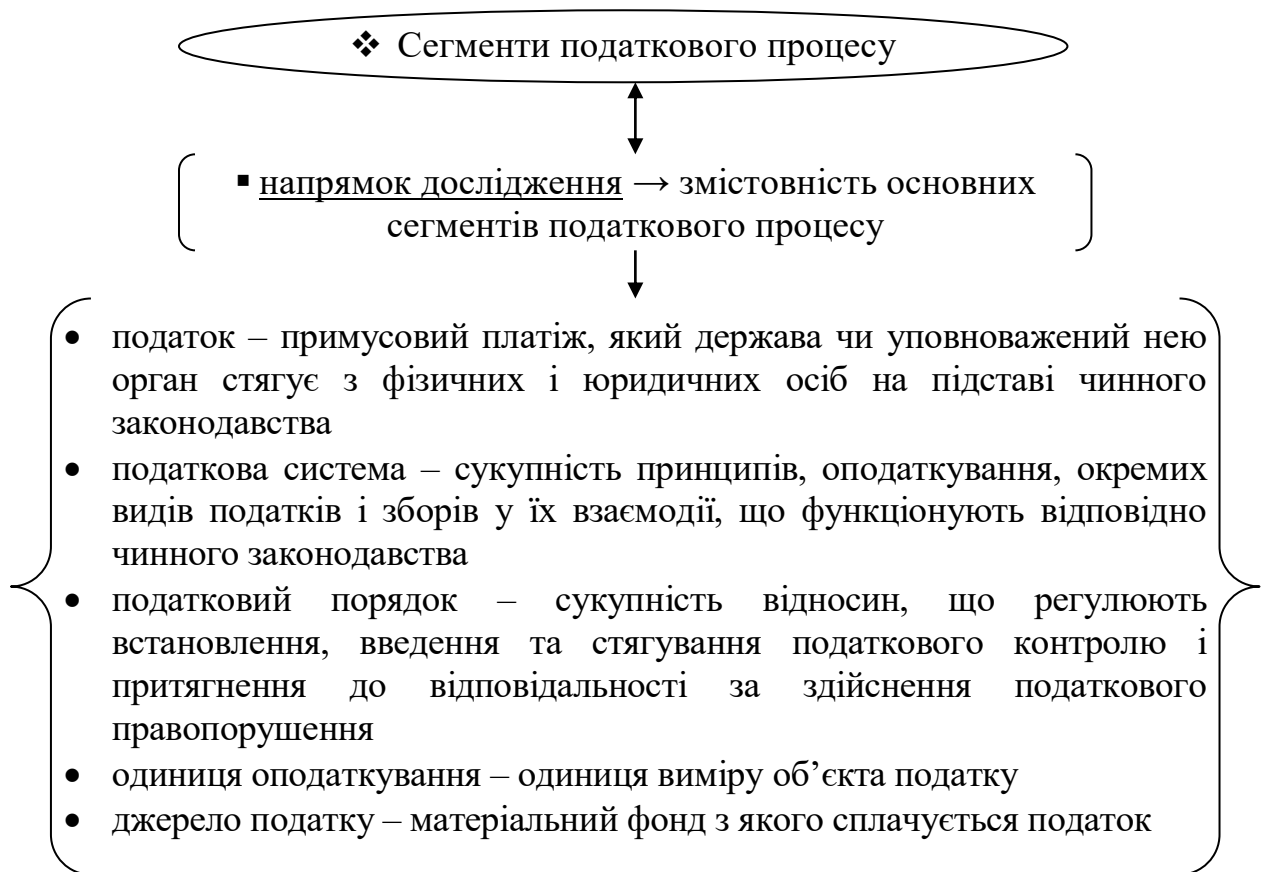

Рис. 6.6. Змістовність основних елементів податкового процесу

Рис. 6.7. Сутнісна характеристика понятійної категорії «фіскальна політика»

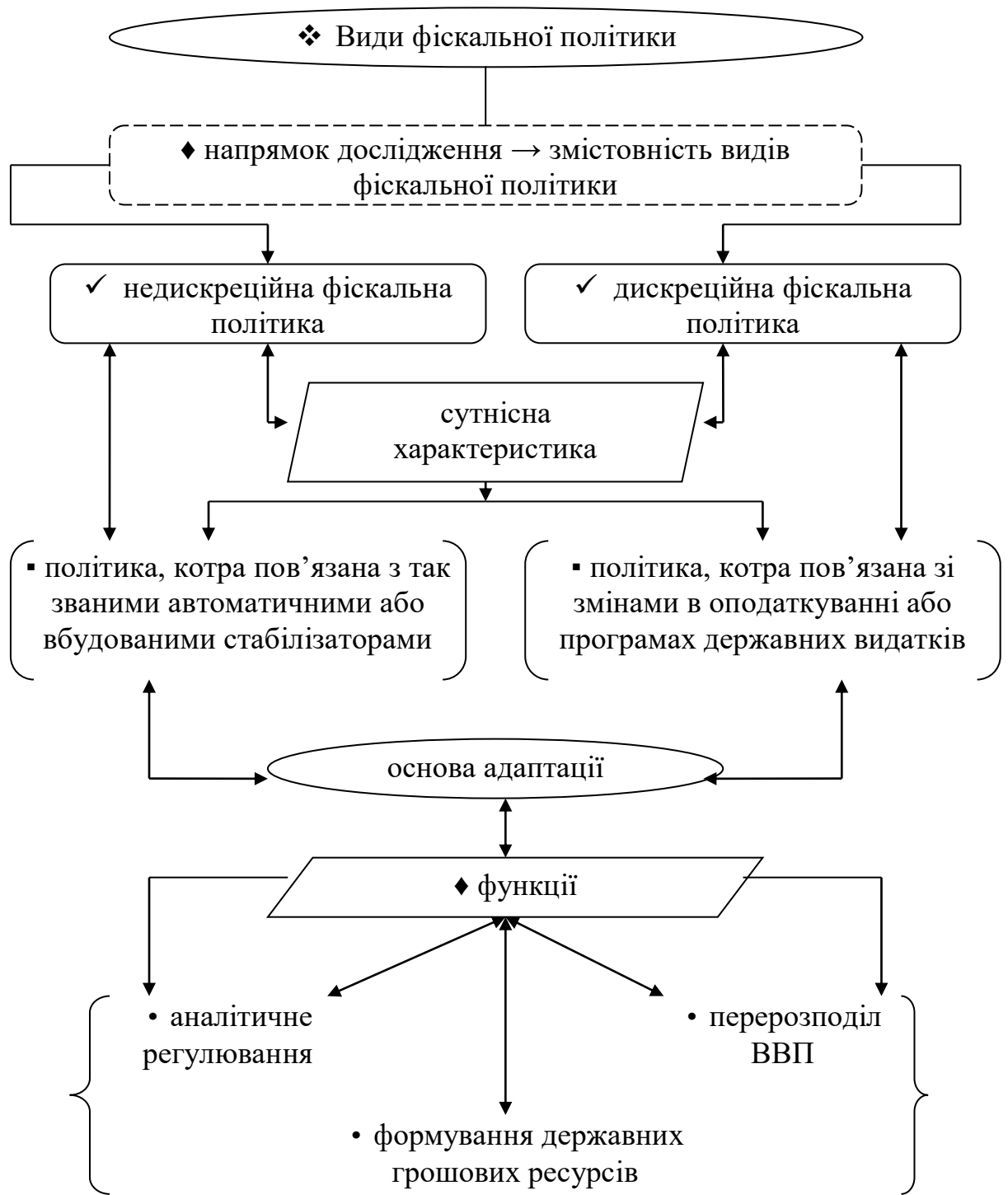

Рис. 6.8. Змістовність видів та функції фіксованої політики країни

Тема 7. Інфляція та безробіття

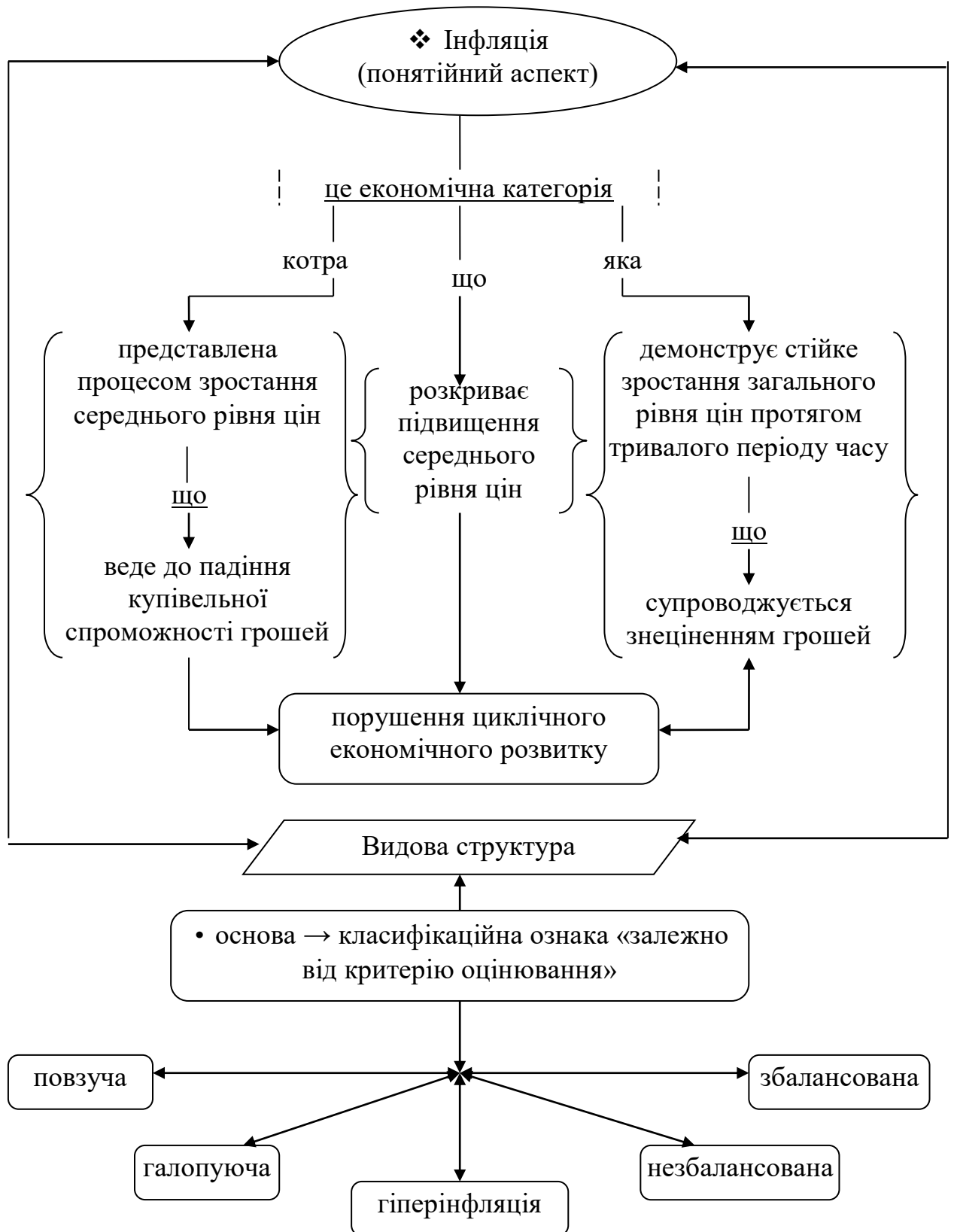

Рис. 7.1. Інфляція: потенційний зміст і види

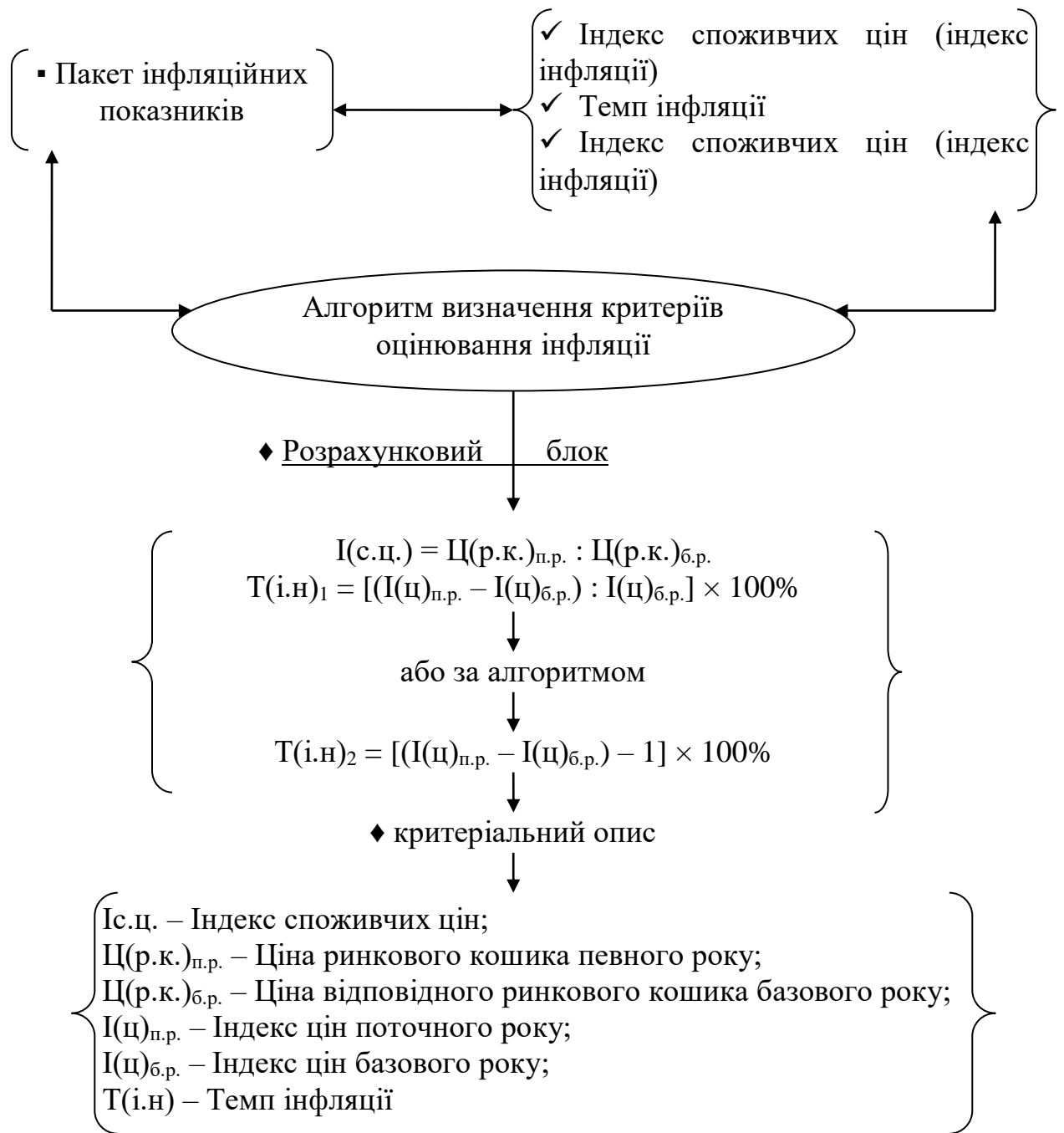

Рис. 7.2. Схематичне представлення змістовності алгоритму визначення критеріїв оцінювання інфляції

Рис. 7.3. Типи інфляції та умови їх прояву

Таблиця 7.1

Змістовність понятійних категорій інфляційного процесу

Понятійна категорія	Змістовність понятійної категорії інноваційного процесу
Інфляція цін	показник, що кількісно виражає зміну рівня цін
Інфляційна спіраль	залежність між заробітною платою і інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари і послуги
Стагфляція	стан економіки, при якому зростання безробіття і падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами
Індекс споживчих цін	відображає щомісячні та річні зміни цін на споживчі товари та послуги
Внутрішня інфляція пропозиції	збільшення заробітної плати найманих працівників та підвищення прибутковості підприємницької діяльності
Зовнішня інфляція пропозиції	зростання цін на імпортовані сировинні ресурси

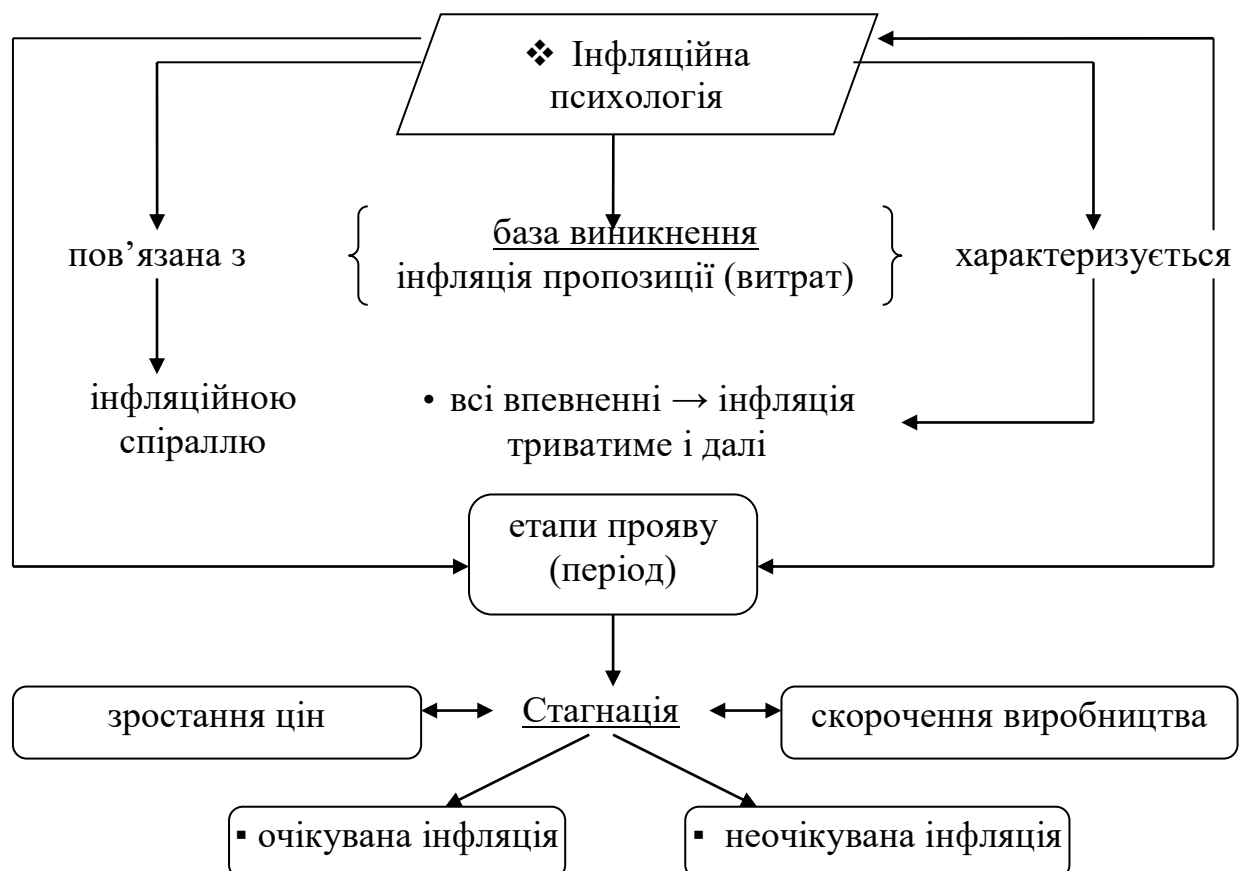

Рис. 7.4. Інфляційна психологія: сфера та етапи прояву

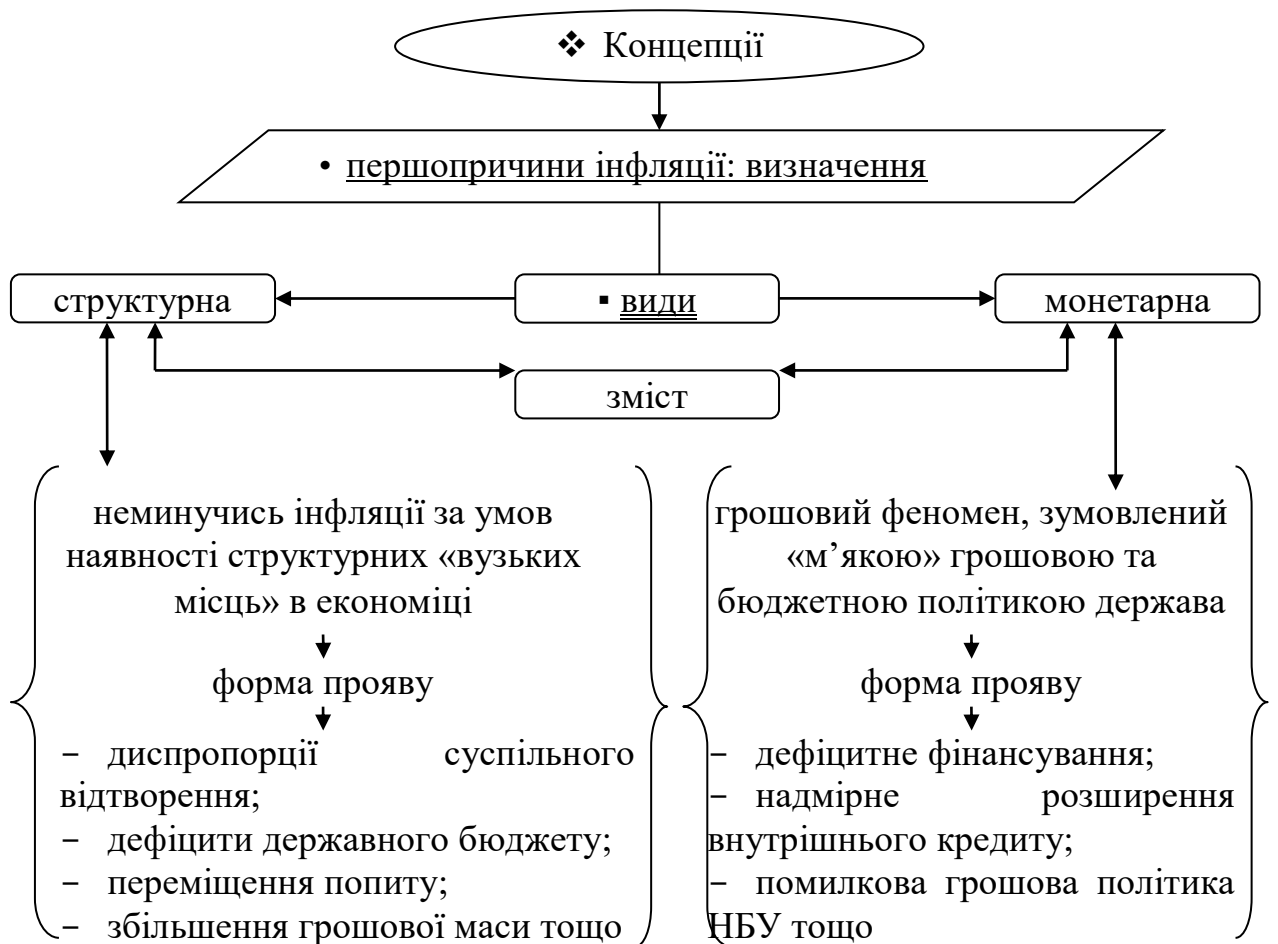

Рис. 7.5. Види концепції визначення першопричин інфляції

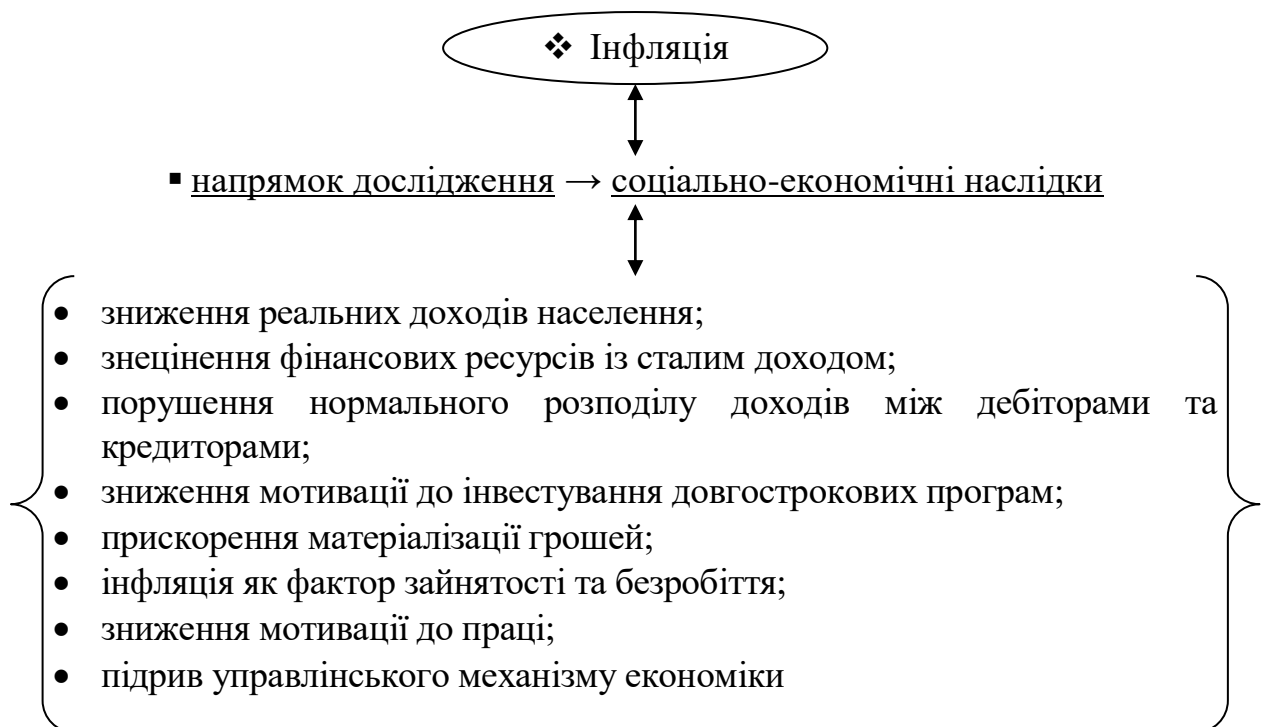

Рис. 7.6. Соціально-економічні наслідки інфляції

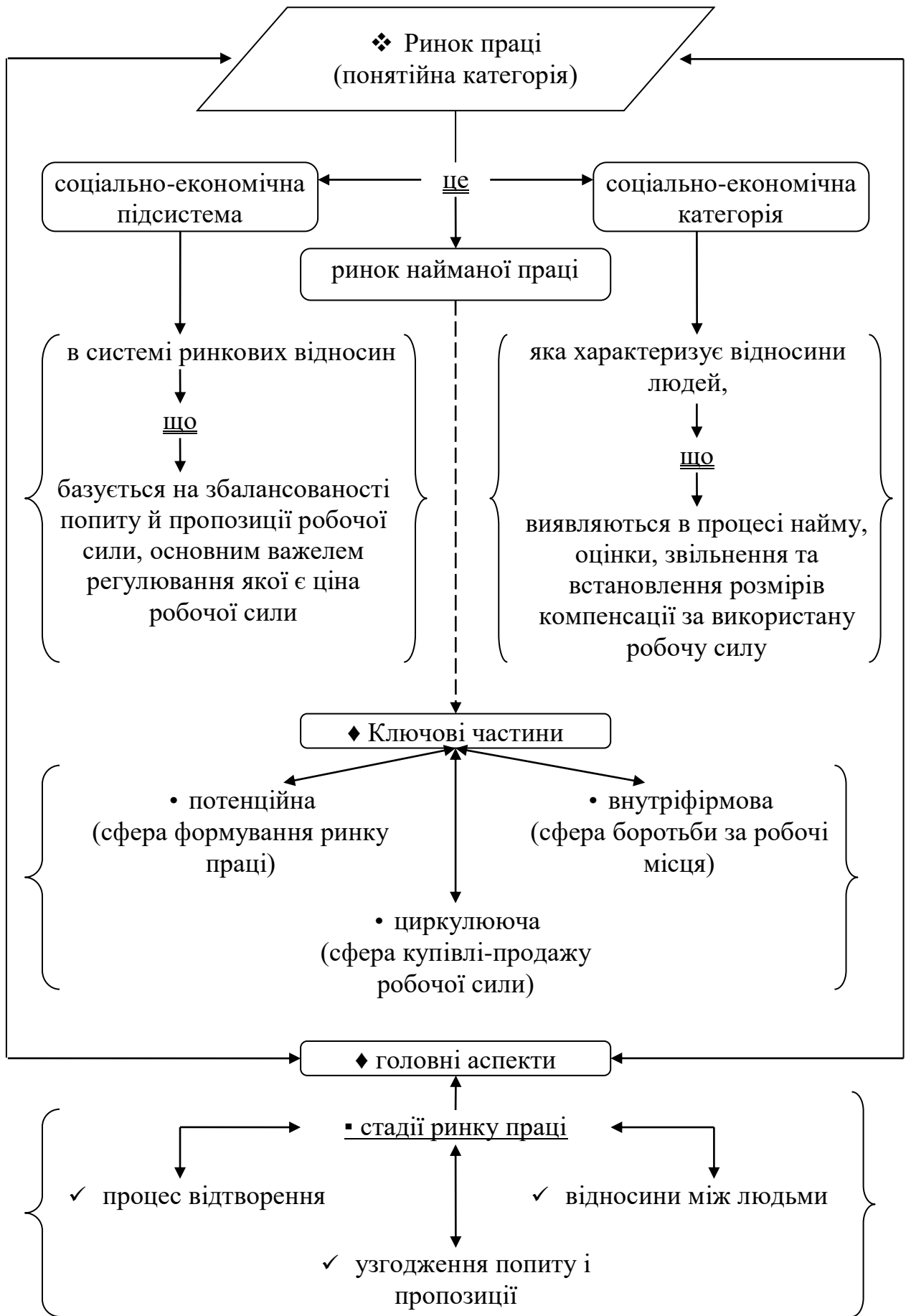

Рис. 7.7. Ринок праці: зміст, ключові частини та головні аспект

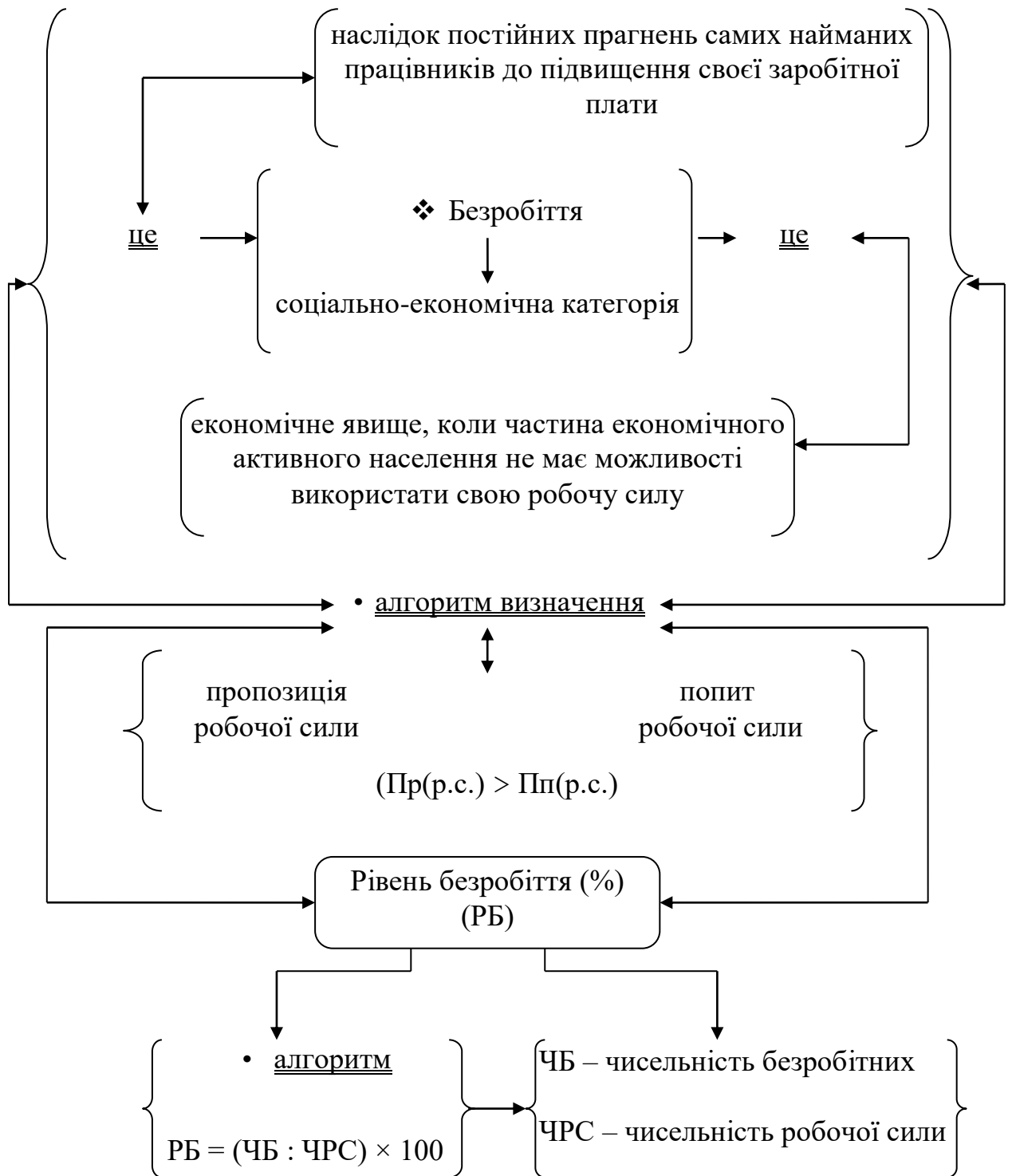

Рис. 7.8. Сутнісна характеристика та алгоритм оцінювання рівня безробіття

Види безробіття: змістовність

Види безробіття	Змістовність видів безробіття
Фрикційне безробіття	тимчасове безробіття, пов'язане із добровільним чи вимушеним пошуком або очікуванням роботи внаслідок професійного, вікового, регіонального переміщення робочої сили
Структурне безробіття	безробіття, пов'язане зі структурними зрушеннями в економіці, які змінюють складові попиту і пропозиції робочої сили
Циклічне безробіття	безробіття, яке виникає в період економічного спаду, падіння загальних обсягів виробництва, що проявляється у перевищенні пропозиції робочої сили над попитом на неї в усіх галузях і регіонах країни
Природне безробіття	об'єднання фрикційного та структурного безробіття
Відкрите безробіття	безробіття, що характеризується відсутністю роботи та її пошуком
Приховане безробіття	охоплює тих людей, які вимушені працювати неповний робочий день або з неповною ефективністю чи з неповною оплатою праці з незалежних від них причин

Рис. 7.9. Соціально-економічні наслідки безробіття

Тема 8. Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку

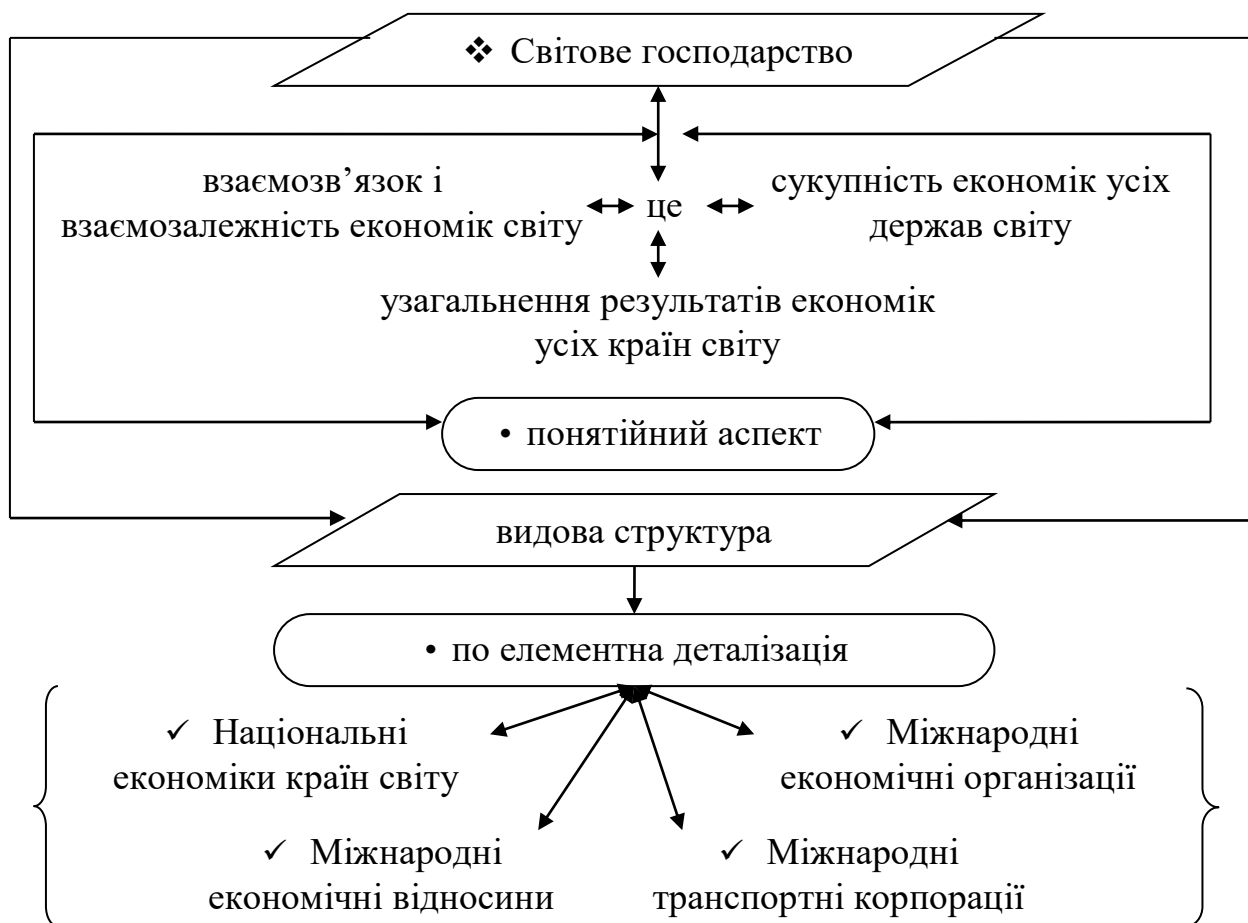

Рис. 8.1. Світове господарство: поняття та структура

Таблиця 8.1

Етапи формування світового господарства

Етапи формування світового господарства	Ключові події етапів
Етап становлення світового господарства	поява перших цивілізацій, виникнення зовнішньої торгівлі, завершення формування світового ринку, який забезпечив завершення процесу становлення світової економіки
Етапи розвитку світового господарства (рубіж XIX-XX століть (1 ^й та 2 ^й))	зміна співвідношення сил головних країн світу; утворення нової світової економічної системи (командної); боротьба двох протилежних економічних систем: ринкової (капіталістичної) і командної (соціалістичної), розпад Радянського союзу
Етап розвитку світового господарства (3 ^й)	посилення цілісності світового господарства та його інтегрованості, більш тісне зближення між структурними елементами

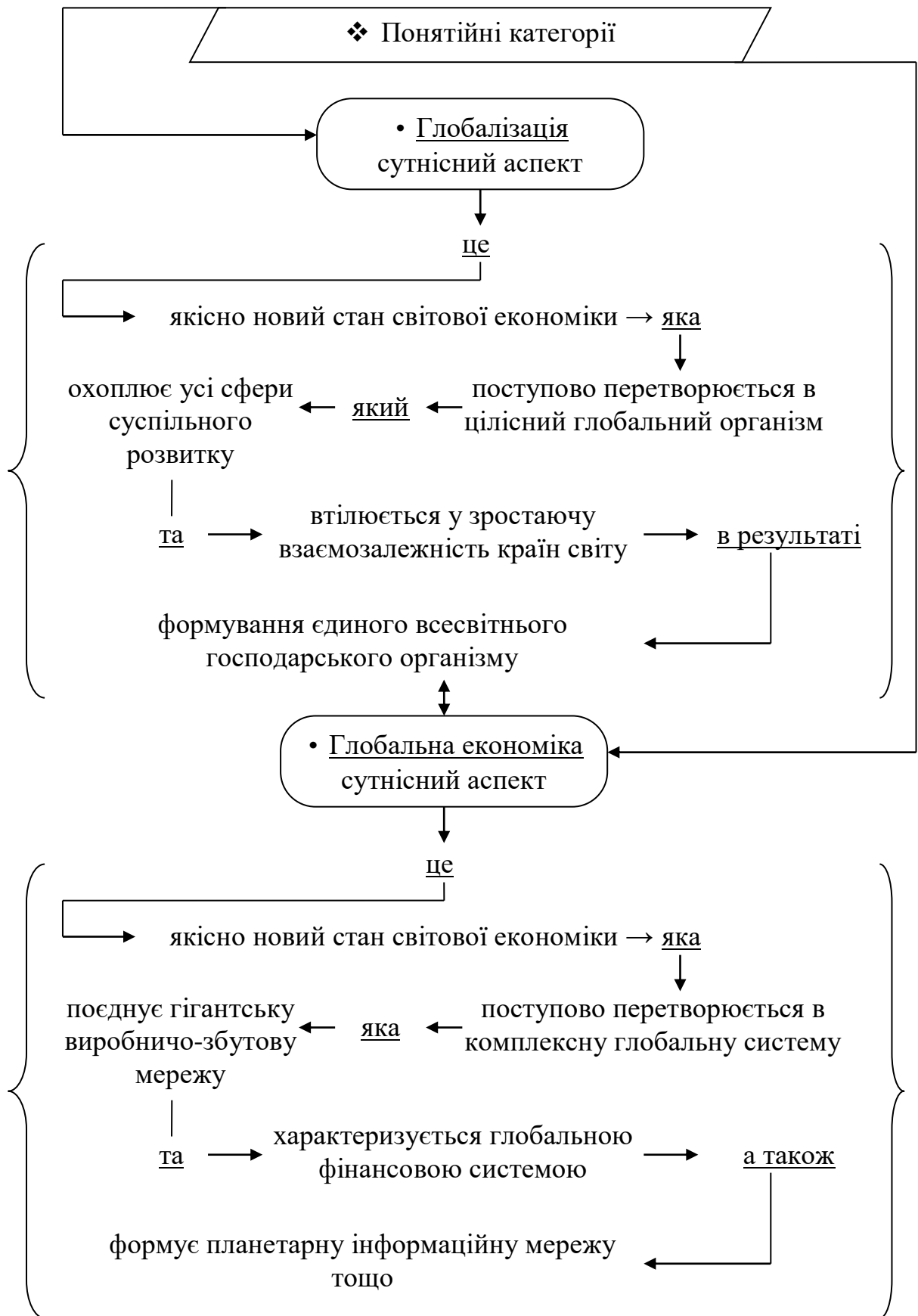

Рис. 8.2. Змістовність понятійних категорій «глобалізація» та «глобальна економіка»

Рис. 8.3. Міжнародний поділ праці: поняття та сфери прояву

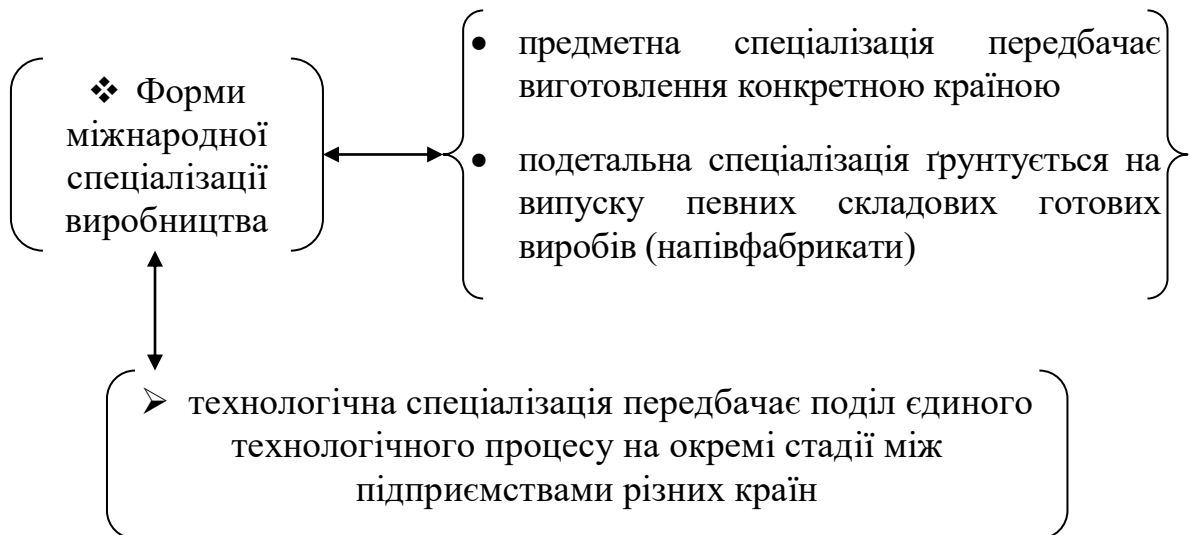

Рис. 8.4. Форми міжнародної спеціалізації виробництва

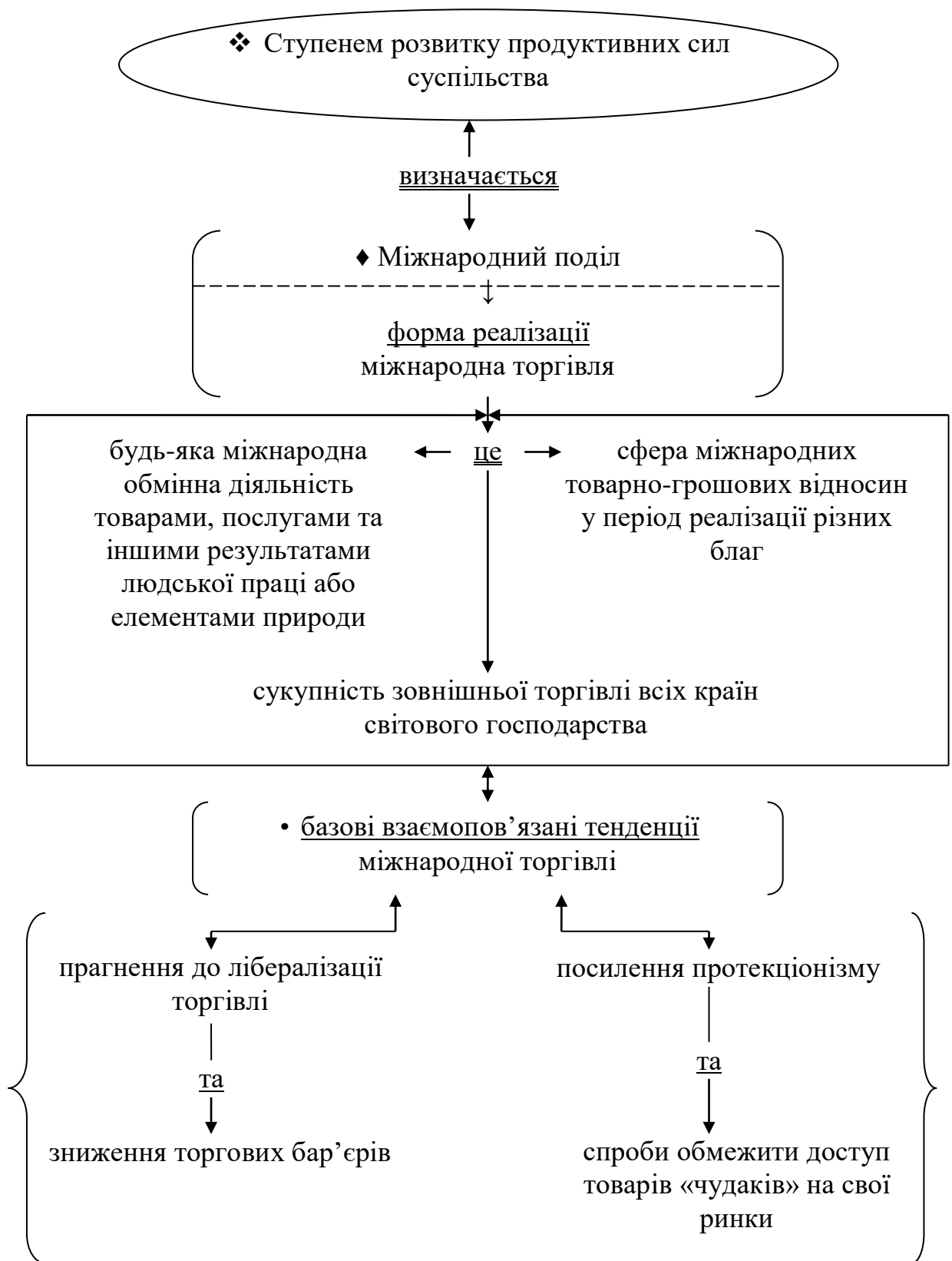

Рис. 8.5. Міжнародна торгівля: поняття та базові взаємопов'язані тенденції

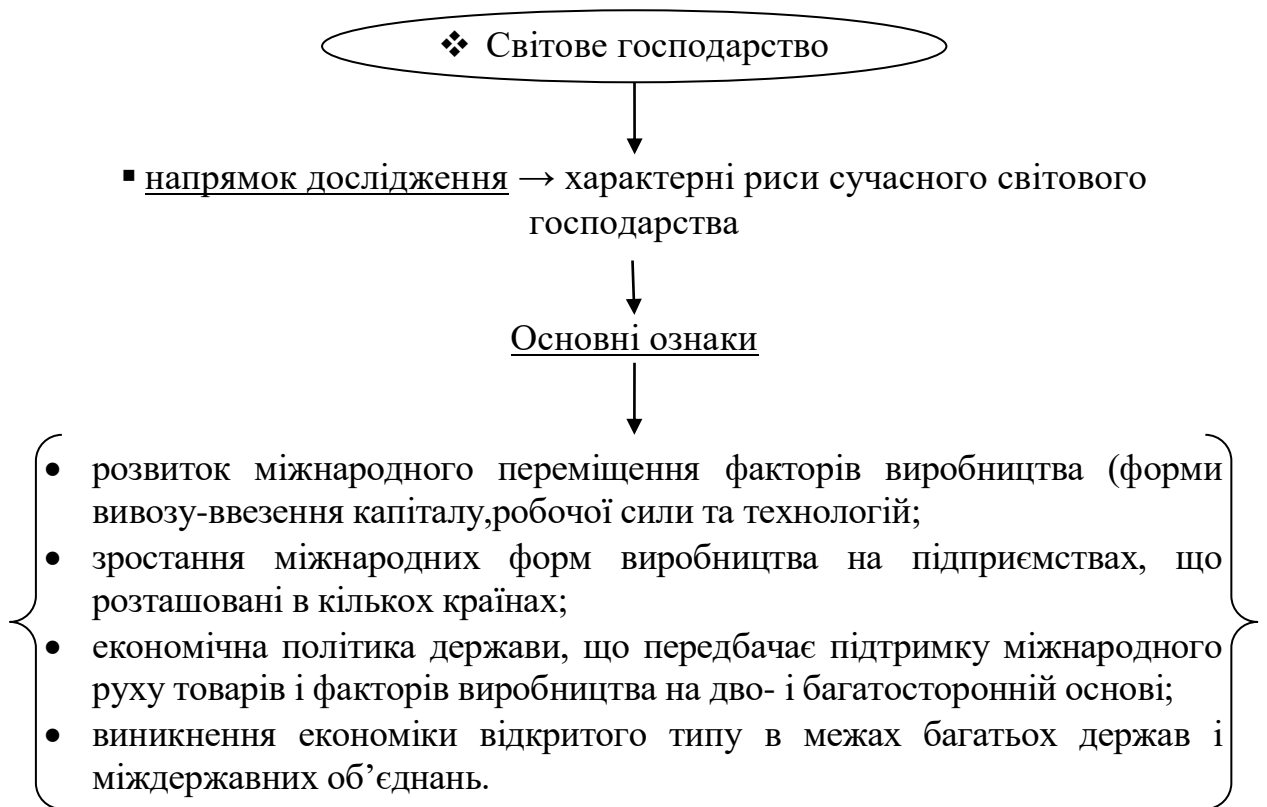

Рис. 8.6. Сучасне світове господарство: основні ознаки

Рис. 8.7. Види міжнародних валютно-фінансових організацій.

Види зовнішньоторговельної політики держави

Вид ЗТП держави	Основні ознаки виду ЗТП держави
1. Ліберальна (політика вільної торгівлі)	Сприяє використанню переваг міжнародного поділу праці; стимулює конкуренцію і обмежує монополію. Дає можливість споживачу здійснювати вибір з найширшого асортименту продукції
2. Протекціонізм	Базується на застосуванні тарифних і нетарифних методів регулювання торгівельних відносин. Тарифні методи: мито фіскальне мито. Нетарифні методи: імпорتنі квоти, нетарифні бар'єри, «добровільні обмеження експорту», ліцензування, експортні субсидії та компенсаційні пільги, експортний податок, демпінг і ін.

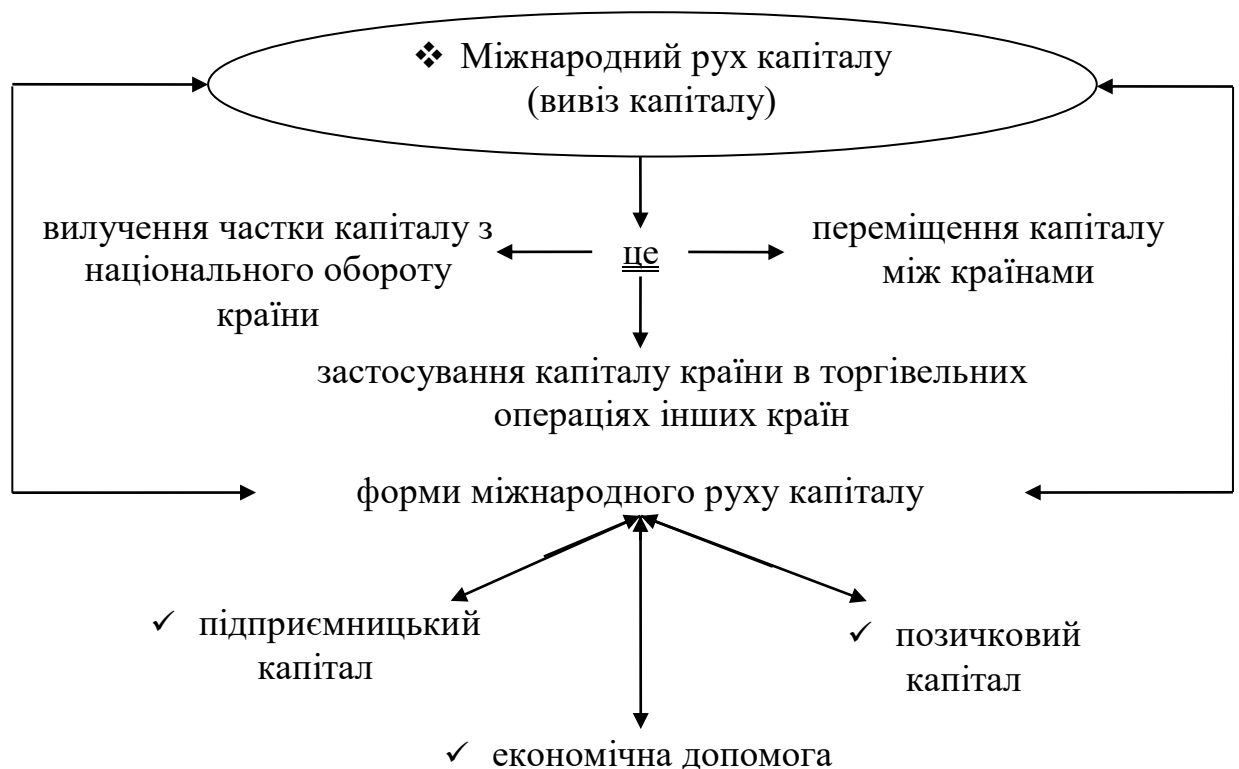

Рис. 8.8. Міжнародний ринок капіталу: поняття та форми

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

БЛОК ЗАВДАНЬ ПОТОЧНО – МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ « ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Основи економічної теорії» здійснюють на основі результатів поточного модульного контролю. З одного боку модульний контроль представляє собою різновид контрольних заходів, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах, з іншого боку, це встановлений зворотній взаємозв'язок між викладачем, його якістю викладання і рівнем знань і умінь студентів. При цьому саме модульний контроль виступає підсумковою оцінкою якості засвоєння студентом теоретичного і практичного матеріалу певного модуля з дисципліни «Основи економічної теорії», яка задокументована та представлена як завершена частина освітньо-професійної програми.

Під час проведення модульного контролю загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідні частини навчальної програми з дисципліни «Основи економічної теорії», засвоєння якої відповідно перевіряється під час поточного модульного контролю.

Завданням поточного модульного контролю з дисципліни «Основи економічної теорії» є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу змістового модулю, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані економічні знання при вирішенні поставлених завдань.

Об'єктами поточного модульного контролю знань студентів з дисципліни «Основи економічної теорії» є: систематичність та активність роботи й успішність на заняттях.

При виконанні модульних контрольних робіт з дисципліни «Основи економічної теорії» оцінці підлягають теоретичні знання та практичні

навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

До складу завдань конкретної модульної контрольної роботи з дисципліни «Основи економічної теорії», в залежності від ступеню підготовленості та активності групи, продемонстрованих на попередніх семінарських та практичних заняттях, можуть, у різній кількості та співвідношенні, включатися:

- теоретичні питання нормативного та базового змісту;
- проблемно-дискусійні питання, які потребують висловлювання власної думки студента;
- тестові завдання, котрі охоплюють частину тем дисципліни.

Порядок і час проведення модульних контрольних робіт з дисципліни «Основи економічної теорії» визначається викладачем (лектором), , включається до робочої програми дисципліни і доводиться до студентів на початку семестру

Оцінювання результатів поточного модульного контролю здійснює викладач наприкінці вивчення кожного змістового модулю. Критеріями оцінювання поточного модульного контролю з дисципліни «Основи економічної теорії» є:

- а) дійсна успішність на практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність і рівень знань при обговоренні питань), самостійне опрацювання тем загалом чи окремих питань;
- б) оцінка за модульну контрольну роботу (у тому числі у формі тестів).

У відповідності до загальної кількості годин відведених на дисципліну «Основи економічної теорії» згідно з навчальним планом, передбачено проведення 2-х модульних контрольних робіт, котрі охоплюють певну кількість змістовних тем, визначених робочою програмою. До складу 1-ї модульної контрольної роботи включено наступні теми з дисципліни «Основи економічної теорії»:

1. Предмет і метод економічної теорії.
2. Форми організації виробництва. Товарна економіка.

3. Ринок, його функції та структура.

4. Монополія та конкуренція.

До складу 2-ї модульної контрольної роботи включено наступні теми з дисципліни «Основи економічної теорії»:

1. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.

2. Фінансова система країни. Державний бюджет. Податки.

3. Інфляція та безробіття.

4. Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку.

Модульні контрольні роботи з дисципліни «Основи економічної теорії» охоплюють 25 варіантів кожного окремого взятого блоку перевірки знань студентів.

**3.1.ЗРАЗОК ВАРІАНТІВ МОДУЛЬНИХ (КОНТРОЛЬНИХ)
ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»
(ПЕРШИЙ БЛОК)**

Варіант 1

1. Розкрийте поняття «економічна теорія».
2. Доведіть доцільність використання такого варіанту ціноутворення на олігопольному ринку, як «лідерство в цінах». Визначте власну позицію.
3. Тестові завдання
 1. Економічними ресурсами вважаються:
 - а) гроші;
 - б) виробничі засоби;
 - в) незавершене виробництво;
 - г) нерозподілений прибуток;
 - д) правильної відповіді немає.
 2. Ефективність виробництва розглядається як:
 - а) фінансові результати діяльності;
 - б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
 - в) рентабельність виробництва;
 - г) прибутковість основних фондів;
 - д) податкові результати діяльності.
 3. Представниками ринку споживчих товарів виступають:
 - а) ринок товарів і послуг;
 - б) ринок капіталу;
 - в) ринок землі;
 - г) ринок інновацій;
 - д) ринок ресурсів.
 4. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:
 - а) ринок товарів;

- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

5. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

6. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установа оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

7. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

8. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;

- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

9. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

10. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

Варіант 2

1. Визначте місце економічної теорії серед інших наук.
2. Укажіть проблеми ціноутворення з позиції олігопольного ринку.
Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. На досконало конкурентному ринку кон'юнктуру формує:

- а) уся сукупність фірм, що діють на ньому;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) стандартизований товар монополіста;
- г) диференційований товар монополіста;
- д) кримінальний товар.

2. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;

- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

3. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

4. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

5. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

6. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

7. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

8. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

9. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

10. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

Варіант 3

1. Охарактеризуйте фундаментальні проблеми економіки.
2. Чому окремі елементи ринку чистої монополії не взаємодіють між собою?

Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;
- д) з'ясування взаємодії виробника та споживача.

2. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

3. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

4. Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;
- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

5. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

6. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

7. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

8. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

9. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;

г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;

д) правильної відповіді немає.

10. Монополія – це:

а) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;

б) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм;

в) фірма або група фірм, які займають домінуюче положення на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни;

г) захищеність від конкурентів ціновою політикою;

д) ринок, на якому конкурують декілька фірм.

Варіант 4

1. Опишіть функції економічної теорії.

2. Зазначте переваги та недоліки ринку монопольної конкуренції. Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1 До засобів виробництва належать:

а) трудові ресурси;

б) предмети праці;

в) інвестиційні ресурси;

г) фінансові ресурси;

д) предмети особистого вжитку.

2. Макроекономіка вивчає:

а) комплекс народного господарства ;

б) функціонування економічних процесів;

в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;

г) загальні закономірності управлінських циклів;

д) поведінку окремих підприємств.

3. Мікроекономіка вивчає:

а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;

- б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
- в) продуктивні сили;
- г) ресурси держави;
- д) економічні процеси на рівні країни.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;
- д) замкнутість економічної діяльності.

6. Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;
- в) ресурс, який використовується суспільством;
- г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для

обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;

д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

7. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

а) міра вартості;

б) засоби обігу;

в) засоби платежу;

г) засоби нагромадження;

д) правильної відповіді немає.

8. Перевищення грошей в обміні призведе до:

а) зниження цін на товари;

б) зростання цін на товари;

в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;

г) затоварювання ринкового середовища;

д) рівноваги на ринковому середовищі.

9. Ринок – це:

а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;

б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;

в) сфера обміну товарами та послугами;

г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;

д) сфера обміну валюти.

10. Які зазначені функції не належать ринку?

а) саморегулювання економіки;

б) стимулювання;

в) регулювання;

г) інформування;

д) правильної відповіді немає.

Варіант 5

1. Розкрийте зміст предмета економічної теорії.
2. Назвіть проблеми, які виникають на ринку досконалої конкуренції.
Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

2. Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

3. Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

4. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

5. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

6. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;
- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

7. Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної п в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;
- д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

8. Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

8. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;

- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- г) вірної відповіді немає.

9. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

10. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

Варіант 6

1. Окресліть практичне значення економічних знань.
2. Обґрунтуйте необхідність конкуренції з позиції цінового сегмента.
3. Тестові завдання

1. Назвіть ознаку ринку чистої монополії:

- а) контроль за цінами з боку монополіста;
- б) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- в) олігопольна взаємозалежність;
- г) реалізується однорідна продукція;
- д) присутність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів.

2. Які ознаки ринку олігополії?

- а) наявність на ринку єдиного продавця;

- б) наявність на ринку унікального товару, що не має замінників;
- в) наявність нецінової конкуренції;
- г) на ринку невелика кількість фірм, але кожна має суттєву частку ринку;
- д) правильної відповіді немає.

3. На ринкове ціноутворення олігополії впливає:

- а) загальна взаємозалежність монополістів;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) жорстка конкуренція;
- г) альтернативні угоди;
- д) правильної відповіді немає.

4. Вільна конкуренція стримується такими факторами, як:

- а) олігопольна взаємозалежність;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) монополія;
- г) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- д) правильної відповіді немає.

5. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;
- г) збільшується;
- д) не змінюється.

6. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

7. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

8. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

9. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

10. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 7

1. Які етапи історії економічної науки Вам відомі?
2. Що лежить в основі проблем інфраструктури ринку праці? Доведіть власну думку.
3. Тестові завдання
 1. Ринкова рівновага – це:
 - а) збільшення випуску товарів;
 - б) зменшення випуску товарів;
 - в) ціновий сегмент на споріднені товари;
 - г) загальні ціни на ресурси;
 - д) правильної відповіді немає.
 2. Корисність – це:
 - а) якісний параметр товару;
 - б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
 - в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
 - г) праця, утілена в товарах;
 - д) благо, яке не задовольняє людські потреби.
 3. Закон вартості трактується як:
 - а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
 - б) результат продуктивності праці суспільства;
 - в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
 - г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
 - д) свобода економічних дій.
 4. Дефініція «гроші» визначає:
 - а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
 - б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
 - в) продукт праці, який представлено на ринку;

г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;

д) особливу дію, яка представлена на ринку.

5. Специфічними законами економічної теорії є:

а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;

б) закони вартості та грошового обігу;

в) закон попиту й пропозиції;

г) закон обмеженості ресурсів;

д) закони концентрації промислового, торгівельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

6. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

а) специфічні;

б) соціальні;

в) загальні;

г) кримінальні;

д) стадійні.

7. Економічна теорія – це:

а) правила поліпшення життя народу;

б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;

в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;

г) використання дефіцитних ресурсів;

д) низка економічних закономірностей.

8. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

а) висвітлює відносини між членами суспільства;

б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;

в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є

- одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;
- г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;
 - д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

9. Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

10. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 8

1. Охарактеризуйте сучасні напрямки економічної науки.
2. У чому полягає проблема функціонування фондової біржі? Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

1. Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;
- б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;
- в) механізм ринкової рівноваги;
- г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;
- д) зменшення обсягу попиту.

2. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників

товарів та їхніх споживачів;

б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;

в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;

г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;

д) правильної відповіді немає.

3. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

а) ціни на ресурси;

б) очікування;

в) податки;

г) кількість продавців;

д) правильної відповіді немає.

4. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

а) зміни цін на взаємозамінні та взаємодоповнені товари;

б) смаки споживачів товару;

в) грошові доходи споживачів;

г) ціну на споріднені товари;

д) ціну на комплектуючі товари.

5. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

а) регулюючу;

б) пізнавальну;

в) стимулюючу;

г) наукову;

д) кримінальну.

6. Ціна – це:

а) сукупні грошові доходи населення;

б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;

в) вираження собівартості товару;

г) рівень якості товару чи послуги;

д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових

операціях.

7. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

8. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

9. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

10. Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

Варіант 9

1. Визначте основні аспекти методології економічної теорії.
2. Обґрунтуйте необхідність адаптації функцій інфраструктури ринку.
3. Тестові завдання

1. Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

2. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

3. До квазігрошей належать:

- а) розмінні банкноти;
- б) мідні монети;
- в) електронні депозити;
- г) векселі;
- д) іноземна валюта.

4. Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

5. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;

г) ринок технологій;

д) ринок валюти.

6. Ринок технологій представляє:

а) ринок засобів виробництва;

б) ринок споживчих товарів;

в) ринок надання різноманітних послуг;

г) ринок ресурсів;

д) ринок кримінальних послуг.

7. Попит – це:

а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;

б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;

в) визначення стану ринку ресурсів;

г) устанавлення оптимальної ціни товару;

д) бажання продавців продати певну кількість товару.

8. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;

б) рух ринкових регуляторів;

в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;

г) зменшення собівартості товару;

д) збільшення собівартості товару.

9. Нецінові методи конкуренції – це:

а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;

б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;

в) розширення збуту продукції підприємства;

г) зменшення витрат на виготовлення товару;

д) збільшення витрат на виготовлення товару.

10. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 10

1. Охарактеризуйте форми суспільного господарства.
2. Обґрунтуйте необхідність постійного вдосконалення технологічних можливостей суспільства. Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

2. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

3. Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;
- в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;

д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

4. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

5. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

6. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

7. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

8. Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;
- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

9. Економічна тактика – це:

- а) довгострокова програма розвитку суспільства;
- б) програма розвитку суспільства на поточний рік;
- в) підвищення рівня життя народу;
- г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;
- д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

10. Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;
- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

Варіант 11

1. Назвіть етапи розвитку товарного господарства.
2. Розкрийте суть основних проблем економічної теорії та економічної політики. Доведіть.
3. Тестові завдання

1. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;

- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

2. Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

3. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

4. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;
- г) збільшується;
- д) не змінюється.

5. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;

д) при збільшенні податків.

6. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

7. Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

8. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

9. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

10. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 12

1. Назвіть функції та призначення грошей.
2. Окресліть необхідність знання й застосування економічних законів із позиції сучасності. Викладіть власне бачення.
3. Тестові завдання
 1. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:
 - а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
 - б) рух ринкових регуляторів;
 - в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
 - г) зменшення собівартості товару;
 - д) збільшення собівартості товару.
 2. Нецінові методи конкуренції – це:
 - а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
 - б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
 - в) розширення збуту продукції підприємства;
 - г) зменшення витрат на виготовлення товару;
 - д) збільшення витрат на виготовлення товару.
 3. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:
 - а) вільна (досконала);

- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

4. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

5. Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

6. Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;
- в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;
- г) використання дефіцитних ресурсів;
- д) низка економічних закономірностей.

7. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

- а) висвітлює відносини між членами суспільства;
- б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;

- в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;
- г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;
- д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

8. Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;
- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

9. Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

10. Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;
- д) закони концентрації промислового, торгівельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

Варіант 13

1. Розкрийте суть теорії трудової вартості.
2. Зазначте переваги та недоліки методу наукової абстракції. Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

1. Складовими загальних філософських методів економічної теорії є:

- а) метод синтезу;
- б) метод комп'ютерної обробки даних;
- в) метод моделювання;
- г) метод математичного програмування;
- д) графічний метод.

2. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

3. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;
- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

4. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

5. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

6. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

7. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

8. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;
- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

9. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємодоповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

10. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;
- б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;
- в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;
- г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 14

1. Охарактеризуйте неокласичну теорію цін.
2. Що лежить в основі проблем позитивної та нормативної економіки? Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання
 1. Макроекономіка вивчає:
 - а) комплекс народного господарства ;
 - б) функціонування економічних процесів;
 - в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;
 - г) загальні закономірності управлінських циклів;
 - д) поведінку окремих підприємств.
 2. Мікроекономіка вивчає:
 - а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;
 - б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
 - в) продуктивні сили;
 - г) ресурси держави;
 - д) економічні процеси на рівні країни.
 3. До спеціалізованих методів економічної теорії належать:
 - а) методи аналізу та синтезу;
 - б) метод абстракції;
 - в) метод логіки;

- г) метод діалектичного матеріалізму;
- д) методи моделювання та комп'ютерної обробки тощо.

4. Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

5. Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

6. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

7. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

8. Ринок – це:

- а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців

різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;

б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;

в) сфера обміну товарами та послугами;

г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;

д) сфера обміну валюти.

9. Які зазначені функції не належать ринку?

а) саморегулювання економіки;

б) стимулювання;

в) регулювання;

г) інформування;

д) правильної відповіді немає.

10. Конкуренція – це:

а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;

б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;

в) механізм ринкової рівноваги;

г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;

д) зменшення обсягу попиту.

Варіант 15

1. Визначте об'єктивні умови функціонування ринку.

2. Які існують проблеми адаптації економічних законів до життєдіяльності сучасного суспільства? Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. Цінова дискримінація – це:

а) рівень реалізації цінової політики держави;

б) величина вартості товарів на ринку;

в) цінова політика в галузях економіки;

- г) установлення різних цін на один і той же товар для різних покупців;
- д) установлення однакових цін на один і той же товар для різних покупців.

2. Які ознаки не належать до ринку досконалої конкуренції?

- а) реалізується однорідна продукція;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) повна незалежність форм одна від одної;
- г) відсутність нецінової конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

3. Назвіть ознаку ринку чистої монополії:

- а) контроль за цінами з боку монополіста;
- б) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- в) олігопольна взаємозалежність;
- г) реалізується однорідна продукція;
- д) присутність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів

4. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

5. Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

6. Ринкова рівновага – це:

- а) збільшення випуску товарів;
- б) зменшення випуску товарів;

- в) ціновий сегмент на споріднені товари;
- г) загальні ціни на ресурси;
- д) правильної відповіді немає.

7. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

8. Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

9. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

10. Економічна тактика – це:

- а) довгострокова програма розвитку суспільства;
- б) програма розвитку суспільства на поточний рік;
- в) підвищення рівня життя народу;
- г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;

д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

Варіант 16

1. Назвіть критерії розмежування та види ринків.

2. Обґрунтуйте необхідність вивчення сучасних економічних теорій.

3. Тестові завдання

1. Виробничі відносини – це:

а) трудова угода;

б) комплекс стосунків колективу з профспілковим комітетом підприємства;

в) взаємозв'язок із комерційним партнером;

г) увесь комплекс стосунків між людьми та засобами виробництва, що виникають у процесах вироблення продукції, її розподілу, обміну та споживання;

д) розподіл споживчих і виробничих благ.

2. Об'єктом дослідження економічної теорії є:

а) чинники та умови функціонування виробничого циклу;

б) комплекс народного господарства;

в) функціонування економічних процесів;

г) сфера діяльності людей та суспільних відносин;

д) правильної відповіді немає.

3. Предметом економічної теорії є:

а) вивчення взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин з метою організації ефективної системи господарювання;

б) функціонування економічних процесів;

в) продуктивні сили;

г) сфера діяльності колективу підприємства;

д) правильної відповіді немає.

4. Політекономія вивчає:

а) стосунки між людьми;

б) засоби виробництва;

- в) продуктивні сили;
- г) загальні закономірності економічних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

5. У товарному виробництві благо виступає у формі:

- а) товару;
- б) ресурсу;
- в) грошей;
- г) продукту;
- д) людини.

6. Які ознаки не належать до натурального виробництва?

- а) універсалізація праці;
- б) відсутність обміну виготовленими благами;
- в) базується на ручній праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) правильної відповіді немає.

7. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

8. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

9. Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;

- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;
- д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

10. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

Варіант 17

1. Охарактеризуйте позитивні та негативні сторони функціонування ринкової економіки.

2. Які завдання мають бути виконаними з позиції розвитку економічної думки в Україні. Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;
- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- г) вірної відповіді немає.

2. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

3. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;
- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

6. Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;

д) замкнутість економічної діяльності.

7. Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;
- в) ресурс, який використовується суспільством;
- г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;
- д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

8. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

9. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

10. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

Варіант 18

1. Назвіть види попиту залежно від особливостей його формування.
2. Доведіть доцільність дослідження основних етапів розвитку економічної теорії.
3. Тестові завдання
 1. Негативними наслідками конкуренції є:
 - а) упровадження інновацій;
 - б) розвиток певного виду галузі;
 - в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
 - г) розвиток національної економіки;
 - д) підвищення якості продукції.
 2. Ринкова рівновага – це:
 - а) збільшення випуску товарів;
 - б) зменшення випуску товарів;
 - в) ціновий сегмент на споріднені товари;
 - г) загальні ціни на ресурси;
 - д) правильної відповіді немає.
 3. Ринок досконалої конкуренції – це:
 - а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
 - б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
 - в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
 - г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
 - д) ринок, на якому немає конкуренції.
 4. Ринок недосконалої конкуренції – це:
 - а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
 - б) здатність монополістів домовлятися між собою;
 - в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
 - г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;

д) правильної відповіді немає.

5. Монополія – це:

- а) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- б) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм;
- в) фірма або група фірм, які займають домінуюче положення на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни;
- г) захищеність від конкурентів ціновою політикою;
- д) ринок, на якому конкурують декілька фірм.

6. Олігопольний ринок – це:

- а) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм, кожна з яких має загальний сегмент (частку) ринку;
- б) ринок вільної конкуренції;
- в) відкрита змова монополістів;
- г) угоди між фірмами - олігополістами про ціни, які публічно неоголошені;
- д) внутрішньогалузева конкуренція.

7. Природною монополією є:

- а) залежність ціни від попиту на продукцію;
- б) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами;
- в) галузь, у якій довгострокові середні витрати виробництва досягають мінімуму лише за умови, коли одна фірма обслуговує весь ринок;
- г) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- д) правильної відповіді немає.

8. Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;
- д) з'ясування взаємодії виробника та споживача.

9. Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;
- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

10. До квазігрошей належать:

- а) розмінні банкноти;
- б) мідні монети;
- в) електронні депозити;
- г) векселі;
- д) іноземна валюта.

Варіант 19

1. Розкрийте форми, методи та функції конкуренції.
2. Яка проблема має бути вирішеною при використанні методів економічної теорії? Викладіть власну позицію.
3. Тестові завдання

1. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

- а) висвітлює відносини між членами суспільства;
- б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;
- в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;
- г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;
- д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

2. Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;
- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні

завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

3. Економічна тактика – це:

- а) довгострокова програма розвитку суспільства;
- б) програма розвитку суспільства на поточний рік;
- в) підвищення рівня життя народу;
- г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;
- д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

4. Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

5. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

6. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

7. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;

- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

8. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

9. Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

10. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 20

1. Назвіть умови конкуренції на ринку.
2. Укажіть коло проблем, які виникають при визначенні складу економічних ресурсів підприємницьким суб'єктом. Доведіть.
3. Тестові завдання

1. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

2. Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;
- в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;
- г) використання дефіцитних ресурсів;
- д) низка економічних закономірностей.

3. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

4. Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

5. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

6. До квазігрошей належать:

- а) розмінні банкноти;
- б) мідні монети;
- в) електронні депозити;
- г) векселі;
- д) іноземна валюта.

7. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємо доповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

8. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

9. Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;
- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;

д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

10. Нецінові методи конкуренції – це:

- а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
- б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
- в) розширення збуту продукції підприємства;
- г) зменшення витрат на виготовлення товару;
- д) збільшення витрат на виготовлення товару.

Варіант 21

1. Опишіть міжгалузеву конкуренцію.

2. Обґрунтуйте необхідність розрахунку ефективності виробництва з позиції сучасних реалій розвитку суспільства. Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;
- в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;
- д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

2. Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

3. Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;
- д) закони концентрації промислового, торгівельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

4. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

5. Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

6. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

7. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;

- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

8. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

9. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;
- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

10. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

- а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
- б) рух ринкових регуляторів;
- в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
- г) зменшення собівартості товару;
- д) збільшення собівартості товару.

Варіант 22

1. Укажіть ознаки чистої конкуренції.
2. Доведіть доцільність існування натурального виробництва в епоху

зародження економічної думки. Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Складовими загально - філософських методів економічної теорії є:

- а) метод синтезу;
- б) метод комп'ютерної обробки даних;
- в) метод моделювання;
- г) метод математичного програмування;
- д) графічний метод.

2. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

3. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;
- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

4. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;

д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

5. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

6. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

7. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

8. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;
- г) збільшується;
- д) не змінюється.

9. Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між

суб'єктами ринку;

б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;

в) механізм ринкової рівноваги;

г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;

д) зменшення обсягу попиту.

10. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;

б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;

в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;

г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;

д) правильної відповіді немає.

Варіант 23

1. Визначте основні риси чистої монополії.

2. Укажіть коло проблем, які притаманні товарному виробництву. Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Макроекономіка вивчає:

а) комплекс народного господарства ;

б) функціонування економічних процесів;

в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;

г) загальні закономірності управлінських циклів;

д) поведінку окремих підприємств.

2. Мікроекономіка вивчає:

а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;

б) поведінку окремих економічних суб'єктів;

в) продуктивні сили;

г) ресурси держави;

д) економічні процеси на рівні країни.

3. До спеціалізованих методів економічної теорії належать:

а) методи аналізу та синтезу;

б) метод абстракції;

в) метод логіки;

г) метод діалектичного матеріалізму;

д) методи моделювання та комп'ютерної обробки тощо.

4. Під споживчою вартістю товару розуміють:

а) трудову вартість;

б) граничну корисність;

в) здатність задовольнити потреби людини;

г) здатність створювати блага;

д) привільної відповіді немає.

5. Вартість товару – це:

а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;

б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;

в) вартість, установлена у сфері його обміну;

г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;

д) оцінка продавців.

6. Величина вартості товару залежить від:

а) індивідуальних оцінок продавців;

б) індивідуальних оцінок споживачів;

в) суспільної корисності;

г) кількості затраченої на його виготовлення праці;

д) індивідуальної оцінки суспільства.

7. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

а) ринок товарів;

б) ринок підприємницьких здібностей;

в) ринок послуг;

г) ринок технологій;

д) ринок валюти.

8. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

9. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

10. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 24

1. Опишіть види монополій.

2. Що виступає підставою для вирішення проблем товарного виробництва?

Викладіть власну думку.

3. Тестові завдання

1. Виробничі відносини – це:

- а) трудова угода;
- б) комплекс стосунків колективу з профспілковим комітетом підприємства;
- в) взаємозв'язок із комерційним партнером;
- г) увесь комплекс стосунків між людьми та засобами виробництва, що

виникають у процесах вироблення продукції, її розподілу, обміну та споживання;

д) розподіл споживчих і виробничих благ.

2. Об'єктом дослідження економічної теорії є:

а) чинники та умови функціонування виробничого циклу;

б) комплекс народного господарства;

в) функціонування економічних процесів;

г) сфера діяльності людей та суспільних відносин;

д) правильної відповіді немає.

3. Предметом економічної теорії є:

а) вивчення взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин з метою організації ефективної системи господарювання;

б) функціонування економічних процесів;

в) продуктивні сили;

г) сфера діяльності колективу підприємства;

д) правильної відповіді немає.

4. Політекономія вивчає:

а) стосунки між людьми;

б) засоби виробництва;

в) продуктивні сили;

г) загальні закономірності економічних процесів;

д) правильної відповіді немає.

5. У товарному виробництві благо виступає у формі:

а) товару;

б) ресурсу;

в) грошей;

г) продукту;

д) людини.

6. Які ознаки не належать до натурального виробництва?

а) універсализація праці;

- б) відсутність обміну виготовленими благами;
- в) базується на ручній праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) правильної відповіді немає.

7. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

8. Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;
- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

9. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

10. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

Варіант 25

1. Охарактеризуйте причини виникнення олігополії.
2. Назвіть проблеми, які виникають при кількісному визначенні грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;
- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- г) вірної відповіді немає.

2. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

3. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;

- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;
- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

6. Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;
- д) замкнутість економічної діяльності.

7. Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;
- в) ресурс, який використовується суспільством;
- г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;
- д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

8. Ринок – це:

- а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців

різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;

б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;

в) сфера обміну товарами та послугами;

г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;

д) сфера обміну валюти.

9. Які зазначені функції не належать ринку?

а) саморегулювання економіки;

б) стимулювання;

в) регулювання;

г) інформування;

д) правильної відповіді немає.

10. Регулятивна функція ринку передбачає:

а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;

б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;

в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;

г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;

д) встановлення взаємодії виробника та споживача.

3.2.ЗРАЗОК ВАРІАНТІВ МОДУЛЬНИХ (КОНТРОЛЬНИХ) ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ» (ДРУГИЙ БЛОК)

Варіант 1

1. Розкрийте поняття «національна економіка» та вкажіть її суб'єктів.

2. Обґрунтуйте необхідність міжнародного поділу праці в сучасних умовах.

Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

2. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

3. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

4. До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

5. Фінансова система визначається як:

- а) сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення;

- б) власна фінансова база країни;
- в) бюджетний фонд країни;
- г) основа фінансових відносин між країною та суб'єктами господарювання;
- д) основа фінансових відносин між країною та населенням.

6. До основних суб'єктів фінансових відносин належать:

- а) платник податків;
- б) кредитор;
- в) держава та суб'єкти господарювання;
- г) фінансові інститути;
- д) фізичні особи.

7. Одним із основних напрямів дії державних фінансів є:

- а) вирішення фінансових завдань з оподаткування;
- б) узгодження інтересів усіх членів суспільства й секторів економіки;
- в) діяльність фінансового ринку;
- г) формування фондів фінансових ресурсів;
- д) узгодження інтересів кримінальних структур.

8. Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
- д) збільшення купівельної спроможності грошей.

9. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;

д) правильної відповіді немає.

10. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 2

1. Які ознаки національної економіки Вам відомі?

2. Окресліть коло проблем, які виникають на етапах розвитку світового господарства. Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

2. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;

- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

3. Безробіття визначають як:

- а) різницю між кількістю економічно активного населення та кількістю зайнятого населення;
- б) різницю між працездатним населенням та пенсіонерами за віком;
- в) різницю між економічно активним населенням та особами, що не досягли працездатного віку;
- г) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, зайнятими домашнім господарством;
- д) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, позбавленими волі.

4. Природне безробіття складається з:

- а) працездатного та непрацездатного населення;
- б) економічно активного й неактивного населення;
- в) фракційного та структурного безробіття;
- г) найманих працівників та пенсіонерів за віком;
- д) пенсіонерів за віком.

5. Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

6. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;

- в) податків і зборів;
- г) субвенції;
- д) перерозподілу доходів.

7. Консолідований (зведений) державний бюджет – це:

- а) перерозподіл між центральними й місцевими бюджетами;
- б) фінансовий план країни;
- в) бюджет центрального уряду;
- г) бюджет центрального уряду та бюджети місцевих органів влади;
- д) бюджети місцевих органів влади.

8. Яка функція податків передбачає перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених:

- а) стимулююча;
- б) фіскальна;
- в) регулююча;
- г) світоглядна;
- д) контрольна?

9. До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;
- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;
- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;
- д) правильної відповіді немає.

10. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг.

Варіант 3

1. Опишіть структуру національної економіки.
2. Розкрийте зміст основних проблем міжнародного руху капіталу. Обґрунтуйте свою відповідь.

3. Тестові завдання

1. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

2. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

3. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проектів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;

д) дохід від державного сектору країни.

4. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

5. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

6. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

7. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

8. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як

резидентами, так і нерезидентами;

б) номінальний валовий національний продукт;

в) доходи, які отримують домогосподарства;

г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;

д) диференційований товар монополіста.

9. Номінальний валовий національний продукт – це:

а) ВВП у поточних цінах;

б) ВВП у порівняльних цінах;

в) ВВП у незмінних цінах;

г) ВВП у ринкових цінах;

д) ВВП у світових цінах.

10. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

а) ВВП у поточних цінах;

б) ВВП у ринкових цінах;

в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;

г) ВВП у біржових цінах;

д) ВВП у світових цінах.

Варіант 4

1. Охарактеризуйте зміст і форми національного продукту.

2. Укажіть проблеми, які виникають при міжнародній міграції робочої сили.

Викладіть власну точку зору.

3. Тестові завдання

1. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

а) людського капіталу;

б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);

в) матеріальних благ;

г) основного та обігового капіталу;

д) закордонного капіталу.

2. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

- а) чистий внутрішній продукт;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) валові приватні інвестиції;
- г) валовий внутрішній продукт;
- д) чистий експорт.

3. До складу методів обчислення ВВП включають:

- а) виробничий метод або метод додаткової вартості;
- б) коефіцієнтний метод;
- в) економічно-математичний метод;
- г) комп'ютерний метод обробки даних;
- д) графічний метод.

4. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

5. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

6. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;

- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

7. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

8. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

9. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

10. Показником інфляції виступає:

- а) рівень реальної заробітної плати в Україні;
- б) рівень доходів домогосподарств в Україні;
- в) індекс споживчих цін;

- г) індекс зміни інвестиційних доходів країни;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 5

1. Опишіть метод розрахунку ВВП за витратами.
2. Зазначте переваги та недоліки розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків. Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

1. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

2. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

3. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;

д) правильної відповіді немає.

4. Трансферний платіж – це:

а) виплата державними органами окремії особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;

б) виплата домогосподарствам;

в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;

г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);

д) правильної відповіді немає.

5. Система національних рахунків – це:

а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;

б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;

в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;

г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;

д) котирування валюти.

6. Податкова система є:

а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;

б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;

в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;

г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;

д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

7. Податки – це:

а) національний дохід країни;

б) державні грошові ресурси;

в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;

- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

8. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

9. Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;
- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;
- д) правильної відповіді немає.

10. Непрацевдатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 6

1. Охарактеризуйте систему національних рахунків.
2. Обґрунтуйте необхідність розширення форм спільного підприємництва з іноземним капіталом. Викладіть свою позицію.
3. Тестові завдання

1. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;

- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

2. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

3. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

4. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

5. За формою оподаткування податки поділяються на:

- а) прямі податки;
- б) податки на доходи;
- в) податки на споживання;
- г) податки на майно;
- д) місцеві податки.

6. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується

залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

7. Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

8. За своїм економічним змістом податки виражають:

- а) фінансові відносини комерційних партнерів;
- б) фінансові відносини між державою та учасниками господарського життя з метою створення централізованого фонду грошових коштів;
- в) фінансові відносини суб'єкта господарювання з колективом;
- д) правильної відповіді немає.

9. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

10. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;

- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 7

1. Охарактеризуйте податкову систему та податкову політику держави.
2. Окресліть зміст недосконалості процесу регулювання безробіття. Доведіть.
3. Тестові завдання

1. Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;
- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

2. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

3. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

4. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;

- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

5. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

6. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

7. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

8. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;

- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

9. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

10. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

Варіант 8

1. Опишіть фіскальну політику держави.
2. Зазначте переваги та недоліки закону Оукена. Викладіть власну позицію.
3. Тестові завдання

1. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

2. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

3. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

4. До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

5. Представником нематеріального виробництва в національній економіці є:

- а) вантажний транспорт;
- б) пасажирський транспорт;
- в) рибництво та рибальство;
- г) сільське господарство;
- д) правильної відповіді немає.

6. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

- а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;

- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

7. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

8. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

9. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

10. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;

- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 9

1. Охарактеризуйте фінансову систему країни.
2. Розкрийте зміст основних проблем ринку попиту та пропозиції робочої сили. Доведіть.
3. Тестові завдання

1. Демпінг – це:

- а) вільне пересування товарів на світовому ринку;
- б) максимальний обсяг товарів, які можуть бути ввезені в країну протягом певного часу;
- в) вивезення товарів на світовий ринок за цінами, які нижчі внутрішніх;
- г) вивезення товарів зі світового ринку на основі перевищення квотного ліміту;
- д) правильної відповіді немає.

2. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

3. Міжнародна трудова міграція – це:

- а) процес організованого чи стихійного переміщення працездатного населення до інших країн;
- б) виїзд населення на заробітки до інших країн;
- в) вільне пересування комерційних партнерів на світовому ринку;
- г) рух населення, яке працює в іншій країні за трудовими угодами;
- д) правильної відповіді немає.

4. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
- д) диференційований товар монополіста.

5. Номінальний валовий національний продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у порівняльних цінах;
- в) ВВП у незмінних цінах;
- г) ВВП у ринкових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

6. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у ринкових цінах;
- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

7. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

8. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;

- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

9. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

10. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

Варіант 10

1. Опишіть складові децентралізованих фінансів.
2. Укажіть коло проблем, які виникають при регулюванні інфляції. Викладіть власну позицію.
3. Тестові завдання

1. Міжнародний рух капіталів (вивіз капіталу) – це:

- а) система відносин між державами щодо узгодження попиту й пропозиції світових трудових ресурсів;
- б) обмін між країнами знаннями, що дозволяють поліпшувати технологічні цикли;
- в) вилучення частини капіталу з національного обороту країни й

застосування його в економічній діяльності іншої країни;

г) система відносин транснаціональних корпорацій із комерційними партнерами з питань вільної торгівлі;

д) правильної відповіді немає.

2. Ціна світового ринку – це:

а) ціна товару, який проходить через спеціальні економічні зони;

б) грошове вираження інтернаціональної вартості товару відповідної якості;

в) ціна товару сервісної зони (території з цільовим режимом підприємницької діяльності);

г) ціновий критерій експортно-імпортних операцій;

д) правильної відповіді немає.

3. До структури світового господарства за елементами не включають:

а) національні економіки країн світу;

б) міжнародні економічні відносини;

в) міжнародні транснаціональні корпорації;

г) міжнародні економічні організації;

д) правильної відповіді немає.

4. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

а) чистий внутрішній продукт;

б) номінальний валовий національний продукт;

в) валові приватні інвестиції;

г) валовий внутрішній продукт;

д) чистий експорт.

5. До складу методів обчислення ВВП включають:

а) виробничий метод або метод додаткової вартості;

б) коефіцієнтний метод;

в) економічно-математичний метод;

г) комп'ютерний метод обробки даних;

д) графічний метод.

6. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

7. Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

8. Працездатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

9. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

10. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними

- через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
 - в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
 - г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
 - д) звільненням з роботи.

Варіант 11

1. Назвіть найважливіші джерела формування доходів бюджету.
2. У чому полягає проблема визначення виду інфляції? Обґрунтуйте свою позицію.

3. Тестові завдання

1. Необхідність міжнародного поділу праці та його глибина визначаються:

- а) ступенем розвитку продуктивних сил суспільства;
- б) політикою національної економіки країн;
- в) тактикою зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;
- г) стратегією розвитку міжнародного співробітництва країн;
- д) правильної відповіді немає.

2. Експортними субсидіями є:

- а) цільовий платіж із бюджету країни;
- б) державні пільги, що надаються резидентами з метою підвищення конкурентоспроможності їхньої продукції на світовому ринку;
- в) кошти, виділені з резервного фонду країни для усунення збитків від стихійного лиха в зарубіжних країнах;
- г) допомога світовим організаціям торгівлі;
- д) нецільовий платіж із бюджету країни.

3. Причинами вивозу капіталу за кордон вважають:

- а) зростання ролі розвинутих країн у міжнародній торгівлі;
- б) поглиблення нееквівалентного обміну в міжнародній торгівлі;
- в) загострення суперечності на світовому ринку товарів і послуг;

- г) підвищення питомої ваги послуг у світовому товарообороті;
- д) правильної відповіді немає.

4. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

5. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

6. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

7. Безробіття визначають як:

- а) різницю між кількістю економічно активного населення та кількістю

зайнятого населення;

- б) різницю між працездатним населенням та пенсіонерами за віком;
- в) різницю між економічно активним населенням та особами, що не досягли працездатного віку;
- г) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, зайнятими домашнім господарством;
- д) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, позбавленими волі.

8. Природне безробіття складається з:

- а) працездатного та непрацездатного населення;
- б) економічно активного й неактивного населення;
- в) фракційного та структурного безробіття;
- г) найманих працівників та пенсіонерів за віком;
- д) пенсіонерів за віком.

9. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

10. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 12

1. Розкрийте складові прямих податків.
2. Яку проблему необхідно вирішити при наявності інфляційних коливань? Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. До форм здійснення міжнародного руху капіталів належать:

- а) експортні субсидії;
- б) нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- в) тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- г) позичковий капітал (міжнародний проект);
- д) правильної відповіді немає.

2. До форм міжнародної міграції робочої сили не належать:

- а) безповоротна;
- б) тимчасова;
- в) маятникова (човникова);
- г) сезонна;
- д) правильної відповіді немає.

3. Міжнародне ліцензування в розповсюдженні нових технологій виступає в такій формі, як:

- а) торгівля (передача) ліцензій на винаходи, патенти, технології й под.
- б) передача ліцензії на проведення діяльності експортеру;
- в) передача ліцензії на проведення діяльності імпортеру;
- г) торгівля (передача) ліцензії на ноу-хау;
- д) правильної відповіді немає.

4. Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;
- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;

д) правильної відповіді немає.

5. Непрацевдатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

6. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

7. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;
- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

8. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проектів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

9. До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;
- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;

- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;
- д) правильної відповіді немає.

10. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг.

Варіант 13

1. Назвіть основні положення Бюджетного кодексу країни.
2. Назвіть недоліки при розрахунку реального ВВП. Доведіть свою позицію.
3. Тестові завдання

1. Валютна інтервенція – це:

- а) заходи держави щодо регулювання курсу національної валюти;
- б) втручання центрального банку країни в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти;
- в) офіційне зниження курсу національної валюти;
- г) офіційне підвищення курсу національної валюти;
- д) здатність національної валюти вільно обмінюватись на валюти інших країн.

2. Які види операцій на валютних ринках зараховують до поточних?

- а) форвардні;
- б) ф'ючерсні;
- в) «Своп»;
- г) «Спот»;
- д) опціонні.

3. Терміновими видами валютних операцій є:

- а) валютний опціон;
- б) «Тод»;
- в) «Том»;
- г) «Спот»;
- д) хеджування.

4. Представником нематеріального виробництва в національній економіці

є:

- а) вантажний транспорт;
- б) пасажирський транспорт;
- в) рибництво та рибальство;
- г) сільське господарство;
- д) правильної відповіді немає.

5. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

- а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;
- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

6. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

7. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;

- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
- д) диференційований товар монополіста.

8. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

9. Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;
- в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
- г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;
- д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

10. Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;
- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

Варіант 14

1. Охарактеризуйте непрямі податки та їхнє призначення.
2. Чому, на Вашу думку, необхідно вдосконалювати методику розрахунку

ВВП за доходами? Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

2. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

3. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

4. Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;

д) збільшення купівельної спроможності грошей.

5. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

6. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

7. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

8. Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;

- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

9. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

10. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

Варіант 15

1. Визначте наслідки штрафних санкцій у податковій системі.
2. Укажіть проблеми визначення проміжного та кінцевого національного продукту. Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

1. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

2. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

3. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

4. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

5. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

6. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;

- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

7. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

8. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

9. Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;
- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

10. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;

д) національна економіка країни.

Варіант 16

1. Опишіть елементи податків.

2. Назвіть проблеми, які виникають при визначенні натурально-речової форми національного продукту. Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

2. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

3. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

4. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;

- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

5. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

6. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

7. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

8. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;

- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

9. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

10. Показником інфляції виступає:

- а) рівень реальної заробітної плати в Україні;
- б) рівень доходів домогосподарств в Україні;
- в) індекс споживчих цін;
- г) індекс зміни інвестиційних доходів країни;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 17

1. Опишіть види інфляції.
2. Обґрунтуйте необхідність кругообігу доходів і витрат у національній економіці. Викладіть власну позицію.
3. Тестові завдання

1. Демпінг – це:

- а) вільне пересування товарів на світовому ринку;

- б) максимальний обсяг товарів, які можуть бути ввезені в країну протягом певного часу;
- в) вивезення товарів на світовий ринок за цінами, які нижчі внутрішніх;
- г) вивезення товарів зі світового ринку на основі перевищення квотного ліміту;
- д) правильної відповіді немає.

2. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

3. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

4. Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

5. За своїм економічним змістом податки виражають:

- а) фінансові відносини комерційних партнерів;

- б) фінансові відносини між державою та учасниками господарського життя з метою створення централізованого фонду грошових коштів;
- в) фінансові відносини суб'єкта господарювання з колективом;
- д) правильної відповіді немає.

6. Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

7. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;
- в) податків і зборів;
- г) субвенції;
- д) перерозподілу доходів.

8. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проєктів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

9. До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;
- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;
- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;

д) правильної відповіді немає.

10. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг.

Варіант 18

1. Охарактеризуйте причини виникнення інфляції.

2. Які недоліки, на Вашу думку, існують у структурі національної економіки?

Доведіть.

3. Тестові завдання

1. Фінансова система визначається як:

- а) сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення;
- б) власна фінансова база країни;
- в) бюджетний фонд країни;
- г) основа фінансових відносин між країною та суб'єктами господарювання;
- д) основа фінансових відносин між країною та населенням.

2. До основних суб'єктів фінансових відносин належать:

- а) платник податків;
- б) кредитор;
- в) держава та суб'єкти господарювання;
- г) фінансові інститути;
- д) фізичні особи.

3. Одним із основних напрямів дії державних фінансів є:

- а) вирішення фінансових завдань з оподаткування;
- б) узгодження інтересів усіх членів суспільства й секторів економіки;

- в) діяльність фінансового ринку;
- г) формування фондів фінансових ресурсів;
- д) узгодження інтересів кримінальних структур.

4. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

5. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

6. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

7. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

8. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

9. Працездатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

10. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

Варіант 19

1. Зазначте основні положення монетаристської теорії про управління інфляцією.
2. Зазначте переваги та недоліки суспільного поділу праці в контексті національної економіки. Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

2. Міжнародна трудова міграція – це:

- а) процес організованого чи стихійного переміщення працездатного населення до інших країн;
- б) виїзд населення на заробітки до інших країн;
- в) вільне пересування комерційних партнерів на світовому ринку;
- г) рух населення, яке працює в іншій країні за трудовими угодами;
- д) правильної відповіді немає.

3. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

4. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

5. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в

- розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

6. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

7. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

8. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

9. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проектів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

10 Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 20

1. Визначте зміст кейнсіанської теорії про управління інфляцією.
2. Які проблеми підлягають вирішенню під час формування фінансової системи країни? Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

. 1. Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;
- в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
- г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;
- д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

2. Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;
- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

3. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

4. Валютна інтервенція – це:

- а) заходи держави щодо регулювання курсу національної валюти;
- б) втручання центрального банку країни в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти;
- в) офіційне зниження курсу національної валюти;
- г) офіційне підвищення курсу національної валюти;
- д) здатність національної валюти вільно обмінюватись на валюти інших країн.

5. Які види операцій на валютних ринках зараховують до поточних?

- а) форвардні;
- б) ф'ючерсні;
- в) «Своп»;
- г) «Спот»;
- д) опціонні.

6. Терміновими видами валютних операцій є:

- а) валютний опціон;
- б) «Тод»;

- в) «Том»;
- г) «Спот»;
- д) хеджування.

7. Непрацевдатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

8. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

9. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;
- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

10. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 21

1. Назвіть основні теорії про виникнення безробіття.
2. Окресліть зміст недосконалості бюджетної системи України. Викладіть власну позицію.

3. Тестові завдання

1. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

2. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

3. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

4. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;

д) правильної відповіді немає.

5. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

6. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

7. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

8. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);

- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств.

9. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

10. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

Варіант 22

1. Опишіть Закон Оукена та вкажіть його призначення.
2. Укажіть коло проблем, які виникають під час формування доходів Державного бюджету. Обґрунтуйте.

3. Тестові завдання

1. До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

2. Представником нематеріального виробництва в національній економіці

є:

- а) вантажний транспорт;
- б) пасажирський транспорт;

- в) рибництво та рибальство;
- г) сільське господарство;
- д) правильної відповіді немає.

3. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

- а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;
- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

4. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

5. Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

6. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;

д) котирування валюти.

7. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

8.Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

9.Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

10. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними

- через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
 - в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
 - г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
 - д) звільненням з роботи.

Варіант 23

1. Назвіть передумови створення світового господарства.
2. Що, на Вашу думку, сприяє усуненню бюджетного дефіциту? Доведіть.
3. Тестові завдання
 1. Інфляція – це:
 - а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
 - б) зниження купівельної спроможності грошей;
 - в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
 - г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
 - д) збільшення купівельної спроможності грошей.
 2. Стагфляція – це:
 - а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
 - б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
 - в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
 - г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
 - д) правильної відповіді немає.
 3. Інфляційна спіраль – це:
 - а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
 - б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;

в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;

г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;

д) правильної відповіді немає.

4. Інфляція пропозиції – це:

а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;

б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;

в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;

г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;

д) правильної відповіді немає.

5. Національний дохід – це:

а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;

б) номінальний валовий національний продукт;

в) доходи, які отримують домогосподарства;

г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;

д) диференційований товар монополіста.

6. Номінальний валовий національний продукт – це:

а) ВВП у поточних цінах;

б) ВВП у порівняльних цінах;

в) ВВП у незмінних цінах;

г) ВВП у ринкових цінах;

д) ВВП у світових цінах.

7. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

а) ВВП у поточних цінах;

- б) ВВП у ринкових цінах;
- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

8. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

9. За формою оподаткування податки поділяються на:

- а) прямі податки;
- б) податки на доходи;
- в) податки на споживання;
- г) податки на майно;
- д) місцеві податки.

10. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

Варіант 24

1. Опишіть етапи розвитку світового господарства.
2. Зазначте переваги та недоліки податкової політики держави. Викладіть власну позицію.
3. Тестові завдання

1. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

2. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

3. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

4. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів

(кредитора);

- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

5. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

6. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

7. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

8. Працездатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

9. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

10. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

Варіант 25

1. Визначте принципи і форми міжнародного поділу праці.
2. У чому полягає проблема адаптації принципів оподаткування? Обґрунтуйте.
3. Тестові завдання

1. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;

д) правильної відповіді немає.

2. Політика зайнятості населення включає:

а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;

б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;

в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;

г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;

д) правильної відповіді немає.

3. Державний борг – це:

а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;

б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;

в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;

г) заборгованість регіональним бюджетам;

д) заборгованість населенню.

4. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

а) здійснення додаткової емісії грошей;

б) залучення коштів із державних антикризових резервів;

в) податків і зборів;

г) субвенції;

д) перерозподілу доходів.

5. Консолідований (зведений) державний бюджет – це:

а) перерозподіл між центральними й місцевими бюджетами;

б) фінансовий план країни;

в) бюджет центрального уряду;

г) бюджет центрального уряду та бюджети місцевих органів влади;

д) бюджети місцевих органів влади.

6. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

а) чистий внутрішній продукт;

б) номінальний валовий національний продукт;

- в) валові приватні інвестиції;
- г) валовий внутрішній продукт;
- д) чистий експорт.

7. До складу методів обчислення ВВП включають:

- а) виробничий метод або метод додаткової вартості;
- б) коефіцієнтний метод;
- в) економічно-математичний метод;
- г) комп'ютерний метод обробки даних;
- д) графічний метод.

8. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

9. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

10. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

3.3.ЗРАЗОК ВАРІАНТІВ КОМПЛЕКСНОГО ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Варіант 1

Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

2. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

3. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

4. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

5. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

6. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

7. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

8. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

9. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;

- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

10. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

11. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

12. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

13. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);

- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

14. До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

15. Фінансова система визначається як:

- а) сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення;
- б) власна фінансова база країни;
- в) бюджетний фонд країни;
- г) основа фінансових відносин між країною та суб'єктами господарювання;
- д) основа фінансових відносин між країною та населенням.

16. До основних суб'єктів фінансових відносин належать:

- а) платник податків;
- б) кредитор;
- в) держава та суб'єкти господарювання;
- г) фінансові інститути;
- д) фізичні особи.

17. Одним із основних напрямів дії державних фінансів є:

- а) вирішення фінансових завдань з оподаткування;
- б) узгодження інтересів усіх членів суспільства й секторів економіки;
- в) діяльність фінансового ринку;
- г) формування фондів фінансових ресурсів;
- д) узгодження інтересів кримінальних структур.

18. Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;

- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
- д) збільшення купівельної спроможності грошей.

19. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

20. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 2

1. На досконало конкурентному ринку кон'юнктуру формує:

- а) уся сукупність фірм, що діють на ньому;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) стандартизований товар монополіста;
- г) диференційований товар монополіста;
- д) кримінальний товар.

2. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

3. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

4. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

5. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

6. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;

д) очікування змін податків.

7. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

8. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

9. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

10. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

11. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;

- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

12. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

13. Безробіття визначають як:

- а) різницю між кількістю економічно активного населення та кількістю зайнятого населення;
- б) різницю між працездатним населенням та пенсіонерами за віком;
- в) різницю між економічно активним населенням та особами, що не досягли працездатного віку;
- г) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, зайнятими домашнім господарством;
- д) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, позбавленими волі.

14. Природне безробіття складається з:

- а) працездатного та непрацездатного населення;
- б) економічно активного й неактивного населення;
- в) фракційного та структурного безробіття;

- г) найманих працівників та пенсіонерів за віком;
- д) пенсіонерів за віком.

15. Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

16. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;
- в) податків і зборів;
- г) субвенції;
- д) перерозподілу доходів.

17. Консолідований (зведений) державний бюджет – це:

- а) перерозподіл між центральними й місцевими бюджетами;
- б) фінансовий план країни;
- в) бюджет центрального уряду;
- г) бюджет центрального уряду та бюджети місцевих органів влади;
- д) бюджети місцевих органів влади.

18. Яка функція податків передбачає перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених:

- а) стимулююча;
- б) фіскальна;
- в) регулююча;
- г) світоглядна;
- д) контрольна?

19. До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;

- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;
- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;
- д) правильної відповіді немає.

20. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг.

Варіант 3

1. Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;
- д) з'ясування взаємодії виробника та споживача.

2. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

3. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

4. Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;
- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

5. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

6. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

7. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

8. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами--олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

9. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

10. Монополія – це:

- а) домовленість між фірмами-олігополістами про ціни та поділ ринку;
- б) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм;
- в) фірма або група фірм, які займають домінуюче положення на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни;
- г) захищеність від конкурентів ціновою політикою;
- д) ринок, на якому конкурують декілька фірм.

11. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

12. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

13. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проектів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

14. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

15. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

16. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

17. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

18. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
- д) диференційований товар монополіста.

19. Номінальний валовий національний продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у порівняльних цінах;
- в) ВВП у незмінних цінах;
- г) ВВП у ринкових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

20. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у ринкових цінах;

- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

Варіант 4

1 До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

2. Макроекономіка вивчає:

- а) комплекс народного господарства ;
- б) функціонування економічних процесів;
- в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;
- г) загальні закономірності управлінських циклів;
- д) поведінку окремих підприємств.

3. Мікроекономіка вивчає:

- а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;
- б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
- в) продуктивні сили;
- г) ресурси держави;
- д) економічні процеси на рівні країни.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;

- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;
- д) замкнутість економічної діяльності.

6. Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;
- в) ресурс, який використовується суспільством;
- г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;
- д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

7. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

8. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

9. Ринок – це:

- а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;
- б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;
- в) сфера обміну товарами та послугами;
- г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;
- д) сфера обміну валюти.

10. Які зазначені функції не належать ринку?

- а) саморегулювання економіки;
- б) стимулювання;
- в) регулювання;
- г) інформування;
- д) правильної відповіді немає.

11. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

12. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

- а) чистий внутрішній продукт;
- б) номінальний валовий національний продукт;

- в) валові приватні інвестиції;
- г) валовий внутрішній продукт;
- д) чистий експорт.

13. До складу методів обчислення ВВП включають:

- а) виробничий метод або метод додаткової вартості;
- б) коефіцієнтний метод;
- в) економічно-математичний метод;
- г) комп'ютерний метод обробки даних;
- д) графічний метод.

14. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

15. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

16. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

17. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

18. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

19. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

20. Показником інфляції виступає:

- а) рівень реальної заробітної плати в Україні;
- б) рівень доходів домогосподарств в Україні;
- в) індекс споживчих цін;
- г) індекс зміни інвестиційних доходів країни;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 5

1. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

2. Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

3. Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

4. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

5. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;

г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;

д) формування психологічної структури особистості.

6. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;

б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;

в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;

г) розробку змістовності економічної політики;

д) правильної відповіді немає.

7. Економічні категорії – це:

а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;

б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;

в) методологія формування економічних критеріїв;

г) пакет економічних відносин;

д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

8. Загальні економічні закони – це:

а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;

б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;

в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;

г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;

д) правильної відповіді немає.

8. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

а) ведення домашнього господарства;

б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;

в) виробництво благ для задоволення потреб людей;

г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;

г) вірної відповіді немає.

9. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

10. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

11. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

12. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

13. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;
- д) правильної відповіді немає.

14. Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

15. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

16. Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;
- в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
- г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;

д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

17. Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;
- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

18. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

19. Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;
- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;
- д) правильної відповіді немає.

20. Непрацездатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 6

1. Назвіть ознаку ринку чистої монополії:

- а) контроль за цінами з боку монополіста;
- б) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- в) олігопольна взаємозалежність;
- г) реалізується однорідна продукція;
- д) присутність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів.

2. Які ознаки ринку олігополії?

- а) наявність на ринку єдиного продавця;
- б) наявність на ринку унікального товару, що не має замінників;
- в) наявність нецінової конкуренції;
- г) на ринку невелика кількість фірм, але кожна має суттєву частку ринку;
- д) правильної відповіді немає.

3. На ринкове ціноутворення олігополії впливає:

- а) загальна взаємозалежність монополістів;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) жорстка конкуренція;
- г) альтернативні угоди;
- д) правильної відповіді немає.

4. Вільна конкуренція стримується такими факторами, як:

- а) олігопольна взаємозалежність;
- б) бездоговірна змова монополістів;
- в) монополія;
- г) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- д) правильної відповіді немає.

5. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;

- г) збільшується;
- д) не змінюється.

6. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

7. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

8. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

9. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;

- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

10. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

11. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

12. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

13. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

14. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;

- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

15. За формою оподаткування податки поділяються на:

- а) прямі податки;
- б) податки на доходи;
- в) податки на споживання;
- г) податки на майно;
- д) місцеві податки.

16. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

17. Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

18. За своїм економічним змістом податки виражають:

- а) фінансові відносини комерційних партнерів;
- б) фінансові відносини між державою та учасниками господарського життя з метою створення централізованого фонду грошових коштів;

- в) фінансові відносини суб'єкта господарювання з колективом;
- д) правильної відповіді немає.

19. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

20. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;
- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 7

1. Ринкова рівновага – це:

- а) збільшення випуску товарів;
- б) зменшення випуску товарів;
- в) ціновий сегмент на споріднені товари;
- г) загальні ціни на ресурси;
- д) правильної відповіді немає.

2. Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

3. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

4. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

5. Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;
- д) закони концентрації промислового, торговельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

6. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

7. Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання

дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;

в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;

г) використання дефіцитних ресурсів;

д) низка економічних закономірностей.

8. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

а) висвітлює відносини між членами суспільства;

б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;

в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;

г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;

д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

9. Під впливом конкуренції відбувається:

а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;

б) раціональне використання ресурсів;

в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;

г) формування ринкової рівноваги;

д) нераціональне використання ресурсів.

10. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

а) інноваційна;

б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;

в) розподільча;

г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;

д) правильної відповіді немає.

11. Світове господарство – це:

а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;

- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

12. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

13. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

14. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

15. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної

діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;

г) група однорідних галузей;

д) правильної відповіді немає.

16. Сферу економіки утворює:

а) група однорідних галузей;

б) група галузей матеріального виробництва;

в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);

г) велика кількість промислових підприємств;

д) кілька промислових підприємств

17. До складу фінансових інститутів країни включають:

а) Державну фіскальну службу;

б) Рахункову палату Верховної Ради України;

в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;

г) Міжбанківську валютну біржу;

д) правильної відповіді немає.

18. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

а) Національний банк України;

б) Державне казначейство;

в) Фондова біржа;

г) страхові компанії;

д) брокерські компанії.

19. Державні цільові фонди – це:

а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;

б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;

в) державні позики та грошово-речові лотереї;

г) грошові заощадження населення;

д) правильної відповіді немає.

20. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

Варіант 8

1 Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;
- б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;
- в) механізм ринкової рівноваги;
- г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;
- д) зменшення обсягу попиту.

2. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;
- б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;
- в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;
- г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;
- д) правильної відповіді немає.

3. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;
- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

4. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємодоповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

5. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

6. Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;
- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;
- д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

7. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

8. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;

д) правильної відповіді немає.

9. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

10. Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

11. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

1 2. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

1 3. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних

країн;

в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;

г) відносини із зарубіжними партнерами;

д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

14. До матеріального виробництва національної економіки включають:

а) житлово-комунальне господарство;

б) галузь охорони здоров'я;

в) галузь громадського харчування;

г) сільське господарство;

д) галузь освіти та науки.

15. Представником нематеріального виробництва в національній економіці

є:

а) вантажний транспорт;

б) пасажирський транспорт;

в) рибництво та рибальство;

г) сільське господарство;

д) правильної відповіді немає.

16. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;

б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;

в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;

г) створення доходу нових корпорацій;

д) правильної відповіді немає.

17. Матеріальне виробництво – це:

а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;

б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;

в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;

г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;

д) правильної відповіді немає.

18. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

19. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;
- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

20. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 9

1. Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

2. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

3. До квазігрошей належать:

- а) розмінні банкноти;
- б) мідні монети;
- в) електронні депозити;
- г) векселі;
- д) іноземна валюта.

4. Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

5. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

6. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;

- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

7. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

8. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

- а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
- б) рух ринкових регуляторів;
- в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
- г) зменшення собівартості товару;
- д) збільшення собівартості товару.

9. Нецінові методи конкуренції – це:

- а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
- б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
- в) розширення збуту продукції підприємства;
- г) зменшення витрат на виготовлення товару;
- д) збільшення витрат на виготовлення товару.

10. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;

д) правильної відповіді немає.

11. Демпінг – це:

- а) вільне пересування товарів на світовому ринку;
- б) максимальний обсяг товарів, які можуть бути ввезені в країну протягом певного часу;
- в) вивезення товарів на світовий ринок за цінами, які нижчі внутрішніх;
- г) вивезення товарів зі світового ринку на основі перевищення квотного ліміту;
- д) правильної відповіді немає.

12. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

13. Міжнародна трудова міграція – це:

- а) процес організованого чи стихійного переміщення працездатного населення до інших країн;
- б) виїзд населення на заробітки до інших країн;
- в) вільне пересування комерційних партнерів на світовому ринку;
- г) рух населення, яке працює в іншій країні за трудовими угодами;
- д) правильної відповіді немає.

14. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;

д) диференційований товар монополіста.

15. Номінальний валовий національний продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у порівняльних цінах;
- в) ВВП у незмінних цінах;
- г) ВВП у ринкових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

16. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у ринкових цінах;
- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

17. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

18. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

19. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;

- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

20. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;
- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

Варіант 10

1. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

2. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

3. Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;
- в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;

д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

4. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

5. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

6. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

7. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

8. Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;
- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

9. Економічна тактика – це:

- а) довгострокова програма розвитку суспільства;
- б) програма розвитку суспільства на поточний рік;
- в) підвищення рівня життя народу;
- г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;
- д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

10. Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;
- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

11. Міжнародний рух капіталів (вивіз капіталу) – це:

- а) система відносин між державами щодо узгодження попиту й пропозиції світових трудових ресурсів;
- б) обмін між країнами знаннями, що дозволяють поліпшувати технологічні цикли;
- в) вилучення частини капіталу з національного обороту країни й застосування його в економічній діяльності іншої країни;
- г) система відносин транснаціональних корпорацій із комерційними

партнерами з питань вільної торгівлі;

д) правильної відповіді немає.

1 2.Ціна світового ринку – це:

а) ціна товару, який проходить через спеціальні економічні зони;

б) грошове вираження інтернаціональної вартості товару відповідної якості;

в) ціна товару сервісної зони (території з цільовим режимом підприємницької діяльності);

г) ціновий критерій експортно-імпортних операцій;

д) правильної відповіді немає.

1 3.До структури світового господарства за елементами не включають:

а) національні економіки країн світу;

б) міжнародні економічні відносини;

в) міжнародні транснаціональні корпорації;

г) міжнародні економічні організації;

д) правильної відповіді немає.

14. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

а) чистий внутрішній продукт;

б) номінальний валовий національний продукт;

в) валові приватні інвестиції;

г) валовий внутрішній продукт;

д) чистий експорт.

15. До складу методів обчислення ВВП включають:

а) виробничий метод або метод додаткової вартості;

б) коефіцієнтний метод;

в) економічно-математичний метод;

г) комп'ютерний метод обробки даних;

д) графічний метод.

16. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

а) товарів, які експортуються з країни;

б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;

- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

17. Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

18. Працевдатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

19. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працевдатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працевдатне населення знаходить роботу.

20. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;

- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

Варіант 11

1. Дефініція «гроші» визначає:

- а) економічне благо, що задовольняє суспільство;
- б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;
- в) продукт праці, який представлено на ринку;
- г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;
- д) особливу дію, яка представлена на ринку.

2. Економічними ресурсами вважаються:

- а) гроші;
- б) виробничі засоби;
- в) незавершене виробництво;
- г) нерозподілений прибуток;
- д) правильної відповіді немає.

3. Ефективність виробництва розглядається як:

- а) фінансові результати діяльності;
- б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;
- в) рентабельність виробництва;
- г) прибутковість основних фондів;
- д) податкові результати діяльності.

4. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;

- г) збільшується;
- д) не змінюється.

5. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

6. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;
- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

7. Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

8. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;
- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

9. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

10. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);
- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

11. Необхідність міжнародного поділу праці та його глибина визначаються:

- а) ступенем розвитку продуктивних сил суспільства;
- б) політикою національної економіки країн;
- в) тактикою зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;
- г) стратегією розвитку міжнародного співробітництва країн;
- д) правильної відповіді немає.

12. Експортними субсидіями є:

- а) цільовий платіж із бюджету країни;
- б) державні пільги, що надаються резидентами з метою підвищення конкурентоспроможності їхньої продукції на світовому ринку;
- в) кошти, виділені з резервного фонду країни для усунення збитків від стихійного лиха в зарубіжних країнах;
- г) допомога світовим організаціям торгівлі;
- д) нецільовий платіж із бюджету країни.

13. Причинами вивозу капіталу за кордон вважають:

- а) зростання ролі розвинутих країн у міжнародній торгівлі;
- б) поглиблення нееквівалентного обміну в міжнародній торгівлі;
- в) загострення суперечності на світовому ринку товарів і послуг;
- г) підвищення питомої ваги послуг у світовому товарообороті;
- д) правильної відповіді немає.

14. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

15. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

16. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;

д) правильної відповіді немає.

17. Безробіття визначають як:

- а) різницю між кількістю економічно активного населення та кількістю зайнятого населення;
- б) різницю між працездатним населенням та пенсіонерами за віком;
- в) різницю між економічно активним населенням та особами, що не досягли працездатного віку;
- г) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, зайнятими домашнім господарством;
- д) різницю між кількістю економічно активного населення та особами, позбавленими волі.

18. Природне безробіття складається з:

- а) працездатного та непрацездатного населення;
- б) економічно активного й неактивного населення;
- в) фракційного та структурного безробіття;
- г) найманих працівників та пенсіонерів за віком;
- д) пенсіонерів за віком.

19. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

20. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;

- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 12

1. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

- а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
- б) рух ринкових регуляторів;
- в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
- г) зменшення собівартості товару;
- д) збільшення собівартості товару.

2. Нецінові методи конкуренції – це:

- а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
- б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
- в) розширення збуту продукції підприємства;
- г) зменшення витрат на виготовлення товару;
- д) збільшення витрат на виготовлення товару.

3. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

4. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;

- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

5. Грошовий обіг – це:

- а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;
- б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;
- в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- г) сукупність грошової маси на руках населення країни;
- д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

6. Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними індивідами та групами;
- в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;
- г) використання дефіцитних ресурсів;
- д) низка економічних закономірностей.

7. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

- а) висвітлює відносини між членами суспільства;
- б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;
- в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;
- г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;
- д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

8. Економічна політика держави – це:

- а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;
- б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;

- в) наука про забезпечення людиною свого життя;
- г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;
- д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

9. Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

10. Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;
- д) закони концентрації промислового, торгівельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

11. До форм здійснення міжнародного руху капіталів належать:

- а) експортні субсидії;
- б) нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- в) тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі;
- г) позичковий капітал (міжнародний проект);
- д) правильної відповіді немає.

12. До форм міжнародної міграції робочої сили не належать:

- а) безповоротна;
- б) тимчасова;
- в) маятникова (човникова);
- г) сезонна;
- д) правильної відповіді немає.

13. Міжнародне ліцензування в розповсюдженні нових технологій виступає в такій формі, як:

- а) торгівля (передача) ліцензій на винаходи, патенти, технології й под.
- б) передача ліцензії на проведення діяльності експортеру;
- в) передача ліцензії на проведення діяльності імпортеру;
- г) торгівля (передача) ліцензії на ноу-хау;
- д) правильної відповіді немає.

14. Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;
- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;
- д) правильної відповіді немає.

15. Непрацездатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

16. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

17. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;

г) соціально-економічне життя суспільства;

д) правильної відповіді немає.

18. Валовий корпоративний прибуток – це:

а) дохід від підприємницького сектору країни;

б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;

в) прибуток від адаптації інвестиційних проектів країни в соціальній сфері;

г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;

д) дохід від державного сектору країни.

19. До складу основних ознак національної економіки не включають:

а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;

б) національний ринок з єдиною грошовою системою;

в) загальну систему економічного суверенітету;

г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;

д) правильної відповіді немає.

20. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні показники, як:

а) виторг від реалізації продукції (товарів);

б) чистий внутрішній продукт;

в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;

г) валові приватні інвестиції;

д) виторг від наданих послуг.

Варіант 13

1. Складовими загально філософських методів економічної теорії є:

а) метод синтезу;

б) метод комп'ютерної обробки даних;

в) метод моделювання;

г) метод математичного програмування;

д) графічний метод.

2. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

3. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;
- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

4. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

5. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

6. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

7. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

8. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;
- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

9. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємодоповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

10. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;
- б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;
- в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;
- г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна

використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;

д) правильної відповіді немає.

11. Валютна інтервенція – це:

а) заходи держави щодо регулювання курсу національної валюти;

б) втручання центрального банку країни в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти;

в) офіційне зниження курсу національної валюти;

г) офіційне підвищення курсу національної валюти;

д) здатність національної валюти вільно обмінюватись на валюти інших країн.

12. Які види операцій на валютних ринках зараховують до поточних?

а) форвардні;

б) ф'ючерсні;

в) «Своп»;

г) «Спот»;

д) опціонні.

13. Терміновими видами валютних операцій є:

а) валютний опціон;

б) «Тод»;

в) «Том»;

г) «Спот»;

д) хеджування.

14. Представником нематеріального виробництва в національній економіці є:

а) вантажний транспорт;

б) пасажирський транспорт;

в) рибництво та рибальство;

г) сільське господарство;

д) правильної відповіді немає.

15. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;

- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

16. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

17. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
- д) диференційований товар монополіста.

18. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

19. Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;

- в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
- г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;
- д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

20. Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;
- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

Варіант 14

1. Макроекономіка вивчає:

- а) комплекс народного господарства ;
- б) функціонування економічних процесів;
- в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;
- г) загальні закономірності управлінських циклів;
- д) поведінку окремих підприємств.

2. Мікроекономіка вивчає:

- а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;
- б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
- в) продуктивні сили;
- г) ресурси держави;
- д) економічні процеси на рівні країни.

3. До спеціалізованих методів економічної теорії належать:

- а) методи аналізу та синтезу;
- б) метод абстракції;

- в) метод логіки;
- г) метод діалектичного матеріалізму;
- д) методи моделювання та комп'ютерної обробки тощо.

4. Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

5. Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

6. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;
- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

7. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

8. Ринок – це:

- а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;
- б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;
- в) сфера обміну товарами та послугами;
- г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;
- д) сфера обміну валюти.

9. Які зазначені функції не належать ринку?

- а) саморегулювання економіки;
- б) стимулювання;
- в) регулювання;
- г) інформування;
- д) правильної відповіді немає.

10. Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;
- б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;
- в) механізм ринкової рівноваги;
- г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;
- д) зменшення обсягу попиту.

11. Національна економіка – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;
- б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;
- в) сукупність галузей народного господарства країни;
- г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;
- д) сукупність галузей іноземного господарства.

12. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному

періоді;

- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

13. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

14. Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
- д) збільшення купівельної спроможності грошей.

15. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

16. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;

- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

17. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

18. Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;
- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

19. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

20. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

Варіант 15

1. Цінова дискримінація – це:

- а) рівень реалізації цінової політики держави;
- б) величина вартості товарів на ринку;
- в) цінова політика в галузях економіки;
- г) установлення різних цін на один і той же товар для різних покупців;
- д) установлення однакових цін на один і той же товар для різних покупців.

2. Які ознаки не належать до ринку досконалої конкуренції?

- а) реалізується однорідна продукція;
- б) повна інформативність стосовно цін продавців;
- в) повна незалежність форм одна від одної;
- г) відсутність нецінової конкуренції;
- д) правильної відповіді немає.

3. Назвіть ознаку ринку чистої монополії:

- а) контроль за цінами з боку монополіста;
- б) наявні суттєві бар'єри входу на ринок;
- в) олігопольна взаємозалежність;
- г) реалізується однорідна продукція;
- д) присутність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів

4. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;

- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

5. Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

6. Ринкова рівновага – це:

- а) збільшення випуску товарів;
- б) зменшення випуску товарів;
- в) ціновий сегмент на споріднені товари;
- г) загальні ціни на ресурси;
- д) правильної відповіді немає.

7. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

8. Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

9. Закон вартості трактується як:

а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;

б) результат продуктивності праці суспільства;

в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;

г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;

д) свобода економічних дій.

10. Економічна тактика – це:

а) довгострокова програма розвитку суспільства;

б) програма розвитку суспільства на поточний рік;

в) підвищення рівня життя народу;

г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;

д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

11. До складу фінансових інститутів країни включають:

а) Державну фіскальну службу;

б) Рахункову палату Верховної Ради України;

в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;

г) Міжбанківську валютну біржу;

д) правильної відповіді немає.

12. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

а) Національний банк України;

б) Державне казначейство;

в) Фондова біржа;

г) страхові компанії;

д) брокерські компанії.

13. Державні цільові фонди – це:

а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;

- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

14. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

15. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

16. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;
- д) правильної відповіді немає.

17. Неочікувана інфляція є результатом:

- а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;
- б) зниження безробіття;
- в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;
- г) падіння виробництва в промисловості;
- д) правильної відповіді немає.

18. Антиінфляційна політика – це:

- а) скорочення товарного забезпечення;
- б) скорочення робочих місць у промисловості;
- в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;
- г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

19. Світове господарство – це:

- а) сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва;
- б) сукупність міжнародних інтегральних об'єднань;
- в) сукупність транснаціональних компаній;
- г) сукупність суб'єктів зарубіжних корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

20. Основою світового господарства є:

- а) національні економіки країн світу;
- б) міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва, а також інтернаціоналізація господарського життя;
- в) виникнення економіки відкритого типу;
- г) зростання кількості міжнародних суб'єктів господарювання;
- д) національна економіка країни.

Варіант 16

1. Виробничі відносини – це:

- а) трудова угода;
- б) комплекс стосунків колективу з профспілковим комітетом підприємства;
- в) взаємозв'язок із комерційним партнером;
- г) увесь комплекс стосунків між людьми та засобами виробництва, що виникають у процесах вироблення продукції, її розподілу, обміну та споживання;

д) розподіл споживчих і виробничих благ.

2. Об'єктом дослідження економічної теорії є:

- а) чинники та умови функціонування виробничого циклу;
- б) комплекс народного господарства;
- в) функціонування економічних процесів;
- г) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- д) правильної відповіді немає.

3. Предметом економічної теорії є:

- а) вивчення взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин з метою організації ефективної системи господарювання;
- б) функціонування економічних процесів;
- в) продуктивні сили;
- г) сфера діяльності колективу підприємства;
- д) правильної відповіді немає.

4. Політекономія вивчає:

- а) стосунки між людьми;
- б) засоби виробництва;
- в) продуктивні сили;
- г) загальні закономірності економічних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

5. У товарному виробництві благо виступає у формі:

- а) товару;
- б) ресурсу;
- в) грошей;
- г) продукту;
- д) людини.

6. Які ознаки не належать до натурального виробництва?

- а) універсализація праці;
- б) відсутність обміну виготовленими благами;
- в) базується на ручній праці;

- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) правильної відповіді немає.

7. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

8. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

9. Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;
- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;
- д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

10. Цінова конкуренція спрямована на:

- а) задоволення вподобань споживачів;
- б) очікування змін курсу валют;
- в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;
- г) суперництво та економічне домінування;
- д) очікування змін податків.

11. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;

- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

12. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

13. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

14. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

15. У міжнародній практиці застосовуються такі напрямки антиінфляційної політики, як:

- а) емісія паперових грошей та швидкість їхнього обертання;
- б) монополізація виробничих циклів пріоритетних галузей економіки;

- в) зміна фінансової та банківської політики;
- г) дефляційна політика (регулювання попиту);
- д) зміна кредитної політики.

16. Безробіття розглядається як:

- а) довгострокові циклічні коливання на ринку праці;
- б) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- в) стан економіки з падінням обсягів виробництва;
- г) падіння індексу заробітної плати в економіці;
- д) правильної відповіді немає.

17. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

18. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

19. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;

- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;
- д) правильної відповіді немає.

20. Показником інфляції виступає:

- а) рівень реальної заробітної плати в Україні;
- б) рівень доходів домогосподарств в Україні;
- в) індекс споживчих цін;
- г) індекс зміни інвестиційних доходів країни;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 17

1. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;
- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- д) вірної відповіді немає.

2. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

3. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;

- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;
- г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;
- д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Основною ознакою натурального виробництва є:

- а) соціальна ефективність;
- б) розширення виробничих можливостей суспільства;
- в) замкнутість економічної діяльності;
- г) продуктивна праця;
- д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

6. Економічне благо – це:

- а) задоволення потреб суспільства;
- б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;
- в) праця, утілена в товари;
- г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;
- д) замкнутість економічної діяльності.

7. Товар – це:

- а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва

матеріальних і нематеріальних благ;

б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;

в) ресурс, який використовується суспільством;

г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;

д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

8. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

а) ринок товарів;

б) ринок підприємницьких здібностей;

в) ринок послуг;

г) ринок технологій;

д) ринок валюти.

9. Ринок технологій представляє:

а) ринок засобів виробництва;

б) ринок споживчих товарів;

в) ринок надання різноманітних послуг;

г) ринок ресурсів;

д) ринок кримінальних послуг.

10. Попит – це:

а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;

б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;

в) визначення стану ринку ресурсів;

г) установлення оптимальної ціни товару;

д) бажання продавців продати певну кількість товару.

11. Демпінг – це:

а) вільне пересування товарів на світовому ринку;

б) максимальний обсяг товарів, які можуть бути ввезені в країну протягом певного часу;

- в) вивезення товарів на світовий ринок за цінами, які нижчі внутрішніх;
- г) вивезення товарів зі світового ринку на основі перевищення квотного ліміту;
- д) правильної відповіді немає.

12. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

13. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

14. Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

15. За своїм економічним змістом податки виражають:

- а) фінансові відносини комерційних партнерів;
- б) фінансові відносини між державою та учасниками господарського життя з метою створення централізованого фонду грошових коштів;

- в) фінансові відносини суб'єкта господарювання з колективом;
- д) правильної відповіді немає.

16. Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

17. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;
- в) податків і зборів;
- г) субвенції;
- д) перерозподілу доходів.

18. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проєктів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

19. До складу основних ознак національної економіки не включають:

- а) тісні економічні зв'язки між суб'єктами господарювання;
- б) національний ринок з єдиною грошовою системою;
- в) загальну систему економічного суверенітету;
- г) спільне для всіх суб'єктів економічне середовище;
- д) правильної відповіді немає.

20. Система національних рахунків включає такі основні макроекономічні

показники, як:

- а) виторг від реалізації продукції (товарів);
- б) чистий внутрішній продукт;
- в) рентні платежі від наймання ресурсів в оренду;
- г) валові приватні інвестиції;
- д) виторг від наданих послуг

Варіант 18

1. Негативними наслідками конкуренції є:

- а) упровадження інновацій;
- б) розвиток певного виду галузі;
- в) монополізація пріоритетних галузей економіки;
- г) розвиток національної економіки;
- д) підвищення якості продукції.

2. Ринкова рівновага – це:

- а) збільшення випуску товарів;
- б) зменшення випуску товарів;
- в) ціновий сегмент на споріднені товари;
- г) загальні ціни на ресурси;
- д) правильної відповіді немає.

3. Ринок досконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому конкурують декілька фірм;
- б) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними, кожен з яких діє незалежно та має невелику частку в загальній пропозиції;
- в) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- г) домовленість фірм про конкуренцію з юридичними обмеженнями;
- д) ринок, на якому немає конкуренції.

4. Ринок недосконалої конкуренції – це:

- а) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами (монополія, недостатня інформація, зовнішні фактори);

- б) здатність монополістів домовлятися між собою;
- в) домовленість між конкуруючими підприємствами;
- г) ринок, на якому всі продавці є достатньо конкурентними;
- д) правильної відповіді немає.

5. Монополія – це:

- а) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- б) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм;
- в) фірма або група фірм, які займають домінуюче положення на ринку, що дозволяє їм контролювати ціни;
- г) захищеність від конкурентів ціновою політикою;
- д) ринок, на якому конкурують декілька фірм.

6. Олігопольний ринок – це:

- а) ринок, на якому конкурують одна з одною лише декілька фірм, кожна з яких має загальний сегмент (частку) ринку;
- б) ринок вільної конкуренції;
- в) відкрита змова монополістів;
- г) угоди між фірмами - олігополістами про ціни, які публічно неоголошені;
- д) внутрішньогалузева конкуренція.

7. Природною монополією є:

- а) залежність ціни від попиту на продукцію;
- б) ринок, на якому вільна конкуренція стримується певними факторами;
- в) галузь, у якій довгострокові середні витрати виробництва досягають мінімуму лише за умови, коли одна фірма обслуговує весь ринок;
- г) домовленість між фірмами - олігополістами про ціни та поділ ринку;
- д) правильної відповіді немає.

8. Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями

виробництва;

д) з'ясування взаємодії виробника та споживача.

9. Загальний ринок включає такі складові, як:

а) закон попиту;

б) ринок ресурсів;

в) засоби виробництва;

г) асортимент продукції та товару;

д) закон вартості.

10. До квазігрошей належать:

а) розмінні банкноти;

б) мідні монети;

в) електронні депозити;

г) векселі;

д) іноземна валюта.

11. Фінансова система визначається як:

а) сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення;

б) власна фінансова база країни;

в) бюджетний фонд країни;

г) основа фінансових відносин між країною та суб'єктами господарювання;

д) основа фінансових відносин між країною та населенням.

12. До основних суб'єктів фінансових відносин належать:

а) платник податків;

б) кредитор;

в) держава та суб'єкти господарювання;

г) фінансові інститути;

д) фізичні особи.

13. Одним із основних напрямів дії державних фінансів є:

а) вирішення фінансових завдань з оподаткування;

б) узгодження інтересів усіх членів суспільства й секторів економіки;

- в) діяльність фінансового ринку;
- г) формування фондів фінансових ресурсів;
- д) узгодження інтересів кримінальних структур.

14. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

15. Суб'єктами світового господарства виступають:

- а) приватні господарства зарубіжних країн;
- б) юридичні особи країн світу;
- в) фондові біржі світу;
- г) транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання;
- д) фізичні особи країни.

16. Відносини між окремими елементами світового господарства можуть здійснюватися на:

- а) міжнародному рівні;
- б) транснаціональному рівні;
- в) міжнародному та транснаціональному рівнях;
- г) рівні міжнародних інтеграційних об'єднань;
- д) правильної відповіді немає.

17. Для виділення підсистем світового господарства обирають такі критерії, як:

- а) рівень економічного розвитку країн світу;
- б) оцінка фінансової стійкості транснаціональних компаній;
- в) оцінка прибутковості міжнародних інтеграційних об'єднань;
- г) ліквідність юридичних осіб різних країн;
- д) правильної відповіді немає.

1 8. Міжнародні економічні відносини – це:

- а) валютно-фінансові зв'язки країн світу;
- б) господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн;
- в) відносини з міжнародними інтеграційними об'єднаннями;
- г) відносини із зарубіжними партнерами;
- д) внутрішні державні господарські відносини між юридичними та фізичними особами.

19. Працездатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

20. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

Варіант 19

1. Світоглядна функція економічної теорії обумовлена тим, що:

- а) висвітлює відносини між членами суспільства;
- б) регулює відносини на міжнародному ринку праці;
- в) економічна теорія сукупно з практичним досвідом і переконаннями є

одним з основних необхідних елементів формування економічного мислення;

г) висвітлює рух економічного життя в суспільстві;

д) висвітлює відносини між членами сім'ї.

2. Економічна політика держави – це:

а) наука про спосіб використання дефіцитних ресурсів;

б) певні дії людей, котрі пов'язані з політичним розвитком суспільства;

в) наука про забезпечення людиною свого життя;

г) діяльність, що пов'язана з грошовими угодами;

д) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни; основні завдання, засоби їхнього досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їхньої реалізації.

3. Економічна тактика – це:

а) довгострокова програма розвитку суспільства;

б) програма розвитку суспільства на поточний рік;

в) підвищення рівня життя народу;

г) комплекс конкретних короткострокових і середньострокових заходів, які спрямовані на дослідження загальної стратегічної мети;

д) обсяг ресурсів, витрачених на виробництво

4. Грошовий обіг – це:

а) сукупність усіх грошових платежів у народному господарстві;

б) сукупність грошової маси на безготівкових рахунках;

в) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;

г) сукупність грошової маси на руках населення країни;

д) сукупність усіх платежів у кримінальному обігу.

5. Цінова конкуренція спрямована на:

а) задоволення вподобань споживачів;

б) очікування змін курсу валют;

в) отримання конкурентних переваг за допомогою маніпулювання цінами;

г) суперництво та економічне домінування;

д) очікування змін податків.

6. Нецінова конкуренція спрямована на:

- а) змагання між виробниками;
- б) збільшення пропозицій певного виду товару;
- в) зниження податкового тиску;
- г) удосконалення технології випуску товару;
- д) правильної відповіді немає.

7. Позитивними наслідками конкуренції вважають:

- а) підвищення якості продукції та зниження її ціни;
- б) монополізацію окремих галузей;
- в) наближення до банкрутства;
- г) зміни цінової позиції на базі коливання валют;
- д) підвищення ціни на продукцію.

8. Залежно від умов функціонування підприємства до форм конкуренції не належить:

- а) вільна (досконала);
- б) недосконала;
- в) внутрішньогалузева;
- г) міжгалузева;
- д) правильної відповіді немає.

9. Під впливом конкуренції відбувається:

- а) переміщення капіталів із галузей з низькими цінами до галузей з високими цінами;
- б) раціональне використання ресурсів;
- в) ефективний розподіл обмежених ресурсів між галузями;
- г) формування ринкової рівноваги;
- д) нераціональне використання ресурсів.

10. Назвіть функції, які не належать до конкуренції:

- а) інноваційна;
- б) фактор формування ринкової рівноваги й рівноважної ціни;

- в) розподільча;
- г) сприяння поєднанню приватних і суспільних економічних інтересів;
- д) правильної відповіді немає.

11. Міжнародна торгівля є:

- а) експортом товарів;
- б) отриманням товарів від зарубіжного партнера;
- в) переміщенням капіталу за межі країн;
- г) будь-якою міжнародною обмінною діяльністю товарами, послугами та іншими результатами людської праці;
- д) правильної відповіді немає.

12. Міжнародна трудова міграція – це:

- а) процес організованого чи стихійного переміщення працездатного населення до інших країн;
- б) виїзд населення на заробітки до інших країн;
- в) вільне пересування комерційних партнерів на світовому ринку;
- г) рух населення, яке працює в іншій країні за трудовими угодами;
- д) правильної відповіді немає.

13. До складу фінансових інститутів країни включають:

- а) Державну фіскальну службу;
- б) Рахункову палату Верховної Ради України;
- в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;
- г) Міжбанківську валютну біржу;
- д) правильної відповіді немає.

14. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

- а) Національний банк України;
- б) Державне казначейство;
- в) Фондова біржа;
- г) страхові компанії;
- д) брокерські компанії.

15. Державні цільові фонди – це:

- а) фонди грошових коштів, які мають цільове призначення й знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади;
- б) сукупність накопичень у Пенсійному фонді України;
- в) державні позики та грошово-речові лотереї;
- г) грошові заощадження населення;
- д) правильної відповіді немає.

16. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

17. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

18. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;

- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

19. Валовий корпоративний прибуток – це:

- а) дохід від підприємницького сектору країни;
- б) частка валової вартості, що залишається у виробників після відшкодування витрат на заробітну плату й чистих неприбуткових податків;
- в) прибуток від адаптації інвестиційних проєктів країни в соціальній сфері;
- г) дохід, що отримують домашні господарства, індивідуальні підприємці від функціонування некорпоративних підприємств;
- д) дохід від державного сектору країни.

20 Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 20

1. Закон Оукена представляє такий вид економічних законів, як:

- а) специфічні;
- б) соціальні;
- в) загальні;
- г) кримінальні;
- д) стадійні.

2. Економічна теорія – це:

- а) правила поліпшення життя народу;
- б) наука про те, як люди й суспільство обирають спосіб використання дефіцитних ресурсів, щоб виготовити з їхньою допомогою різні товари та послуги, поділити їх зараз або в майбутньому для споживання між різними

індивідами та групами;

в) певні дії людей, які пов'язані зі створенням і використанням матеріальних благ;

г) використання дефіцитних ресурсів;

д) низка економічних закономірностей.

3. Дефініція «гроші» визначає:

а) економічне благо, що задовольняє суспільство;

б) ресурс, що використовується в операціях купівлі-продажу;

в) продукт праці, який представлено на ринку;

г) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента під час обміну товарів;

д) особливу дію, яка представлена на ринку.

4. Економічними ресурсами вважаються:

а) гроші;

б) виробничі засоби;

в) незавершене виробництво;

г) нерозподілений прибуток;

д) правильної відповіді немає.

5. Ефективність виробництва розглядається як:

а) фінансові результати діяльності;

б) результативність, що виявляється у співставленні благ із затраченими на їхнє виробництво ресурсами;

в) рентабельність виробництва;

г) прибутковість основних фондів;

д) податкові результати діяльності.

6. До квазігрошей належать:

а) розмінні банкноти;

б) мідні монети;

в) електронні депозити;

г) векселі;

д) іноземна валюта.

7. Неціновими факторами, котрі впливають на пропозицію, вважають:

- а) зміни цін на взаємозамінні та взаємо доповнені товари;
- б) смаки споживачів товару;
- в) грошові доходи споживачів;
- г) ціну на споріднені товари;
- д) ціну на комплектуючі товари.

8. З боку пропозиції ціна виконує таку функцію:

- а) регулюючу;
- б) пізнавальну;
- в) стимулюючу;
- г) наукову;
- д) кримінальну.

9. Ціна – це:

- а) сукупні грошові доходи населення;
- б) обсяг грошових коштів, за якими товар реалізовується на ринку;
- в) вираження собівартості товару;
- г) рівень якості товару чи послуги;
- д) грошова одиниця, що використовується як засіб розрахунку в торгових операціях.

10. Нецінові методи конкуренції – це:

- а) можливості одержувати більші в порівнянні з іншими підприємствами доходи;
- б) засоби забезпечення своїх інтересів, що безпосередньо не пов'язані зі зміною ціни;
- в) розширення збуту продукції підприємства;
- г) зменшення витрат на виготовлення товару;
- д) збільшення витрат на виготовлення товару.

11. Податкова система є:

- а) сукупністю принципів оподаткування, окремих видів податків і зборів у

- їхній взаємодії, що функціонують відповідно до чинного законодавства;
- б) примусовим платежем, який держава стягує з юридичних та фізичних осіб;
 - в) сукупністю фінансових відносин суспільства та інституцій;
 - г) свідомим маніпулюванням податками та урядовими видатками з метою зміни обсягу ВВП зайнятості й контролю над інфляцією;
 - д) капіталом, укладеним в інвестиційні проекти.

12. Податки – це:

- а) національний дохід країни;
- б) державні грошові ресурси;
- в) обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджету, що здійснюються на умовах та в порядку, визначеному законодавчими актами держави;
- г) грошові фонди юридичних і фізичних осіб;
- д) дохід населення.

13. Фіскальна функція податків – це:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) виконання Державного бюджету;
- в) збільшення обсягів споживання;
- г) раціональне використання ресурсів країни;
- д) зменшення обсягів споживання.

14. Валютна інтервенція – це:

- а) заходи держави щодо регулювання курсу національної валюти;
- б) втручання центрального банку країни в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти;
- в) офіційне зниження курсу національної валюти;
- г) офіційне підвищення курсу національної валюти;
- д) здатність національної валюти вільно обмінюватись на валюти інших країн.

15. Які види операцій на валютних ринках зараховують до поточних?

- а) форвардні;

- б) ф'ючерсні;
- в) «Своп»;
- г) «Спот»;
- д) опціонні.

16. Терміновими видами валютних операцій є:

- а) валютний опціон;
- б) «Тод»;
- в) «Том»;
- г) «Спот»;
- д) хеджування.

17. Непрацевдатним населенням вважають:

- а) осіб, що втратили надію на роботу й перестали її шукати;
- б) осіб, у яких немає потреби працювати;
- в) осіб, зайнятих домашнім господарством;
- г) осіб з вадами, що виключають можливість працювати;
- д) правильної відповіді немає.

18. До економічно активного населення країни належать:

- а) особи, яким немає потреби працювати;
- б) військовослужбовці;
- в) особи, що перестали шукати роботу;
- г) студенти денної форми навчання в закладах освіти;
- д) студенти заочної форми навчання в закладах освіти.

19. З природним безробіттям пов'язана:

- а) повна зайнятість;
- б) природна норма безробіття;
- в) величина резерву готової робочої сили;
- г) соціально-економічне життя суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

20. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного

управління;

- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

Варіант 21

1. Економічні категорії – це:

- а) визначені та зафіксовані в часі постійно повторювані події в суспільстві;
- б) аналіз процесу формування економічної політики в суспільстві;
- в) методологія формування економічних критеріїв;
- г) пакет економічних відносин;
- д) теоретичні, абстрактні, логічні поняття, котрі загалом відображають основні, суттєві властивості економічних процесів та явищ і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи.

2. Загальні економічні закони – це:

- а) логічні базові теоретичні поняття у сфері економіки;
- б) базові положення для формування економічної моралі в суспільстві;
- в) закони, що застосовують у конкретній сфері господарської діяльності;
- г) закони, що стосуються всіх аспектів економічної діяльності суспільства;
- д) правильної відповіді немає.

3. Специфічними законами економічної теорії є:

- а) закони, що формують економічну політику розвитку суспільства;
- б) закони вартості та грошового обігу;
- в) закон попиту й пропозиції;
- г) закон обмеженості ресурсів;
- д) закони концентрації промислового, торговельного, індивідуального, позичкового капіталу та ін.

4. Перевищення грошей в обміні призведе до:

- а) зниження цін на товари;
- б) зростання цін на товари;
- в) дефіциту товару на ринку попиту й пропозиції;
- г) затоварювання ринкового середовища;
- д) рівноваги на ринковому середовищі.

5. Корисність – це:

- а) якісний параметр товару;
- б) благо, яке здатне задовольнити людські потреби;
- в) певна сукупність властивостей блага, яка існує об'єктивно й здатна задовольнити якусь потребу особи;
- г) праця, утілена в товарах;
- д) благо, яке не задовольняє людські потреби.

6. Закон вартості трактується як:

- а) закон, згідно з яким обмін товарів повинен відбуватися на еквівалентній основі, тобто відповідно до величини вартості (цінності) обмінюваних товарів;
- б) результат продуктивності праці суспільства;
- в) кількість затраченої праці на виготовлення товару;
- г) суспільно необхідні витрати на випуск товару;
- д) свобода економічних дій.

7. У яких випадках обсяг попиту збільшується?

- а) відбувається адаптація інноваційних технологій;
- б) ціновий сегмент знижується;
- в) ціновий сегмент збільшується;
- г) при введенні інвестиційного проекту з позиції випуску товарів штучного асортименту;
- д) при збільшенні податків.

8. Пропозиція – це:

- а) смаки та уподобання споживачів;

- б) кількість споживачів, котрі купують товар;
- в) ціна на споріднені товари;
- г) кількість товару, яку здатний виробити й запропонувати для продажу виробник при кожному з можливих рівнів цін;
- д) кількість продукту, який споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу й у певному місці.

9. До складу нецінових факторів, які чинять вплив на попит, включають:

- а) ціни на ресурси;
- б) очікування;
- в) податки;
- г) кількість продавців;
- д) правильної відповіді немає.

10. Зміст цінового методу конкуренції передбачає:

- а) вивчення взаємодії попиту й пропозиції;
- б) рух ринкових регуляторів;
- в) зниження ціни, розширення збуту продукції, збільшення доходу та реалізацію інтересів підприємства;
- г) зменшення собівартості товару;
- д) збільшення собівартості товару.

11. Інфляція є результатом:

- а) стійкого підвищення рівня цін;
- б) порушення рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) збільшення обсягу грошової маси в країні;
- г) покриття дефіциту Державного бюджету;
- д) правильної відповіді немає.

12. До складу негативних наслідків інфляції не включають:

- а) знецінені грошові заощадження населення;
- б) зниження реальної процентної ставки;
- в) зниження трудової інвестиційної мотивації;
- г) зниження реального значення заробітної плати та фіксованих доходів;

д) правильної відповіді немає.

13. Неочікувана інфляція є результатом:

а) непередбачених змін в економіці, наслідком виникнення незапланованих змін у сукупному попиті та сукупній пропозиції;

б) зниження безробіття;

в) очікуваного зростання цін на ринку попиту та пропозиції;

г) падіння виробництва в промисловості;

д) правильної відповіді немає.

14. Антиінфляційна політика – це:

а) скорочення товарного забезпечення;

б) скорочення робочих місць у промисловості;

в) комплекс відповідних заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією;

г) комплекс заходів країни у сфері покращення інвестиційних процесів;

д) правильної відповіді немає.

15. Валові інвестиції є:

а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;

б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;

в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;

г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;

д) правильної відповіді немає.

16. Національна економіка – це:

а) загальна вартість благ, що виробляються в країні;

б) система взаємопов'язаної економічної діяльності з притаманною їй взаємодією механізмів регулювання, що історично склалася в межах країни;

в) сукупність галузей народного господарства країни;

г) сукупність доходів виробничої та невиробничої сфери;

д) сукупність галузей іноземного господарства.

17. Галуззю економіки є:

а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;

б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;

в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;

г) група однорідних галузей;

д) правильної відповіді немає.

18. Сферу економіки утворює:

а) група однорідних галузей;

б) група галузей матеріального виробництва;

в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);

г) велика кількість промислових підприємств;

д) кілька промислових підприємств.

19. До складу фінансових інститутів країни включають:

а) Державну фіскальну службу;

б) Рахункову палату Верховної Ради України;

в) Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю;

г) Міжбанківську валютну біржу;

д) правильної відповіді немає.

20. Складовими органів управління фінансовою системою країни виступають:

а) Національний банк України;

б) Державне казначейство;

в) Фондова біржа;

г) страхові компанії;

д) брокерські компанії.

Варіант 22

1. Складовими загально - філософських методів економічної теорії є:

- а) метод синтезу;
- б) метод комп'ютерної обробки даних;
- в) метод моделювання;
- г) метод математичного програмування;
- д) графічний метод.

2. Методологічна функція економічної теорії – це:

- а) формування економічної моралі;
- б) розробка ключових складових економічної політики;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) формування передумов для передбачення економічних процесів у майбутньому;
- д) формування психологічної структури особистості.

3. Прогностична функція економічної теорії передбачає:

- а) формування економічної моралі та принципів взаємодії з іншими суб'єктами економіки;
- б) створення передумови для передбачення економічних процесів у майбутньому з метою спрямування їх у правильному напрямі;
- в) формування методологічних засад для решти інших економічних наук;
- г) розробку змістовності економічної політики;
- д) правильної відповіді немає.

4. Згідно з номіналістичною (раціоналістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між людьми про введення спеціального інструмента для здійснення обміну товарів;
- б) розрахункова одиниця під час продажу товару;
- в) інструмент оцінки суспільної праці;
- г) критерій корисності товарної одиниці;
- д) розрахункова одиниця під час купівлі товару.

5. Згідно з еволюційною (металістичною) концепцією, в економічній теорії гроші трактуються як:

- а) результат домовленості між споживачами товарів;
- б) результат стихійного розвитку товарного виробництва й обміну товарів;
- в) інструмент оцінювання рівня корисності товару;
- г) спеціальний критерій ринку попиту й пропозиції;
- д) результат домовленості між політичними діячами.

6. Укажіть функції, які не належать до характеристики грошей як економічної категорії:

- а) міра вартості;
- б) засоби обігу;
- в) засоби платежу;
- г) засоби нагромадження;
- д) правильної відповіді немає.

7. Попит – це:

- а) досягнення пропорцій між виробництвом різних товарів;
- б) платоспроможна потреба, бажання покупців придбати певну кількість товару при кожному з можливих рівнів цін;
- в) визначення стану ринку ресурсів;
- г) установлення оптимальної ціни товару;
- д) бажання продавців продати певну кількість товару.

8. При зростанні ціни обсяг попиту:

- а) визначає бажання покупців;
- б) установлює рівень інноваційних рішень;
- в) зменшується;
- г) збільшується;
- д) не змінюється.

9. Конкуренція – це:

- а) співвідношення взаємозалежності та економічного суперництва між суб'єктами ринку;

- б) взаємодія попиту, пропозиції й ціни;
- в) механізм ринкової рівноваги;
- г) зменшення обсягу пропозиції під дією нецінових факторів;
- д) зменшення обсягу попиту.

10. Які умови не відповідають здійсненню конкуренції?

- а) наявність на ринку певного числа економічно незалежних виробників товарів та їхніх споживачів;
- б) свобода вибору господарської діяльності виробників і покупців;
- в) можливість доступу до ринку будь-якого суб'єкта ринкових відносин;
- г) наявність достатньої кількості вільних економічних ресурсів, які можна використовувати для збільшення виробництва тих чи інших товарів;
- д) правильної відповіді немає.

11. До матеріального виробництва національної економіки включають:

- а) житлово-комунальне господарство;
- б) галузь охорони здоров'я;
- в) галузь громадського харчування;
- г) сільське господарство;
- д) галузь освіти та науки.

12. Представником нематеріального виробництва в національній економіці є:

- а) вантажний транспорт;
- б) пасажирський транспорт;
- в) рибництво та рибальство;
- г) сільське господарство;
- д) правильної відповіді немає.

13. Функціонування національної економіки відбувається шляхом:

- а) виробництва й обміну благами між її суб'єктами;
- б) відносин між матеріальним і нематеріальним виробництвом;
- в) взаємопов'язаної економічної діяльності між суб'єктами господарства;
- г) створення доходу нових корпорацій;
- д) правильної відповіді немає.

14. Матеріальне виробництво – це:

- а) ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні;
- б) випуск товарів і послуг, створених у поточному періоді, що остаточно виходять за межі поточного виробництва;
- в) сфера національної економіки, де виготовлюються матеріальні блага;
- г) сфера національної економіки, де надаються послуги різного змісту;
- д) правильної відповіді немає.

15. Трансферний платіж – це:

- а) виплата державними органами окремій особі, що не відбувається в обмін на товари чи послуги;
- б) виплата домогосподарствам;
- в) бюджетні кошти для галузей національної економіки;
- г) бюджетні кошти для нематеріального виробництва (сфери послуг);
- д) правильної відповіді немає.

16. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

17. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;
- г) випуск монет Національним банком ;

д) правильної відповіді немає.

18. Крива Артура Лаффера, представника теорії економіки пропозиції, демонструє:

- а) перерозподіл доходів на користь найменш забезпечених;
- б) збільшення обсягів споживання;
- в) порядок виконання бюджету країни;
- г) взаємозалежність між розміром ставки податку та обсягом податкових надходжень;
- д) зменшення обсягів споживання.

19. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працездатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працездатне населення знаходить роботу.

20. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;
- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

Варіант 23

1. Макроекономіка вивчає:

- а) комплекс народного господарства;
- б) функціонування економічних процесів;

- в) економічні процеси на рівні країни, оперуючи при цьому сукупними показниками, та закономірності управлінських циклів;
- г) загальні закономірності управлінських циклів;
- д) поведінку окремих підприємств.

2. Мікроекономіка вивчає:

- а) логічні базові теоретичні поняття про життєдіяльність суспільства;
- б) поведінку окремих економічних суб'єктів;
- в) продуктивні сили;
- г) ресурси держави;
- д) економічні процеси на рівні країни.

3. До спеціалізованих методів економічної теорії належать:

- а) методи аналізу та синтезу;
- б) метод абстракції;
- в) метод логіки;
- г) метод діалектичного матеріалізму;
- д) методи моделювання та комп'ютерної обробки тощо.

4. Під споживчою вартістю товару розуміють:

- а) трудову вартість;
- б) граничну корисність;
- в) здатність задовольнити потреби людини;
- г) здатність створювати блага;
- д) привільної відповіді немає.

5. Вартість товару – це:

- а) здатність задовольняти певні потреби суспільства;
- б) суспільна праця, утілена в товарі, що проявляється в процесі його обміну;
- в) вартість, установлена у сфері його обміну;
- г) продукт людської праці, котрий оцінює ринок попиту й пропозиції;
- д) оцінка продавців.

6. Величина вартості товару залежить від:

- а) індивідуальних оцінок продавців;

- б) індивідуальних оцінок споживачів;
- в) суспільної корисності;
- г) кількості затраченої на його виготовлення праці;
- д) індивідуальної оцінки суспільства.

7. Складовими ринку засобів виробництва вважаються:

- а) ринок товарів;
- б) ринок підприємницьких здібностей;
- в) ринок послуг;
- г) ринок технологій;
- д) ринок валюти.

8. Ринок технологій представляє:

- а) ринок засобів виробництва;
- б) ринок споживчих товарів;
- в) ринок надання різноманітних послуг;
- г) ринок ресурсів;
- д) ринок кримінальних послуг.

9. Ринок чистої монополії є повною протилежністю ринку:

- а) олігополії;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) досконалої конкуренції;
- г) диференційованих товарів;
- д) правильної відповіді немає.

10. Олігополія виступає моделлю ринку:

- а) недосконалої конкуренції;
- б) досконалої конкуренції;
- в) чистої монополії;
- г) монопольної конкуренції;
- д) правильної відповіді немає

11. Інфляція – це:

- а) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який

- виявляється в загальному підвищенні рівня цін;
- б) зниження купівельної спроможності грошей;
- в) показник, що кількісно виражає зміну рівня цін;
- г) стійке підвищення рівня цін у промисловості;
- д) збільшення купівельної спроможності грошей.

12. Стагфляція – це:

- а) період розвитку економіки від початку одного спаду виробництва до початку наступного;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) стан економіки, за якого зростання безробіття та падіння обсягів виробництва супроводиться інфляційними процесами;
- г) процес переривання економічного зростання економічними кризами;
- д) правильної відповіді немає.

13. Інфляційна спіраль – це:

- а) стійке підвищення рівня цін при зростанні витрат виробництва;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією, при якій зростання заробітної плати призводить до підвищення цін на товари й послуги;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією, який виявляється в загальному підвищенні рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності грошей;
- г) короткострокові коливання грошових надходжень юридичних осіб;
- д) правильної відповіді немає.

14. Інфляція пропозиції – це:

- а) підвищення рівня цін у результаті перевищення сукупного попиту над сукупною пропозицією в умовах повного використання ресурсів;
- б) показник, що характеризує зміну рівня цін на ринку попиту та пропозиції;
- в) показник, який оцінює пропозиції, надані промисловим сектором економіки країни;
- г) стійке підвищення рівня цін у результаті незалежного зростання витрат виробництва;

д) правильної відповіді немає.

15. Національний дохід – це:

- а) загальна вартість благ, що виробляються протягом певного часу як резидентами, так і нерезидентами;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) доходи, які отримують домогосподарства;
- г) створений протягом певного часу факторами виробництва країни дохід, що включає заробітну плату, прибуток, ренту й позичковий відсоток;
- д) диференційований товар монополіста.

16. Номінальний валовий національний продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у порівняльних цінах;
- в) ВВП у незмінних цінах;
- г) ВВП у ринкових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

17. Реальний валовий внутрішній продукт – це:

- а) ВВП у поточних цінах;
- б) ВВП у ринкових цінах;
- в) ВВП у порівняльних або незмінних цінах;
- г) ВВП у біржових цінах;
- д) ВВП у світових цінах.

18. За натурально-речовою формою національний продукт складається з:

- а) людського капіталу;
- б) засобів виробництва, інвестиційних товарів і предметів споживання (споживчих товарів);
- в) матеріальних благ;
- г) основного та обігового капіталу;
- д) закордонного капіталу.

19. За формою оподаткування податки поділяються на:

- а) прямі податки;

- б) податки на доходи;
- в) податки на споживання;
- г) податки на майно;
- д) місцеві податки.

20. Який вид податків показує, що ставка оподаткування збільшується залежно від рівня доходів:

- а) податки на доходи;
- б) податки на споживання;
- в) регресивні податки;
- г) податки на майно;
- д) непрямі податки?

Варіант 24

1. Виробничі відносини – це:

- а) трудова угода;
- б) комплекс стосунків колективу з профспілковим комітетом підприємства;
- в) взаємозв'язок із комерційним партнером;
- г) увесь комплекс стосунків між людьми та засобами виробництва, що виникають у процесах вироблення продукції, її розподілу, обміну та споживання;
- д) розподіл споживчих і виробничих благ.

2. Об'єктом дослідження економічної теорії є:

- а) чинники та умови функціонування виробничого циклу;
- б) комплекс народного господарства;
- в) функціонування економічних процесів;
- г) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- д) правильної відповіді немає.

3. Предметом економічної теорії є:

- а) вивчення взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин з метою організації ефективної системи господарювання;
- б) функціонування економічних процесів;

- в) продуктивні сили;
- г) сфера діяльності колективу підприємства;
- д) правильної відповіді немає.

4. Політекономія вивчає:

- а) стосунки між людьми;
- б) засоби виробництва;
- в) продуктивні сили;
- г) загальні закономірності економічних процесів;
- д) правильної відповіді немає.

5. У товарному виробництві благо виступає у формі:

- а) товару;
- б) ресурсу;
- в) грошей;
- г) продукту;
- д) людини.

6. Які ознаки не належать до натурального виробництва?

- а) універсалізація праці;
- б) відсутність обміну виготовленими благами;
- в) базується на ручній праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) правильної відповіді немає.

7. Що виступає основою товарного виробництва:

- а) суспільний поділ праці;
- б) вартість праці;
- в) корисність праці;
- г) замкнутість економічної діяльності;
- д) кримінальна діяльність?

8. Загальний ринок включає такі складові, як:

- а) закон попиту;
- б) ринок ресурсів;

- в) засоби виробництва;
- г) асортимент продукції та товару;
- д) закон вартості.

9. До складу ринку ресурсів включають:

- а) ринок товарів;
- б) ринок послуг;
- в) ринок капіталу;
- г) ринок інвестицій;
- д) ринок праці.

10. Представниками ринку споживчих товарів виступають:

- а) ринок товарів і послуг;
- б) ринок капіталу;
- в) ринок землі;
- г) ринок інновацій;
- д) ринок ресурсів.

11. Система національних рахунків – це:

- а) комплекс критеріїв оцінки реального ВВП;
- б) система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку країни;
- в) сукупність критеріїв оцінки прямих інвестицій;
- г) пакет показників оцінки загальної вартості благ, які вироблено за звітний період;
- д) котирування валюти.

12. Валовий випуск (ВВ) – це:

- а) випуск неринкових послуг, що надаються секторами органів державного управління;
- б) випуск ринкових послуг, що надаються некомерційними організаціями, які обслуговують домогосподарства;
- в) сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених на рік резидентами країни в базових цінах;

- г) випуск монет Національним банком ;
- д) правильної відповіді немає.

13. Валові інвестиції є:

- а) валовим нагромадженням, яке включає придбання одиницями-резидентами інвестиційних товарів і послуг, що вироблені в поточному році, але не спожиті, тобто накопичені;
- б) вкладення інвестицій (коштів) в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві;
- в) капітал, який вкладено в інвестиційні проекти країни;
- г) чисті інвестиції, які спрямовуються на збільшення капіталу й запасів;
- д) правильної відповіді немає.

14. Державний кредит – це:

- а) грошові заощадження населення;
- б) грошові кошти невиробничої сфери;
- в) сукупність відносин, у яких держава виступає в ролі позичальника коштів (кредитора);
- г) сукупність грошових коштів державних цільових фондів;
- д) грошові кошти виробничої сфери.

15. Фінансовий ринок – це:

- а) сфера економіки, де відбувається взаємодія попиту на гроші та пропозиції грошей;
- б) дохід від володіння цінними паперами, ціна яких зросла більше очікуваної;
- в) ринок, де відбувається купівля-продаж цінних паперів;
- г) формування ресурсів підприємницького сектору;
- д) правильної відповіді немає.

16. Бюджетна система є:

- а) матеріальним фондом, з якого сплачується податок;
- б) фінансовими відносинами між державою та юридичними й фізичними особами стосовно формування та використання бюджету;
- в) перевищенням видатків бюджету над його доходами;

- г) сукупністю бюджетних відносин та відповідних їм інституцій держави;
- д) матеріальним фондом, з якого не сплачується податок.

17. Бюджетний дефіцит – це:

- а) величина облікової (дисконтної) ставки;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг продажу державних цінних паперів центральним банком на відкритому ринку;
- г) обсяг пропозиції грошей комерційними банками;
- д) правильної відповіді немає.

18. Працевдатне населення складається з:

- а) учнів, студентів і курсантів денної форми навчання в закладах освіти;
- б) найманих працівників;
- в) економічно активного й неактивного населення;
- г) військовослужбовців;
- д) правильної відповіді немає.

19. Структурне безробіття – це:

- а) перехід з однієї роботи на іншу;
- б) безробіття, при якому є вільні робочі місця, але вони не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації вимогам вакантних робочих місць;
- в) безробіття, пов'язане із зайнятістю студентів та курсантів;
- г) соціально-економічне явище, коли працевдатне населення не може знайти роботу;
- д) соціально-економічне явище, коли працевдатне населення знаходить роботу.

20. Фрикційне безробіття зумовлено:

- а) наявністю вільних робочих місць, які не можуть бути зайняті безробітними через невідповідність їхньої кваліфікації;
- б) резервом готової робочої сили у випадку зростання попиту на неї;
- в) стимулом підтримання трудової дисципліни та фактором стримування підвищення заробітної плати;

- г) переходом з однієї роботи на іншу або пошуком нової роботи;
- д) звільненням з роботи.

Варіант 25

1. Сутнісною характеристикою дефініції «економіка» є:

- а) ведення домашнього господарства;
- б) сфера діяльності людей та суспільних відносин;
- в) виробництво благ для задоволення потреб людей;
- г) наука про створення й розподіл споживчих і виробничих благ;
- г) вірної відповіді немає.

2. Продуктивні сили – це:

- а) усі чинники та умови, що беруть участь у виробничому процесі;
- б) комплекс народного господарства;
- в) наука про розподіл виробничих благ;
- г) наука про створення споживчих благ;
- д) чинники, які не беруть участь у виробничому процесі.

3. До засобів виробництва належать:

- а) трудові ресурси;
- б) предмети праці;
- в) інвестиційні ресурси;
- г) фінансові ресурси;
- д) предмети особистого вжитку.

4. Товарне виробництво – це:

- а) така організація суспільного виробництва, при якій продукт виготовляється окремими відособленими виробниками, кожен з яких спеціалізується на виробництві якогось одного продукту, а тому для задоволення суспільних потреб необхідна купівля-продаж продуктів, що стають товарами;
- б) усе, що здатне задовольнити людські потреби;
- в) особливий товар, який відіграє роль загального еквівалента при обміні товарів;

г) економічне благо, що задовольняє які-небудь потреби людей і створене для обміну;

д) виробництво, яке не задовольняє людські потреби.

5. Основною ознакою натурального виробництва є:

а) соціальна ефективність;

б) розширення виробничих можливостей суспільства;

в) замкнутість економічної діяльності;

г) продуктивна праця;

д) виробництво, при якому продукт праці призначається для задоволення державних потреб.

6. Економічне благо – це:

а) задоволення потреб суспільства;

б) усе, що здатне задовольняти людські потреби, має певні властивості, які приносять особі користь;

в) праця, утілена в товари;

г) корисність, яка не здатна задовольнити якусь потребу особи;

д) замкнутість економічної діяльності.

7. Товар – це:

а) створені людьми ресурси, що використовуються для виробництва матеріальних і нематеріальних благ;

б) усе, що здатне задовольнити людські потреби, має певні властивості, які приносять користь;

в) ресурс, який використовується суспільством;

г) економічне благо, що задовольняє якісь потреби людей і створене для обміну, тобто призначене для купівлі-продажу;

д) економічне благо, яке не задовольняє якісь потреби людей.

8. Ринок – це:

а) система економічних відносин, що поєднує продавців і покупців різноманітних товарів та узгоджує їхні економічні інтереси завдяки ціновому механізму;

- б) свобода економічних дій усіх суб'єктів господарювання;
- в) сфера обміну товарами та послугами;
- г) узгодження інтересів виробництва й споживання всього асортименту продукції;
- д) сфера обміну валюти.

9. Які зазначені функції не належать ринку?

- а) саморегулювання економіки;
- б) стимулювання;
- в) регулювання;
- г) інформування;
- д) правильної відповіді немає.

10. Регулятивна функція ринку передбачає:

- а) узгодження інтересів між учасниками комерційних операцій;
- б) мотивацію виробника до підвищення якісних параметрів товарів;
- в) інформацію для учасників процесу купівлі-продажу товарів;
- г) узгоджені пропозиції між виробництвом різних товарів і різними галузями виробництва;
- д) встановлення взаємодії виробника та споживача.

11. Закон Оукена розкриває:

- а) залежність між зміною безробіття та реальним ВВП, при якій збільшення безробіття на 1% понад природну норму призводить до зменшення на 2–2,5% реального ВВП порівняно з потенційно можливим;
- б) залежність між заробітною платою та інфляцією;
- в) дисбаланс між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- г) виражене в процентах співвідношення кількості безробітних до економічно активного населення;
- д) правильної відповіді немає.

12. Політика зайнятості населення включає:

- а) оцінку між зміною безробіття та реальним ВВП у країні;
- б) залежність між заробітною платою та нормою безробіття;

- в) заходи держави щодо регулювання зайнятості та надання допомоги безробітним;
- г) оцінку ринку попиту й пропозиції робочої сили;
- д) правильної відповіді немає.

13. Державний борг – це:

- а) заборгованість по облігаціях державної позики або пов'язана з іншими доходами щодо ліквідації бюджетного дефіциту;
- б) заборгованість Міжнародному валютному фонду;
- в) заборгованість централізованому грошовому фонду країни;
- г) заборгованість регіональним бюджетам;
- д) заборгованість населенню.

14. Прибуткова частина бюджетів формується за рахунок:

- а) здійснення додаткової емісії грошей;
- б) залучення коштів із державних антикризових резервів;
- в) податків і зборів;
- г) субвенції;
- д) перерозподілу доходів.

15. Консолідований (зведений) державний бюджет – це:

- а) перерозподіл між центральними й місцевими бюджетами;
- б) фінансовий план країни;
- в) бюджет центрального уряду;
- г) бюджет центрального уряду та бюджети місцевих органів влади;
- д) бюджети місцевих органів влади.

16. Одним із показників вартісного виміру національного продукту є:

- а) чистий внутрішній продукт;
- б) номінальний валовий національний продукт;
- в) валові приватні інвестиції;
- г) валовий внутрішній продукт;
- д) чистий експорт.

17. До складу методів обчислення ВВП включають:

- а) виробничий метод або метод додаткової вартості;
- б) коефіцієнтний метод;
- в) економічно-математичний метод;
- г) комп'ютерний метод обробки даних;
- д) графічний метод.

18. За методом додаткової вартості ВВП дорівнює сумі:

- а) товарів, які експортуються з країни;
- б) додаткової вартості, створеної всіма суб'єктами національної економіки;
- в) товарів, що реалізуються за ринковими цінами домогосподарств;
- г) товарів, які реалізуються підприємницьким сектором;
- д) правильної відповіді немає.

19. Галуззю економіки є:

- а) товари та послуги, вироблені матеріальним виробництвом у поточному періоді;
- б) загальна вартість благ, що виробляються в поточному періоді;
- в) сукупність організаційних одиниць, що виконують у процесі економічної діяльності однакові за змістом соціально-економічні функції незалежно від їхнього територіального розташування;
- г) група однорідних галузей;
- д) правильної відповіді немає.

20. Сферу економіки утворює:

- а) група однорідних галузей;
- б) група галузей матеріального виробництва;
- в) група галузей нематеріального виробництва (сфера послуг);
- г) велика кількість промислових підприємств;
- д) кілька промислових підприємств

БЛОК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

З ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(ГЛОСАРІЙ)

Абстракція – це метод наукового дослідження, користуючись яким відмовляються від поверхневих, другорядних характеристик явища чи процесу з тим, аби пізнати у ньому головне, найбільш суттєве і визначальне.

Абстрактна праця – це той бік праці, який розглядається як продуктивна витрата розумових здібностей, сили м'язів, безвідносно до того, який продукт виробляється і яким чином.

Авізо – це офіційне письмове повідомлення одного контрагента іншому про здійснення розрахункових операцій або про зміни у взаєморозрахунках чи відправці товарів; повідомлення про перерахунки грошей (зняття з рахунку тощо), залишки коштів на рахунку, про відкриття акредитива.

Акція – це вид цінних паперів, що являє собою свідоцтво про власність на визначену частку статутного (складеного) капіталу акціонерного товариства і надає її власнику (акціонеру) певні права, зокрема: право на участь в управлінні товариством, право на частину прибутку товариства у випадку його розподілу (дивіденд), а у випадку ліквідації — на частину залишкової вартості підприємства.

Акциз - вид непрямого податку, що включається в ціну деяких товарів масового споживання і предметів розкоші.

Активні гроші – це гроші, які використовуються в готівковому і безготівковому обігу.

Андеррайтинг - посередницькі послуги (зазвичай банківські) по первинному розміщенню цінних паперів шляхом публічної (відкритої) підписки.

Антиінфляційна політика - сукупність методів та інструментів державного регулювання, що використовуються з метою стримування темпів інфляції та управління нею.

Антимонopolьна політика - заходи держави щодо недопущення або припинення монополічних зловживань з метою захисту економічної конкуренції.

Антициклічне регулювання економіки - дії держави, спрямовані на зменшення глибини циклічних коливань економіки, стабілізацію ринкової кон'юнктури.

Баланс руху капіталів – це сумарне вираження припливу капіталу в країну і відтоку капіталу з країни.

Банк – це установа, яка є посередником при здійсненні платежів і кредитних операцій між господарюючими суб'єктами.

Банківський кредит – це позика, яка надається кредитно-фінансовими установами будь-яким господарським суб'єктам у вигляді грошових позик.

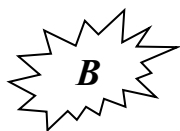
Безробіття – це соціально-економічне явище, при якому частина працездатного населення не може знайти роботу.

Біржа робочої сили (служба зайнятості) – це установа, яка є посередником між працівником і підприємцями.

Благо – це все те, що задовольняє потреби людей, відповідає їхнім цілям і прагненням.

Бухгалтерський прибуток – це різниця між загальною виручкою фірми і явними витратами.

Бюджетний процес - це балансування (вирівнювання) державних доходів і витрат.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – це обсяг національного виробництва, який визначається як сумарна ринкова вартість всіх кінцевих товарів і послуг, зроблених протягом року в даній країні.

Валюта - це будь-який товар, здатний виконувати функцію засобу обміну на міжнародній арені.

Валютний курс – ціна одиниці національної валюти, виражена в одиницях іноземної валюти.

Валютний ринок – це купівля-продаж різних національних валют (валют різних країн).

Вартість товару – це властивість товару, що визначається витратами праці, втіленими в товарі.

Вартість товару - це витрати живої і уречевленої праці або матеріальні витрати та витрати живої праці.

Вексель – це цінний папір, що представляє безумовне грошове зобов'язання сплатити до настання терміну визначену суму грошей власнику векселя.

Валові (загальні) витрати – це сума постійних і змінних витрат при кожному конкретному рівні виробництва

Вільна або досконала конкуренція – це ринкова структура, яка характеризується наступним: великою кількістю покупців і продавців; однорідністю продукції, що продається; високою мобільністю факторів виробництва; відсутністю бар'єрів на шляху вступу до ринку або виходу з нього; рівним доступом всіх учасників ринку до інформації.

Відсоток – плата за користування зайнятими грошима.

Відтворювальна функція ринку – це забезпечення постійності та стабільності економічних зв'язків між виробництвом і споживанням і на основі цього – безперервність процесу суспільного відтворення; формування цілісної національної економічної системи та її зв'язку з іншими

національними економіками в масштабі світового ринку; здійснення обороту сукупного суспільного продукту та його складових частин.

Вільна економічна зона (ВЕЗ) - визначений державою район або територія, де завдяки пільговому податковому, митному та законодавчому режимам для інвесторів створюються особливо сприятливі умови для підприємницької і зовнішньоекономічної діяльності.

Виробництво – являє собою процес створення матеріальних благ.

Виробничі відносини – це відносини між людьми в процесі виробництва, коли вони вирішують питання привласнення ресурсів, вироблених продуктів, організації і управління.

Виробничі ресурси - це ресурси природи, трудові ресурси, капітал і підприємницькі здібності.

Виробництво життєвого блага - це процес взаємодії людини з природною речовиною, в якому людина, використовуючи механічні, хімічні, біологічні та інші процеси, цілеспрямовано змінює природну речовину, надаючи їй запланованих властивостей.

Власність – це економічна категорія, що відображає реальні відносини між людьми з присвоєння та господарського використання благ.

Власність – це юридична категорія, що висловлює вольове ставлення людини до речі, закріплене законом.

Витрати – це альтернативна вартість (цінність) ресурсів при найкращому альтернативному варіанті їх застосування.

Витрати державного бюджету - це витрати, які показують напрямок і цілі бюджетних асигнувань і за своєю структурою включають: витрати на державне управління, оборону, соціальні цілі, господарську та зовнішньоекономічну діяльність держави.

Галопуюча інфляція - це економічний стан, якому притаманне характерне зростання цін від 20 % до 200 % на рік.

Галузева конкуренція – це боротьба господарюючих суб'єктів на ринку попиту і пропозиції однієї галузі.

Гіпотеза - це науково обґрунтоване припущення про причини і зв'язки економічних явищ.

Гіперінфляція - це астрономічне (до кількох тисяч або десятків тисяч відсотків на рік) зростання кількості грошей в обігу і рівня товарних цін.

Господарський механізм – система основних форм, методів і важелів, використання економічних законів, розв'язання суперечностей суспільного способу виробництва, реалізації власності, а також всебічного розвитку людини, формування її потреб, створення системи стимулів і узгодження економічних інтересів основних класів і соціальних груп.

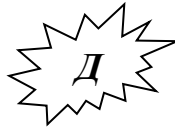
Громадські товари – це продукт (послуга), який виробник не може вилучити користувача, що відмовляється платити (невиключеність) і в той же час користування цим продуктом (послугою) однією людиною не зменшує його корисності для інших (невибірковість).

Гроші – це особливий товар, який служить загальним еквівалентом, мірою вартості (цінності) всіх інших товарів.

Гроші – це всезагальний еквівалент вартості товарів.

Грошова система – це форма організації грошового обігу, що виявляється в емісії грошових знаків і певному порядку їх обігу, організація і регламентація безготівкового обороту і створення центрів грошового обігу.

Грошова (монетарна) політика - це комплекс заходів, які вживаються Центральним банком з метою регулювання економіки шляхом впливу на стан кредиту і грошового обігу.

Державний бюджет - це централізований фонд грошових ресурсів держави, сукупність фінансових відносин і інструментів, що їх регулюють, інструмент, який використовується для державного регулювання економіки, впливу на господарську кон'юнктуру і здійснення антикризових заходів.

Державний борг – це загальний розмір заборгованості уряду власникам державних цінних паперів, який дорівнює сумі минулих бюджетних дефіцитів (мінус бюджетні надлишки).

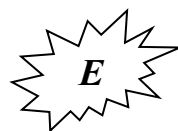
Дифамація – це публічне розповсюдження інформації, в тому числі і вигаданої, яка підриває репутацію підприємства, особи або її добре ім'я.

Доіндустріальне (аграрне) суспільство – це економічна система, в якій домінує ручна праця, індустріальне суспільство, основою якого є машинна праця, та постіндустріальне, що ґрунтується на автоматизованій праці, оснащеній комп'ютерною інформацією.

Доходи державного бюджету - це податки, які стягуються центральними та місцевими органами влади, державних позик, а також надходжень так званих позабюджетних або цільових фондів.

Дохід у розпорядженні (ДР) – це особистий дохід за вирахуванням індивідуальних (прибуткових) податків з громадян.

Джерела економічного зростання – це ті необхідні умови, які роблять можливим збільшення обсягу та підвищення якості вироблених товарів і послуг в даний період часу.

Економічно активне населення - це всі зайняті і безробітні.

Економіка – це наука, що вивчає виробництво, обмін, розподіл споживання життєвих благ у народному господарстві як країни в цілому, так і в певних галузях, в окремих підприємствах тощо.

Економіка – це сфера діяльності людей, у якій створюються необхідні їм блага.

Економічне благо - це формування блага на основі здійснення руху за колом (кругообіг): виробництво – обмін – розподіл – споживання.

Економічна теорія – це базова суспільна наука, що вивчає виробничі відносини, тобто відносини і зв'язки між людьми, що об'єктивно складаються у процесі виробництва, розподілу, обміну, споживання матеріальних благ і послуг, духовних і соціальних цінностей з метою задоволення безмежно зростаючих потреб при обмежених ресурсах у межах певних економічних систем.

Економічний експеримент - це відтворення досліджуваного економічного явища в певних обставинах (умовах), для подальшого практичного використання і накопичення досвіду.

Економічний закон – це об'єктивні, постійні, стійкі, сталі причинно-наслідкові взаємозв'язки між економічними явищами чи процесами.

Економічне зростання - це поступальний рух економіки, її прогрес і розвиток.

Економічна інтеграція – це процес економічної взаємодії країн, що приводить до зближення господарських механізмів, приймає форму міждержавних угод і узгоджено регульований міждержавними органами.

Економічні категорії – це теоретичні вирази, мисленні форми виробничих (економічних) відносин, економічних явищ і процесів, які реально існують.

Економічний кругообіг – це круговий рух реальних економічних благ, що супроводжується зустрічним потоком грошових доходів і витрат.

Економічна конкуренція (конкуренція) - це змаганням між суб'єкта господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість обирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови

обороту товарів на ринку

Економічна потреба – це потреба в певних матеріальних благах, послугах, виробничих факторах, які потрібні для повноцінної життєдіяльності як окремої людини, так і суспільства в цілому.

Економічний прибуток – це різниця між загальним виторгом фірми та явними і неявними витратами.

Економічна система – це сукупність виробничих відносин між господарюючими суб'єктами, що здійснюють вибір способів оптимального використання обмежених ресурсів для задоволення індивідуальних і суспільних потреб.

Економічна система – сукупність всіх видів економічної діяльності людей у процесі їх взаємодії, спрямованих на виробництво, обмін, розподіл та споживання товарів та послуг, а також на регулювання такої діяльності відповідно до мети суспільства.

Економічна система вільного ринку – це така економічна система, в якій держава здійснює обмежене регулювання економічних процесів, а сили вільної конкуренції, ринкового саморегулювання досягають найбільшого розповсюдження.

Економічна суперечність – це суттєве, закономірне відношення і взаємодія між протилежними сторонами економічного явища чи процесу, внаслідок якої вона (суперечність) є рушійною силою розвитку.

Економічна функція податків - це вплив через податки на суспільне відтворення, тобто на соціально-економічні процеси в суспільстві.

Економічний цикл – це рух виробництва від початку попереднього до початку наступного спаду.

Екстенсивне економічне зростання - це тип економічного зростання при якому відбувається збільшення виробництва товарів і послуг за рахунок залучення додаткових факторів виробництва – землі, праці, капіталу, при цьому їх якісний і технічний рівні залишаються незмінними.

Еластичність – це міра реагування однієї змінної величини внаслідок

зміни іншої величини на один відсоток.

Еластичний попит – коли незначні зміни в ціні приводять до значно більших змін у попиті $E > 1$.

Загальна форма вартості – це така форма вартості, за якої безлічі товарів, що перебувають у відносній формі вартості, відповідає один товар, що знаходиться в еквівалентній формі вартості.

Закон вартості - виробництво та обмін товарів здійснюються відповідно до суспільно необхідних витрат праці на їх виготовлення.

Закон попиту - за незмінної величини інших факторів між ціною і попитом існує обернений зв'язок. Це означає, що чим нижчою є ціна на товари, тим більшим є попит на них і навпаки.

Закон пропозиції - за незмінності величини інших факторів між ціною і пропозицією існує прямий зв'язок.

Заробітна плата – це плата за послуги, що надаються працею.

Засоби виробництва – це предмети праці та засоби праці.

Засоби праці – це річ або комплекс речей, якими людина діє на предмети праці. Їх можна поділити на дві групи: знаряддя праці (ручні знаряддя, машини, механізми); матеріальні умови праці (робочі будівлі, канали, мости, водонапірні вежі тощо).

Захист від недобросовісної конкуренції - це запобігання нечесним діям підприємців на ринку щодо їхніх конкретних конкурентів.

Змішана економічна система - це поєднання елементів ринкової і командно-адміністративної систем.

Змішана економічна система – така економічна система, в якій регулювання економічних процесів здійснюється як ринком, так і державою, без вирішальної переваги одного із них.

Зовнішні ефекти – це позитивні або негативні побічні ефекти, які

мають місце, коли виробництво або споживання блага впливає на добробут людей, не залучених безпосередньо в ринковий обмін.

Золотий стандарт – це міжнародна валютна система, заснована на офіційному закріпленні золотого вмісту в одиниці національної валюти із зобов'язанням центральних банків купувати і продавати національну валюту в обмін на золото.

Індекс цін - це співвідношення між сукупною ціною певного набору товарів і послуг в даному періоді і сукупною ціною ідентичної (схожої) групи товарів і послуг у базовому періоді

Індивідуальна вартість товару – це вартість товару, який створений окремим виробником (індивідуальним або підприємством), є індивідуальною.

Індивідуальна конкуренція - коли один учасник ринку прагне зайняти «своє місце під сонцем» – обрати найкращі умови купівлі-продажу товарів

Індивідуальна фірма – організація, в якій власність і керування здійснюється однією особою, яка несе відповідальність за всіма зобов'язаннями і отримує весь прибуток.

Інституційне безробіття - це форма безробіття, яка пов'язана з недостатньо ефективною організацією ринку праці, соціальної політики держави, коли завищені трансферти гасять стимули до активних пошуків роботи.

Інструментами кредитно-грошової політики Центрального банку - це операції на відкритому ринку, обліково-процентна (дисконтна) політика, зміна норми обов'язкових резервів для банківських установ.

Інтегровальна функція ринку – це забезпечення розвитку системи горизонтальних (між регіонами) і вертикальних (між галузями, підприємствами) зв'язків; ринок об'єднує суб'єктів економічної системи в

одне ціле, сприяючи формуванню єдиного економічного простору як у межах окремої держави, так і в межах світової економіки.

Інтенсивне економічне зростання - це інтенсивний тип економічного зростання, при якому зростання виробництва досягається за рахунок зростання продуктивності праці на удосконаленій економічній базі і більш ефективного використання всіх факторів виробництва.

Інтенсивність праці – це наповненість робочого часу продуктивною працею, кількість витрачених фізичних і розумових зусиль в процесі праці за одиницю часу.

Інфляція - це переповнення грошового обігу грошовою масою понад потреби товарообігу, яке викликає знецінення грошової одиниці і відповідно зростання рівня товарних цін.

Інфляція попиту - це економічне явище, коли сукупний попит у народному господарстві зростає швидше, ніж виробничі можливості економіки за умови повної зайнятості ресурсів.

Інфляція пропозиції - це економічне явище, коли збільшення цін на фактори виробництва призводить до зростання витрат і підвищення цін на продукцію.

Інфраструктура (підструктура) ринку – це сукупність підприємств, організацій, установ, які обслуговують інтереси суб'єктів ринкових відносин, забезпечують їхню ефективну взаємодію.

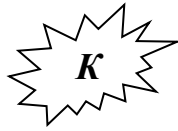
Інфраструктура товарного ринку - це товарні біржі, підприємства оптової та роздрібної торгівлі, аукціони, ярмарки, посередницькі фірми не біржового характеру.

Інфраструктура фінансового ринку - це фондові та валютні біржі, банки, страхові компанії, інвестиційні та пайові фонди.

Інфраструктура ринку праці – це біржі праці, служби зайнятості і перепідготовки кадрів, регулювання міграції робочої сили.

Інформаційна функція ринку – це поширення знань важливих відомостей й оперативне внесення змін в плани діяльності всіх суб'єктів

господарювання за допомогою економічних сигналів (ціни, відсотки за кредитами, обсяги попиту і пропозиції на товари і послуги тощо).

Кінцеві продукти - це товари і послуги, які купуються для кінцевого користування, а не для перепродажу або подальшої обробки або переробки.

Командно-адміністративна система – це монопольне становище державної форми власності і повний контроль економічної діяльності з боку держави.

Конкретна праця – це той бік праці, якому притаманні мета, певний характер операцій, предмет, засоби, результат (наприклад, праця столяра, який створює меблі за допомогою інструментів і вмінь, характерних лише праці столяра).

Конвертованість валюти – це здатність вільного обміну національної валюти на іноземну і використання іноземної валюти в угодах з реальними і фінансовими активами.

Консервативний варіант змішаної економіки - це обмежене (передусім опосередковане) втручання держави в макроекономічні процеси з метою створення сприятливих умов для розвитку приватного сектора, ринкових важелів саморегулювання економіки.

Комерційний кредит – це позика, яка надається підприємствами одне одному у товарній формі насамперед шляхом відстрочки платежу.

Конкуренція - це об'єктивний економічний закон, який виражає внутрішньо необхідні, сталі і суттєві зв'язки між відособленими товаровиробниками (в їх боротьбі за найвищу результативність виробництва), з одного боку, і споживачами їх продукції – з іншого, внаслідок чого підприємці змушені знижувати витрати виробництва, покращувати якість товарів тощо

Корпорація – це юридично незалежна фірма, заснована на пайовій

участі власників, що несуть обмежену відповідальність згідно з їхніми вкладами.

Корисність – це здатність економічного блага (товару або послуги) задовольняти певні потреби.

Кредитна система - це комплекс валютно-фінансових установ, які активно використовуються державою з метою регулювання економіки.

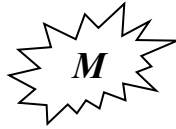
Лібералізація - зняття державного контролю за цінами на переважну більшість товарів та послуг, запровадження свободи торгівлі юридичних та фізичних осіб і підпорядкування діяльності товаровиробника умовам ринку (внутрішньо-економічна) та розширення доступу в країну іноземних інвестицій, усунення одержавлення зовнішньоекономічних зв'язків, зняття протекціоністських обмежень для експорту, забезпечення конвертованості національної валюти (зовнішньоекономічна).

Ліберальним варіантом змішаної економіки - це проведення важливих інституційних і соціальних реформ, раціональна взаємодія приватного і державного секторів, впровадження системи національного планування, підпорядкування приватного сектора інтересам розвитку суспільства, здійснення поступової соціалізації капіталістичної економіки.

Лізинг - система довгострокової оренди, за якої спеціалізована лізингова компанія (іноді великий банк) надає у платне користування орендарям власне майно (машини, обладнання, господарські приміщення тощо).

Ліквідність - легкість перетворення того чи іншого активу у гроші без втрати або з мінімальною втратою його цінності.

Лобізм - вплив на політичні рішення з метою створення сприятливих умов для діяльності певного бізнесу чи фірм.

Макроекономіка – частина економічної теорії, яка розглядає функціонування економіки країни в цілому, у масштабі сукупності всіх галузей народного господарства.

Матеріальне виробництво – це виробництво матеріальних благ (їжа, одяг, житло, транспорт тощо) та матеріальних послуг (житлово-комунальні, транспортні та інші)

Метод - це засіб пізнання, тобто система прийомів і операцій з метою уявного відтворення предмета, який вивчається.

Метод аналізу – це розчленовування єдиного явища на складові частини та відокремленого дослідження цих частин

Метод дедукції – це висновки робляться від загального до конкретного.

Метод індукції – це виведення закономірностей і фактів, висновках від окремого до загального.

Метод наукової абстракції – це метод, який оснований на очищенні інформації від випадкового, неістотного; виділення і вивчення в ній стійкого, типового; за допомогою цього методу виявляють і формують економічні категорії.

Метод порівняння – оснований на порівнянні властивостей одного явища з іншим, вивченні схожості явищ та їх відмінностей.

Метод синтезу – це з'єднання отриманих знань про частини явища для отримання уявлення про явище в цілому.

Методи державного регулювання економіки - способи впливу держави на економіку.

Механізм регулювання міжнародних економічних відносин - це система принципів, інструментів та методів управління господарськими зв'язками, в які вступають суб'єкти міжнародних економічних відносин.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) – це господарські відносини між юридичними та фізичними особами різних країн.

Міжнародна валютно-фінансова система – закріплена в міжнародних угодах форма організації валютно-фінансових відносин, що функціонують самостійно або обслуговують міжнародний рух товарів і факторів виробництва.

Міжгалузєва конкуренція – це суперництво представників різних галузей.

Монета - зливok грошового металу певної ваги, форми, проби та номіналу, узаконеного державою в якості засобу обігу.

Монетаризм - економічна неоліберальна теорія, яка заперечує необхідність активного втручання держави в економіку, оскільки вважає, що економіка стає нестабільною через непрофесійні дії держави щодо регулювання економіки. Основою державного регулювання економіки розглядає монетарну (грошово-кредитну) політику.

Монополія - ринкова ситуація, за якої єдина фірма виробником і продавцем певного товару чи послуги. Монополія є антиподом досконалій конкуренції, адже монополіст концентрує у своїх руках повну владу на ринку свого товару. Існує у різних видах.

Монополістична конкуренція – така ринкова структура, в якій чисельні продавці продають схожі товари, намагаючись надати їм реальних чи надуманих унікальних якостей

Митний тариф - це інструмент торгової політики та державного регулювання внутрішнього ринку країни при його взаємодії зі світовим ринком, систематизоване зведення ставок митних зборів, що застосовуються до товарів, що переміщуються через кордон, конкретна ставка мита, що підлягає сплаті при ввезенні – вивезенні товару з території країни.

Національний дохід (НД) – це дохід, зароблений постачальниками ресурсів в результаті їх участі в процесі виробництва ВВП.

Натуральне господарство – це замкнене господарство, розраховане на власне споживання і в силу цього, як економічний тип господарства, є обмеженим.

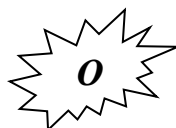
Негативне сальдо торговельного балансу – це товарний експорт країни менше за товарний імпорт у звітному періоді.

Недосконала конкуренція - це ринкова структура, що характеризується відсутністю хоча б однієї з ознак досконалої конкуренції

Недобросовісна конкуренція - це будь-які дії в конкуренції, які суперечать правилам торгівлі та іншим чесним звичаям в підприємницькій діяльності.

Нееластичний попит (пропозиція) – коли зміна в ціні зумовлює менший попит в кількості товарів, $E < 1$.

Нематеріальне виробництво – це нематеріальні блага (книги, картини, скульптури тощо) та нематеріальних послуг (послуги лікаря, вчителя, юриста).

Об'єкти власності - це економічні ресурси та блага.

Об'єкти ринку - це товари і гроші.

Обліково-процентна (дисконтна) політика - це регулювання розмірів процентної ставки (дисконту), за якою комерційні банки можуть запозичити резерви у Центрального банку.

Обмежено гнучкий валютний курс – це офіційно встановлене співвідношення між національними валютами, що допускає невеликі коливання валютного курсу у відповідності до встановлених правил

Обміну виробничому циклі – це рух вироблених благ від виробника до споживача.

Облігація - цінний папір, що засвідчує боргове зобов'язання позичальника перед кредитором.

Олігополія – це така ринкова структура, в якій декілька фірм продають схожі або ідентичні товари.

Операцій на відкритому ринку – це купівля або продаж державних облігацій.

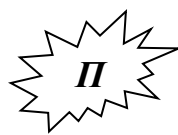
Опціон - строкова угода, за якою продавець зобов'язаний продати цінні папери на умовах, наперед визначених у договорі.

Особистий дохід (ОД) - це сукупний дохід, що виплачується громадянам до виплати індивідуальних податків.

Оренда - володіння й користування майном (капітальним ресурсом) на договірних засадах.

Орендна плата - дохід власника капітального ресурсу, що складається з процента на капітал і ренти.

Офшорна зона - певна територія або невелика держава, де гарантовані низькі податкові ставки і відсутній жорсткий валютний контроль над іноземним капіталом.

Пасивні гроші – це гроші, які представлено нагромадженням, резервами, залишками грошових коштів на рахунках.

Повзуча інфляція - це помірне протікання змін, яке показує ціни зростають не більше ніж на 10 % на рік.

Повна (розгорнута) форма вартості – це така форма, за якої одному товару відповідає безліч інших товарів, що знаходяться в еквівалентній формі вартості.

Податки – це платежі, які в обов'язковому порядку сплачують в дохід

держави юридичні та фізичні особи – підприємства, організації, громадяни.

Податкові пільги – це часткове або повне звільнення фізичних або юридичних осіб від податків.

Податкова система - це інструмент державного регулювання економіки, сукупність податків, методи їх обчислення і податковий контроль.

Плаваючий валютний курс – це курс, що вільно змінюється під впливом попиту і пропозиції, на який держава може за певних умов впливати шляхом валютних інтервенцій.

Платіжний баланс – це статистичний звіт, в якому в систематичному вигляді наводяться сумарні дані про зовнішньоекономічні операції даної країни з іншими країнами світу за певний період часу.

Платоспроможний попит – це потреба в товарах, яка забезпечена грошовими коштами покупця.

Предмет економічної теорії - це закономірності й фактори виробництва, обміну, розподілу і споживання життєвих благ та економічна поведінка людей в цих процесах.

Прибуток – плата за підприємницькі здібності.

Продавці робочої сили – це люди, які володіють такою здатністю, індивідуальні чи колективні (акціонерні товариства) капіталісти і держава.

Проста праця – це праця без спеціальної кваліфікації.

Проста (випадкова) або одинична форма вартості – це така форма, за якої одному товару, що знаходиться у відносній формі вартості, відповідає інший один товар, що перебуває у еквівалентній формі вартості.

Продуктивні сили суспільства - це засоби виробництва у єдності і взаємодії із робочою силою.

Протекціонізм - митна політика держави, спрямована на захист національного товаровиробника від іноземної конкуренції.

Прожитковий мінімум - вартість набору товарів і послуг («споживчого кошика»), визначеного на основі обґрунтованих нормативів споживання і забезпеченості населення першочерговими життєвими засобами.

Повна зайнятість населення - це природний рівень безробіття, який відображає економічну доцільність використання робочої сили подібно до ефективного використання основного капіталу

Позитивне сальдо торговельного балансу – це товарний експорт країни перевищує товарний імпорт у звітному періоді.

Попит (demand) – це кількість товарів, яку споживачі готові і можуть купити за певною ціною в певний проміжок часу.

Природні ресурси – це земля, придатна для використання, її надра, корисні копалини, вода, повітря, рослинний і тваринний світ.

Пропозиція - це той обсяг продукції, що виробники готові продати за певною ціною.

Пропозиція (supply) – це кількість товарів, яка пред'явлена для продажу за певними цінами в певний проміжок часу.

Процент - плата за право користуватися позикою.

Покупці капіталу – це промислові та торгівельні підприємства, держава, населення.

Постійні витрати – це витрати, які залишаються незмінними, якою б не була кількість виробленої продукції.

Предмет праці – це об'єкт праці, тобто природна чи штучно створена речовина (річ), на яку людина діє в процесі праці, піддаючи її обробці (земля, рослини, чавун, дерево тощо).

Продуктивність праці – це кількість продукції, виготовленої за одиницю робочого часу, чи обсяг робіт, виконаний за одиницю часу.

Процес праці – це взаємодія людини з природою, в ході якої вона цілеспрямовано змінює предмет природи.

Регулювальна функція ринку – це активний вплив на рівень витрат та виробництво будь-якого товару, на розвиток науково-технічного прогресу; приведення у відповідність платоспроможного попиту і пропозиції, нагромадження й споживання, інших пропорцій; забезпечення структурних змін в економіці; сприяння вирівнюванню прибутків підприємців різних галузей виробництва, утворення середньої норми прибутку;

Результат процесу виробництва – це продукт виробництва із заданими властивостями, готовий до безпосереднього споживання людиною чи до виробничого споживання у подальших виробничих процесах у виробництві інших продуктів.

Рента – плата за користування будь-чиєю землею або власністю.

Розподільна функція ринку – це розподіл товарів виробників на конкурентоспроможних і банкрутів, тобто за доходами – на багатих і бідних, а ресурси та обсяги виробництва – за галузями і регіонами.

Ринок – це система організаційно-економічних відносин, що здійснюється через купівлю-продаж у всіх ланках відтворення: у сфері виробництва, розподілу, обміну, споживання.

Ринок предметів споживання та послуг - це продаж і купівля предметів споживання (одяг, взуття, продовольчі продукти, предмети побуту та інше), а також послуги – традиційні (транспорту, зв'язку, лікаря, вчителя, юриста тощо) і нетрадиційні (маркетингові, інженерно-консультаційні, рекламно-інформаційні та ін.).

Ринок засобів виробництва – це продаж і купівля засобів праці та предмети праці.

Ринок науково-технічних розробок та інформації – це продаж і купівля патентів, ліцензії, наукових прогнозів, розрахунків, формул тощо.

Ринок робочої сили - це продаж і купівля робоча сила (здатність працювати і створювати споживні вартості).

Ринкова система - це різноманітні форми власності та наявність свободи споживача і виробника.

Ринкова інфраструктура – сукупність установ, державних і комерційних фірм, які забезпечують рух товарів, послуг, цінних паперів, робочої сили.

Ринкова конкуренція – це економічна боротьба між виробниками, покупцями та посередниками за найвигідніші умови виробництва і реалізації товарів.

Ринкова конкуренція – це економічна боротьба всіх учасників ринку за максимальні власні доходи.

Ринкова рівновага – це такий стан ринку, при якому обсяг попиту дорівнює обсягу пропозиції.

Ринкове середовище – це сукупність підприємств, організацій, установ, які забезпечують рух об'єктів власності до їх споживачів.

Рівень безробіття - частка безробітних серед економічно активного населення.

Рівень життя - сукупність показників, що характеризують міру задоволення основних життєвих потреб населення.

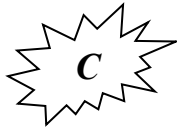
Рівень зайнятості - частка зайнятих серед економічно активного населення.

Рівновага економіки - стан економіки, за якого продукції виробляється стільки, скільки її потребують споживачі.

Рівноважна ціна (ціна рівноваги) - ціна, що врівноважує попит і пропозицію.

Робоча сила – це здатність людини працювати і створювати споживні вартості.

Розподіл у виробничому циклі – це стадія виробничого циклу де відбувається визначення частки вироблених благ, що належить безпосереднім виробникам, власникам засобів виробництва та державі.

Санація - система заходів, спрямованих на фінансове оздоровлення підприємства, попередження його банкрутства.

Світове господарство – це сукупність національних економік країн світу, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва, складається з підсистем, які мають певну спільність і відмінності і переслідують у своєму розвитку не тільки спільні цілі глобальних систем, а й вирішують свої завдання.

Складна праця – це праця кваліфікована, що потребує попередньої підготовки працівника.

Спеціалізація - це форма поділу праці, при якій кожен відокремлений виробник концентрує свої здібності і зусилля на виготовленні одного виду продукції.

Споживання у виробничому циклі – це використання корисних властивостей виробленого блага.

Споживна вартість товару – це здатність задовольнити потреби людей.

Суб'єкти власності - це люди, фірми, держава.

Суб'єкти ринку - це продавці та покупці, у якості яких виступають домогосподарства, фірми, держава.

Суб'єкти світового господарства - це транснаціональні компанії, національні господарства, міжнародні інтеграційні об'єднання, які самі є системами з властивим тільки їм регулюванням.

Сукупний попит – це економічний агрегат, що дорівнює реальному обсягу національного виробництва, який споживачі готові придбати при будь-якому можливому рівні цін.

Сукупна пропозиція – це економічний агрегат, що дорівнює наявному реальному обсягу виробництва при кожному можливому рівні цін.

Суспільна вартість товару – це суспільно необхідні витрати праці, тобто витрати праці на виготовлення товару, які витрачаються більшістю товаровиробників при середніх умовах праці, середніх уміннях і середній інтенсивності праці.

Суспільне виробництво – це безперервний процес відтворення життєвих благ, що одночасно здійснюється в чотирьох фазах: виробництво – обмін – розподіл – споживання.

Сучасна валютна система – це девізна система з комбінацією фіксованих і плаваючих курсів, що регулюється на двосторонній і багатосторонній основі.

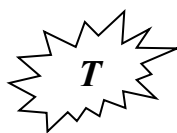
Структурне безробіття - форма безробіття, яке обумовлене зрушеннями в структурі суспільного виробництва на основі НТР.

Стимулювальна функція ринку – це заохочення тих виробників, які більш ефективно й раціонально використовують виробничі ресурси, внаслідок чого витрати у таких виробників є меншими за середні суспільні витрати, отже вони отримують більші прибутки.

Соціальна інфраструктура - система галузей, діяльність яких спрямована на задоволення соціально-культурних, духовних та інтелектуальних потреб людини.

Соціальна захищеність - характер та рівень обов'язків суспільства щодо людини й будь-якої соціальної групи; ступінь реальності їхніх прав та свобод.

Соціальна політика держави - система цілей і заходів по регулюванню соціально-економічних умов життя суспільства, забезпеченню добробуту усіх його членів.

Тарифна система - це сукупність нормативів, з допомогою яких диференціюється оплата праці різних категорій працівників в залежності від: складності виконуваної роботи, умов праці, інтенсивності та характеру праці,

природно-кліматичних умов.

Теорія граничної корисності - вартість визначається об'єктивною граничною корисністю останньої реальної одиниці певного блага, отже цінності товару визначаються ступінню корисного ефекту, який він приносить споживачу.

Товар – це продукт праці, призначений не для безпосереднього споживання, а для обміну шляхом купівлі-продажу, визнається суспільством корисним (може задовольняти суспільні потреби)

Товарне виробництво – це тип господарства, при якому продукти виробляються для продажу, а зв'язок виробників і споживачів здійснюється через обмін, ринок.

Товариство – асоціація фіксованої кількості власників, спільно керуючих фірмою, що здійснюють комерційну діяльність на основі пайової власності.

Товарна біржа – це установа, яка здійснює оптові торгівельні операції у спеціальному місці і за стандартами.

Тимчасова зайнятість - робота з визначеним у трудовому договорі (контракті) терміном її закінчення.

Тіньова економіка - економічна діяльність, суб'єкти якої уникають офіційного обліку і сплати податків.

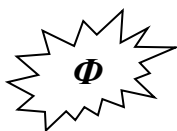
Товарне виробництво - суспільна форма організації виробництва, за якої продукція виготовляється не власного споживання виробниками, а для продажу.

Традиційна (натуральна) економіка – це економічна система, в якій традиції та звичаї визначають господарські рішення.

Трансакційні витрати - витрати, які несуть суб'єкти господарювання в процесі укладання і виконання ринкових договорів (контрактів).

Трансфертні платежі - безоплатні операції у вигляді разової чи систематичної допомоги. Здійснюються як державою (у вигляді пенсій, стипендій, субсидій тощо), так і приватними особами.

Траст - система довірчого управління власністю.

Фактори виробництва - це праця, капітал, земля, підприємництво.

Фірма (підприємство) – організація, яка використовує економічні ресурси для виробництва економічних благ (товарів чи послуг) з метою отримання прибутку.

Фінанси - система усталених в суспільстві економічних відносин між державою як системою органів влади, домогосподарствами, фірмами та громадськими об'єднаннями, а також відносин країни з іншими державами і міжнародними економічними організаціями, з приводу формування та використання грошових фондів на основі розподілу та перерозподілу національного продукту та доходу.

Фінансовий ринок - це купівля-продаж вільних грошових коштів і перетворення їх на грошовий капітал.

Фінансова (фіскальна) функція податків - це формування грошових доходів держави.

Фрикційне безробіття – це форма безробіття, яке пов'язане з пошуками більш доходної та престижної роботи, зі зміною місця проживання

Фондова біржа – це установа, в якій власники здійснюють купівлю-продаж цінних паперів (акцій, облігацій, сертифікатів, векселів та ін.).

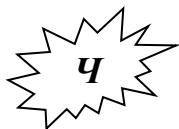
Форми вияву закону – це результат дії причинно-наслідкового зв'язку, те, що можна спостерігати на поверхні розвитку економічних явищ.

Форми ринкової неспроможності - це недосконала конкуренція, недостатній доступ до достовірної інформації, обмежена мобільність застарілих ресурсів, зовнішні ефекти і потреба в громадських благах.

Функція санації – очищення економічних систем від неефективних і збиткових підприємств, підтримка найефективніших.

Функціональний розподіл доходів - розподіл доходів між учасниками виробництва національного продукту, тобто в залежності від функцій у

виробництві, або за використаними факторами виробництва.

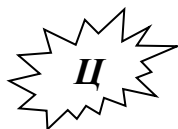

Чистий внутрішній продукт (ЧВП) – це критерій, який являє собою ВВП, скоригованого на суму амортизаційних відрахувань.

Чистий експорт - різниця між експортом та імпортом за певний період.

Чиста конкуренція - це ринкова структура, в якій чисельні, незалежно діючі виробники продають ідентичну (стандартизовану) продукцію, і жоден із них не може контролювати ринкову ціну.

Чиста монополія – це така ринкова структура, в якій є тільки один продавець товару, якому немає близьких замінників.

Централізовано-планова економічна система (командно - адміністративна) – така економічна система, в якій основні економічні рішення приймаються державою, що бере на себе функції організатора економічної діяльності суспільства.

Циклічне безробіття - це форма безробіття, яке пов'язане з фазами економічного циклу

Ціна – це грошове вираження вартості товару, скоректоване попитом і пропозицією на ринку та іншими факторами.

Ціна – це грошовий вираз вартості товару, скоректований кон'юнктурою ринку.

Цінова еластичність - це зміна попиту чи пропозиції в процентах відбувається із зміною ціни на 1%.

Цінова ринкова рівновага - такий стан ринку, за якого попит дорівнює пропозиції.

Цінова дискримінація - практика встановлення монополістом різних цін на один й той же товар для різних груп покупців.

БЛОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

I. БАЗОВІ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бурляй А.П. Економічна теорія: навч. посіб. / [А.П. Бурляй, А.П. Андриющенко, Г.І. Серета і др.] К.: Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
2. Економічна теорія: навч. посіб. [Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, О.С. Марченко та ін.]; за заг. ред. Л. С. Шевченко. Х.: Право, 2016. 268 с.
3. Зухба О.М., Ляшенко Л.І. Основи економічної теорії: навч. посіб. Донецьк: ДонНТУ, 2013. 276 с.
4. Кокарев І.В. Основи економічної теорії: курс лекцій. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.
5. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум: навч. посіб. / Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268 с.
6. Міхов Л.І., Кірова Л.Л. Основи економічної теорії: тести: навч. посіб. Бердянськ, 2006. 90 с.
7. Несененко П.П., Артеменко О.А., Патлатой О.Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 326 с.
8. Основи економічної теорії. навч. посіб. / [Ю.Г. Козак, С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська і др.]; за ред. Козака Ю.Г., Шаповал С.С. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
9. Основи економічної теорії: навчально-методичний посібник для студентів технічних спеціальностей заочної форми навчання / [С.І. Архієреєв, Н.Б. Решетняк, В. М. Двінських та ін.; за ред. проф. С.І. Архієреєва, доц. Н.Б. Решетняк] Х.: НТУ «ХП», 2010. 76 с.
10. Основи економічної теорії: підручник / [С.В. Мочерний, В.Г. Скотний]; рец.: М. Павлишенко, В. Марцин. Львів: Новий світ-2000,

2011. 600 с.

11. Основи економічної теорії: підручник. за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. Х.: Право, 2008. 448 с.

12. Основи економічної теорії: підручник / [Федоренко В.Г., Ніколенко Ю.В., Діденко О.М., Денисенко М.П., Руженський М.М.] Київ: Алерта, 2007. 519 с.

13. Чепінога В. Основи економічної теорії: навч. посіб. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 240 с.

14. Ушакова Н.Г., Кулініч О.А., Зарецька Л.М. Економічна теорія: навч. посіб. у 2 ч. Частина II. Х.: Монограф, 2018. 219 с.

15. Якобчук В.П. Економічна теорія: навч. посіб. 2-ге вид., перероблене. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 408 с.

II. ДОПОМІЖНІ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: Політекономія. Макроекономіка. Мікроекономіка: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 652 с.

2. Економічна теорія: Політекономія: підручник. за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2001. 581 с.

3. Економічна теорія: підручник. за ред. В.М. Тарасевича. К.: Центр навч. л-ри, 2006. 784 с.

4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка: навч. посіб. за ред. З.Г. Ватаманюка та О.З. Ватаманюка. Львів: „Інтелект-Захід”, 2008. 540 с.

5. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. / [Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, Круш П.В., Мартиненко В.В., М.М. Теліщук та ін.] К.: Видаництво «Центр учбової

літератури», 2016. 226 с.

6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [С.В. Степаненко, С.Н. Антонюк, В.М. Феценко, Н.О. Тимочко]; за ред. проф. С.В. Степаненка. К., 2010. 743 с.

7. Ковальчук В.М Гао Лі Цзе, Л.А. Останкова Світова економіка її історія та дослідники: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 524 с.

8. Максименко І.А. Політична економія: навч. посіб. Чернівці: «Прут», 2012. 600 с.

9. Мацелюх Н.П., Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 382 с.

10. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового та комплексного державного екзамену з економічної теорії / [Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін.]. К. «Центр учбової літератури», 2015. 224 с.

11. Економічна теорія: Політекономія. Макроекономіка. Мікроекономіка: Навчальний посібник/ [Л.В.Білецька, О.В. Білецький О.В., В.І. Савич В.] К.: Центр навчальної літератури, 2005. 652 с.

12. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2001.581 с.

13. Економічна теорія: підручник / за ред. В. М. Тарасевича. К.: Центр навч. л-ри, 2006.784 с.

14. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка: навч. посіб. / за ред. З. Г. Ватаманюка та О. З. Ватаманюка. Львів : „Інтелект-Захід”, 2008. 540 с.

15. Економічні теорії в системі наукових економічних знань :навч. посібник / [Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, Круш П.В., Мартиненко В.В., М.М. Теліщук та ін.] 2-ге вид. перероб. та доп. К. : Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. 226 с.

16. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [С. В. Степаненко, С.Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н.О. Тимочко] ; за ред. проф. С.В. Степаненка. К., 2010. 743 с.

17. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка.: навч. посіб. / [Мацелюх Н.П., Максименко І.А.] 2-ге вид. перероб. та доп. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 382 с.

18. Максименко І.А. Політична економія: навч. посіб. Чернівці: «Прут», 2012. 600 с.

19. Несененко П. П. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. / [П.П., Несененко, О. А., Артеменко , О. Є. Патлатой] Одеса: ОНЕУ, 2017. 326 с.

20. Світова економіка її історія та дослідники: навч. посіб./ [В. М. Ковальчук В. М., Лі Цзе Гао, Останкова Л. А.] К.: Центр учбової літератури, 2011.524 с.

21. Сучасні економічні теорії :навч. посіб. /[Н. П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін.] К. «Центр учбової літератури», 2015. 224 с.

III. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.president.gov.ua/>
2. <http://www.rada.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <http://www.constcourt.gov.ua/>
5. <http://www.minjust.gov.ua/>
6. <http://reyestr.court.gov.ua>
7. <http://nbuv.gov.ua>
8. <http://library.dli.donetsk.ua>
9. www.treasury.gov.ua
10. www.stat.gov.ua

